

trimestriel
2ème
trimestre
2004

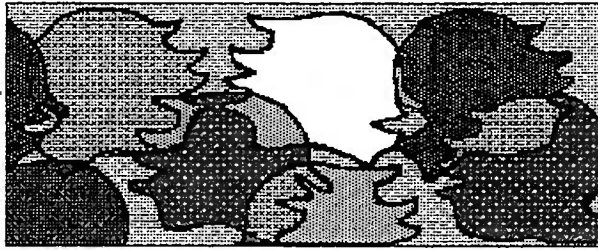
LA INFORMILO

N° 126

l'espéranto

*la langue de l'amitié
sans frontières*

esperanto

*la lingvo de l'amikeco
sen landlimoj*

esperanto
France-Est

Editeur :
**ESPERANTO
FRANCE-EST**
Association Culturelle
pour la promotion
de la langue
internationale
ESPERANTO

regroupant les
départements :
**Meurthe-et-Moselle(54)
Meuse (55)
Moselle (57)
Bas-Rhin (67)
Haut-Rhin (68)
Vosges (88)**

Maison des Jeunes et de la
Culture « Philippe Desforges »
27, rue de la République
F-54000 NANCY

ABONNEMENT
ABONO
annuel / jara
12 €
eksterlando
16 €

Strasbourg, lieu de rencontres privilégié pour les pratiquants de la langue internationale...

Après le Congrès Mondial des Jeunes Espérantophones, le Congrès annuel d'Espéranto-France, les journées "euroscola" -avec la participation d'une "délégation-témoin" française-, **eùropa bunto** a tenu à témoigner à son tour de l'apport original et performant de l'espéranto dans la recherche d'une communication aisée et non discriminatoire dans l'Europe élargie, à la veille des élections au nouveau Parlement. (rapport bilingue complet dans ce bulletin).

Rédaction: **Pol DENIS**, 5 Chemin de Blamecourt **55000 BAR-le-DUC**

① (+33) 03 29 79 01 44 ✉ pol.denis@wanadoo.fr
port. : 06 98 09 62 81

Tout article à insérer doit parvenir impérativement à la rédaction **au minimum un mois**
avant la fin de chaque trimestre.

Les articles signés nommément par leurs auteurs expriment la seule opinion de ces derniers.

Comité de l'Association

Président : Jean-Luc THIBIAS, 37 Rue Pierre et Marie Curie, **54500 VANDEOEUVRE**

① (+33) 03 82 53 05 54 ✉ thibias.jean-luc@wanadoo.fr

Vice-Président : Gilbert STAMMBACH, 24 rue Albert Zimmer **67610 LA WANTZENAU**

① (+33) 03 88 96 67 59 ✉ gilbert.stammbach@mageos.com

Secrétaire : Jacques HERLE, 1 Chemin du Berger **57380 MAINVILLERS**

① / fax (+33) 03 87 01 00 39 ✉ jacques.herle@laposte.net

Secrétaire-Adjoint : Claudy DEMONGEOT, 1203 Chemin de la Roquette, **84140 MONTFAVET**

① (+33) 04 90 22 17 02 ✉ claudy.esperanto@wanadoo.fr

Trésorier : André GROSSMANN, 5 rue des Pyrénées **68390 BALDERSHEIM**

① (+33) 03 89 45 62 89 ✉ andreo.gr04@free.fr (attention... nouvelle adresse !) ⇐⇐

Cours par correspondance : Edmond LUDWIG, 26 route de la Schlucht, **68140 STOSSWIHR**

① (+33) 03 89 77 52 66 ✉ take.ladomo@wanadoo.com

Service librairie : Jean-Luc THIBIAS, 37 rue P. et M. Curie **54500 VANDEOEUVRE**

① (+33) 03 83 53 57 54 ✉ libroserve.efe@wanadoo.fr

Junulrespondeculino : Violette WALTHER, 12a rue Jean Henri Schnitzler **67000 STRASBOURG**

① (+33) 03 88 61 34 31 08 71 74 68 15 (loka tarifo)

Rédacteur de « La INFORMILO » : Pol DENIS (voir ci-dessus)

Assesseurs : Roger DEGRELLE

Catherine GALLEGO

Armand HUBERT

Ginette MARTIN

① (+33) 03 82 21 92 40

① (+33) 03 82 53 05 51

① (+33) 03 87 95 07 75

① (+33) 03 29 24 68 46

✉ rogerjeanjacques@aol.com

✉ gimavo@wanadoo.fr

Abonnement à "La INFORMILO" (tarif en première page)

... chèque bancaire ou postal au nom de ESPERANTO FRANCE-EST **CCP : 1997 72 W - NANCY**

... adressé au trésorier (voir adresse ci-dessus)

Abono al "La INFORMILO" (vidu la unuan paĝon)

... banko- aŭ poŝt-ĉeko (en €) CCP 1997 72 W – NANCY, je la nomo de ESPERANTO FRANCE-EST
sendita al la kasisto

Changement d'adresse (adres-ŝanĝiĝo) informer le trésorier (informu la kasiston A. GROSSMANN)

SOMMAIRE

Pages 1 - 4 : info-presse

5 : éditorial

6 - 13 : la presse et les langues

14 - 20 : comptes-rendus rencontres

21 - 23 : activités

24 - 36 : calendrier rencontres

37 - 38 : libro-servo

39 - 44 : argumentaire

45 - 52 : kamléidoscope

53 - 54 : pages déztnzte

ISSN 0291 6037 trimestriel

Bulletin d'information bilingue sur l'espéranto
édité par l'association culturelle **Esperanto-France Est**
MJC Philippe Desforges - 27 rue de la République
54000 NANCY

Directeur de la publication : **Catherine GALLEGO**

Rédacteur : **Pol DENIS**

Dépôt légal : 30 juin 2004

Imprimé par l'Office Central de Coopération à l'Ecole
1, rue Fr. de Guise 55000 BAR-le-DUC

N° CPPAP : **62887**

dans ce bulletin

fiche d'inscription

(voir pages 29 à 31)

au

56ème stage régional

d' Esperanto France-Est

couplé avec

le **27ème séminaire de la**

Baden-Virtemberg

Esperanto-Ligo

au château Teck (D)

important : cette fiche ne sera pas réinsérée
dans le n° 127 de **La Informilo**

L'ESPERANTO ENTRE AU PARLEMENT EUROPEEN ⊛

Pour la première fois, une liste de candidats espérantophones était présente dans une élection officielle afin de promouvoir la langue internationale, qui se veut un instrument de choix au sein du Parlement européen, confronté à de sérieux problèmes latents d'intercommunication et de traduction...

Présente dans toutes les régions, la liste *Europe-Démocratie-Espéranto*, portée dans chacune d'elles par des équipes hyper motivées, a connu plus qu'une reconnaissance d'estime, avec plus de 25 000 suffrages, lesquels bien sûr n'ont pas permis d'envoyer à Strasbourg un député espérantophone. Relayé par la radio la télévision et les organes de presse régionaux et nationaux, le message positif diffusé tout au long de la campagne a cependant contribué à rompre un tabou sur le phénomène espéranto que les sphères politiques persistaient jusqu'ici à entretenir, malgré quelques encouragements antérieurs assortis de promesses non tenues !

C'est la Pologne, l'un des nouveaux pays accueillis au sein de la nouvelle Europe, qui va envoyer à Strasbourg une authentique députée bilingue, pratiquante de la langue internationale depuis plusieurs décennies. Margareta Handzlik se promet bien d'activer une commission spécifique chargée de démêler l'imbrroglio linguistique dénoncé par ailleurs par un nombre grandissant de députés, qui considèrent que le multilinguisme suggéré où l'emprise généralisée d'un idiome national ne sont pas des solutions réalistes et efficaces.

FIN DE SEMAINE CULTURELLE FRANCO-ALLEMANDE ⊛

En écho au 55ème "stage" qui a réuni en mars à VERDUN plus de 100 personnes, le 56ème stage régional de l'*Association Espéranto France-Est*, couplé avec le 27ème séminaire de la *Ligue Espérantiste de Baden-Wurtemberg*, se tiendra au "château Teck", dans le Jura souabe, à 25 kilomètres de Stuttgart. Traditionnellement appelé "stage d'automne", il se déroulera du vendredi 8 au dimanche 10 octobre et proposera un programme très éclectique aux participants qui pourront assister à des cours de trois niveaux. Parallèlement, une série de conférences-débats, avec pour thème l'agrandissement de l'Union Européenne, actualité oblige, sera animée par le président de la *Germana Esperanto-Asocio* et le responsable de la section allemande des enseignants espérantophones.

Comme à l'accoutumée, une excursion jusqu'à la petite ville d'Owen, offrira aux stagiaires, dès le vendredi en fin d'après-midi, la découverte de la firme *Leuze electronic*.

Tous renseignements avec bulletin d'adhésion à l'intérieur de ce bulletin.

DERNIERE MINUTE !... ⊛ ... en direct de Pologne ...

En réponse aux très nombreux messages de compliments, aux demandes de renseignements et propositions qu'elle reçoit suite à son élection comme députée au Parlement européen, Mme Malgorzata HANDZLIK, première élue européenne parlant l'espéranto, a tenu à apporter les précisions suivantes :

Chers (toutes et tous...),

Un GRAND merci pour les messages de compliments et salutations à l'occasion de mon élection au Parlement européen que je reçois à chaque instant. **Ils viennent de partisans de l'espéranto du monde entier.** L'intérêt pour ma personne devient maintenant plus grand que ce que j'aurais pu imaginer. Un grand merci à toutes et à tous. En raison du grand nombre de messages, je ne suis pas capable de répondre en détail à chacun. Voici une lettre commune dans laquelle j'essaierai de répondre aux questions générales posées.

1 - Moi ...

Mon nom est Malgorzata HANDZLIK, les espérantistes me nomment Margareta.

Je suis l'épouse de Georgo HANDZLIK, le chanteur, écrivain, éditeur et enseignant espérantiste.

Je parle l'espéranto depuis une vingtaine d'années.

J'ai visité les congrès universels d'espéranto à Berlin et Montpellier, en outre beaucoup d'autres rencontres locales.

Durant deux mois, moi-même et ma famille, nous sommes allés au Brésil, invités par M. et Mme Grattapalia, à *Bona Espero*.

Mon site : www.Malgorzatahandzlik.com

2 - Politique

Je n'ai jamais milité dans des partis politiques. Ce n'est que durant la campagne que j'ai adhéré à la *Plateforme Citoyenne* (*Platforma Obywatelska*). Au Parlement européen, j'agirai au sein du plus grand groupe, le Parti Populaire Européen (PPE). Quelques "samideanoj" (partisans de la même idée) ont écrit, que je suis la première espérantiste membre du Parlement. Je n'ai pas contrôlé ça. Nous avons mené la campagne durant deux mois et j'ai eu **l'un des meilleurs résultats du pays**.

3 - L'espéranto pour l'Union européenne

Merci pour les suggestions pour que je m'occupe de l'espéranto au Parlement européen. **C'est évidemment l'une de mes intentions**. Pour agir plus efficacement, je veux maintenant adhérer à la *Commission de l'Éducation culturelle, de la Jeunesse et des Sports* qui s'occupe entre autres des langues. En fait, ce n'est pas une tâche facile car il y a de nombreux volontaires à la Commission... Et la décision n'appartient pas seulement au Parlement, mais aussi au Parti.

Outre des salutations, quelques messages, avec des propositions de collaborer au niveau international à propos de culture, sont parvenus à mon adresse électronique. Me sont parvenus aussi quelques compliments pour la Plateforme Citoyenne, pour l'élection d'une espérantiste au Parlement européen. Je les présenterai aux dirigeants du parti, il se peut que ceci appuie mes efforts pour entrer à la Commission de la Culture.

Outre des amis dans tous les pays européens, j'ai d'autres compétences pour la Commission de la Culture, de l'Éducation de la Jeunesse et des Sports du fait que :

- j'ai dirigé une radio durant vingt ans,
- j'ai fondé un institut pour former des enseignants,
- j'ai fondé une école de langues,
- j'ai travaillé professionnellement dans le mouvement scout.

Je serai reconnaissante pour tout message avec une proposition de collaborer dans le domaine culturel international. Si j'entre à la *Commission de la Culture*, **j'aurai une chance réelle de plaider pour l'espéranto**. J'en discuterai alors et rencontrerai tous ceux qui ont de l'expérience dans la démarche pour l'espéranto au Parlement européen.

Sincèrement,

Margareta Handzlik Eurodéputée

ndlr : Cette missive, rédigée initialement en espéranto, a été traduite par les soins de notre collaborateur Henri Masson, secrétaire de SAT-Amikaro

esperohm@club-internet.fr
<http://www.esperanto-sat.info>

... Ça bouge aussi " là-bas " !...

L'ASSOCIATION d'ESPERANTO du VIETNAM A TENU SON CONGRES ===== *

Hanoi, 24 mai (AVI) - Le nouveau comité exécutif de l'Association d'espéranto du Vietnam comprenant 15 personnes a été élu, lors de son 3e congrès national (mandat 2003-2008) tenue lundi à Hanoi.

Nguyen Van Loi, recteur de l'Université des langues étrangères (relevant de l'Université nationale), a été élu président de l'Association, et Nguyen Xuan Thu, délégué de Ho Chi Minh-Ville, secrétaire général de l'Association.

Le congrès a été honoré de la présence de Hori Yasua, président du Comité du mouvement de l'espéranto de l'Asie, Kumaki Hideo, président de l'Association japonaise d'espéranto pour la défense de la paix.

Outre les activités traditionnelles, l'Association vietnamienne d'espéranto cherche à étendre sa coopération internationale vers l'économie, la science et la technique.

Actuellement, le pays compte environ 600 espérantistes. Pour le mandat 1998-2003, l'Association a sollicité les aides de l'Association mondiale d'espéranto (UEA) et celles du Japon en matière de documents d'espéranto en braille, ce pour venir en aide aux malvoyants. En 2000, l'Association a, en collaboration avec les espérantistes de la province de Tokushima (Japon), collecté un million de yens en faveur du projet de construction du centre de soins des enfants victimes de l'agent orange à Me Linh (province de Vinh Phuc). Elle a également coordonné les actions avec le Japon pour réaliser deux projets de construction de la bibliothèque de braille et de production des papiers.

Son but est de fournir des papiers à cette bibliothèque et de créer des emplois aux aveugles, aux handicapés et aux paysans, qui plantent des bananiers pour améliorer leur niveau de vie. -AVI

angulo de la prezidanto

En Verdun, post la ĝenerala kunveno de **Esperanto France-Est**, la komitatoj honorigis min per elekto kiel prezidanton de la asocio. Mi akceptis la postenon kun la rezervo, ke se okazus ŝanĝiĝo en mia profesia vivo, mi eble devus rezigni ĝin (la postenon, ne la vivon!). Tamen, tiom longe, kiel mi povos, mi provos plenumi tiun taskon kiel eble plej bone.

Mi unue danku al Catherine Gallego, kiu malgraŭ tempovoraj profesiaj kaj familiaj devigoj, sindoneme aktivis dum tri jaroj kiel prezidantino. Mi ankaŭ danku al Armand Hubert, kiu post multaj jaroj kiel sekretario decidis ne rekandidatiĝi je tiu posteno.

Kiam en 1982, mi fariĝis membro de la federacio kaj iom poste, de la komitato, tre plaĉis al mi la etoso de nia asocio, kie kunaktivas homoj diversaj laŭ aĝo, profesio, sekso..., cele al disvastigo de esperanto kaj ĝia bela idealo. La plej aktivaj zorge plenumis la gravajn funkciojn de la asocio: prezidanteco, librotenado, sekretariado, Informilo, perkoresponda kurso, libroservo. Multaj aliaj sciis dediĉi tempon kaj imagopovon al organizado de niaj kulturaj semajnfinaj staĝoj, kaj ĉiuj sciis alporti sian ŝtonon per punkta helpo, aŭ agado ene de sia loka grupo.

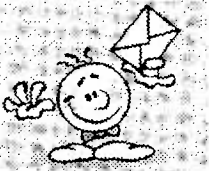
Sed, kvankam ĉiam plaĉis al mi esperantista agado en nia regiono, tamen io iom tiklis min antaŭ kelkaj jaroj: nia movado, same kiel en la resto de la mondo, ne vere progresis. Kaj en nia regiono, gejunuloj fariĝis malpli oftaj.

Mi nun havas malan impreson. -Same kiel la cikonioj (aŭ eble dank al ili) gejunuloj reaperis, kaj montriĝis tre aktivemaj. -Plie, la disvolviĝo de *interreto* montriĝis grandega ŝanco por nia lingvo: nun, ne nur la esperantistoj povas multe pli rapide interrilati, sed estas treege pli facile pruvi al dubantoj, ke esperanto vivas en la tuta mondo: sufiĉas por tio proponi viziti la tre belaspektajn retejojn, kiuj floris en la tuta mondo -De kelkaj jaroj, disvolviĝis aktiva kunlaboro kun niaj najbaroj de Bavelo. mirinde ke trairinte la Rejnjon laŭ unu aŭ alia direkto, ni ne plu frontas malfacilaĵojn nek doganajn, nek monajn, nek lingvajn (almenaŭ por ni). -Kaj nun eĉ prezentiĝas esperanto listoj en eŭropaj balotoj!...

Ni do pluagadu! ni daŭriguu tion, kio montriĝis efika, ni adoptu kaj adaptu tion, kio ekfunkciis aliloke kaj ni sekvu nian imagopovon! Ĉion ĉi konservante la saman bonan etoson, kiu akompanis nin, ... ofte!

Jean-Luc Thibias

**apprendre
l'espéranto...**

...chez soi !

*rapidité...
efficacité...*

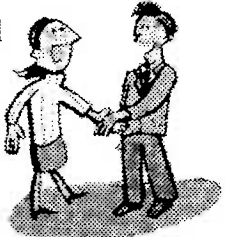
*deux maîtres-mots
de notre cours
par correspondance !...*

Edmond LUDWIG
26 route de la Schlucht
68140 STOSSWIHR

- ★ un matériel adapté
- ★ une technique éprouvée
- ★ un réseau d'animateurs compétents
- ★ un savoir immédiatement opérationnel

*une diffusion
sur toute la région
...et au-delà !*

“☆☆? ...
- ☆☆☆ ... !”

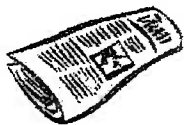

☎ 03 89 77 52 55

**pour vous initier à la seule
vraie langue
internationale, pour vous perfectionner
ou éprouver le plaisir rare de converser
en espéranto...**

 **nos stages, nos congrès,
nos rencontres, nos voyages...**

la presse et le problème des langues

CARNET DE CAMPAGNE

Vivu Eùropo !

Pour la première fois, la fédération Europe Démocratie Espéranto entre en lice aux élections européennes. Rencontre avec Bruno Schmitt, tête de liste pour le Grand Est.

NANCY. _ Ce Colmarien à la voix douce entre pour la première fois en politique à l'âge de 65 ans. Bruno Schmitt, qui passe une retraite active à Laspoutroie dans le Haut-Rhin, a derrière lui une brillante carrière de professeur d'université en mathématiques à Metz et à Strasbourg, capitale européenne où la fédération Europe Démocratie Espéranto (1) a son siège.

Spécialiste des équations différentielles, il a publié souvent dans des revues internationales, mais jamais en anglo-américain : « Je ressens de l'humiliation quand je subis les pressions multiples d'une nation dominante pour que l'on publie dans sa langue ». C'est par le biais des maths qu'il est venu à l'espéranto en 1974 à l'âge de 38 ans : « J'avais trouvé sur un présentoir de la bibliothèque du département des mathématiques à l'université de Strasbourg un livre japonais au titre bizarre en espéranto, « Funkcialaj Ekvacionoj », qui signifiait « Equations fonctionnelles ».

Intrigué, j'ai acheté la méthode Assimil d'espéranto et appris comme cela cette langue facile et pourtant subtile inventée en 1887 par le Polonais Zamenhof. Aujourd'hui, je conseillerais plutôt pour l'étudier de se rendre sur un site d'Internet, comme *lernu.net*, qui oblige à travailler en direct, ou comme *ikurso.net*, qui permet de télécharger le cours gratuit ».

La Babel européenne

Il rappelle que l'espéranto connu, avant le coup d'arrêt de la première guerre, un rapide développement : « Même avant le deuxième conflit mondial, il y avait encore des indications en espéranto dans certaines gares. Puis, Hitler et Staline ont combattu férocement cette langue qui permettait de communiquer par-dessus les frontières ».

Bruno Schmitt se réjouit de la renaissance actuelle de l'espéranto grâce à Internet : « Sur la toile, il existe maintenant deux cents listes de diffusion en espéranto, par exemple celle des utilisateurs McIntosh. Et l'espé-

ranto, qui est parlé par deux à dix millions de personnes dans le monde, est enseigné dans vingt-cinq universités européennes ».

Pourquoi l'introduire dans l'arène politique ? « Nous pensons que pour construire une Europe citoyenne, il est vraiment urgent de se comprendre. On se heurte à une barrière des langues infranchissable, mais aucun parti n'ose évoquer ce problème car pas un n'a de solution. » Et de préciser : « L'Europe est une communauté multilingue avec vingt langues officielles et cinquante pratiquées. Si on veut s'y entendre à vingt-cinq pays, il faut que l'on puisse se comprendre et, pour cela, avoir une langue officielle ».

Comme un fluide

Pour lui, la solution passe en amont par l'école : « Nous sommes pour la défense des langues. Il faut d'abord bien apprendre celle de son pays, puis à la fin du primaire, en CM1 et CM2, se mettre à l'espéranto,

que l'on peut pratiquer couramment en un à deux ans. Imaginez la révolution quand toute une classe d'âge, de Dublin à Athènes et d'Helsinki à Lisbonne pourra communiquer librement, notamment sur Internet ».

A la question de savoir quel programme social, économique, stratégique, etc., promeut la liste la liste Europe Démocratie Espéranto, qui présente des candidats dans sept circonscriptions métropolitaines, Bruno Schmitt répond en diagonale : « Nous concevons l'espéranto comme une espèce de fluide, de carburant d'excellente qualité, qui peut permettre de faire marcher la machine européenne. Car si la langue a des défauts, il n'y a pas de dialogue social, pas de démocratie réelle, pas d'entente au niveau des ordres des états-majors qui doivent être très rapidement exécutés ».

Gérard CHARUT

(1) site Internet : <http://est.edefrance.org>

le journal

CONDAL

50 ans d'amitié autour de l'espéranto

Les deux Madeleine au repas de « La Bonne Humeur »

Peu banale, la présence lors du repas du club de « La Bonne Humeur » de deux. Madeleine, qui ont leur histoire !

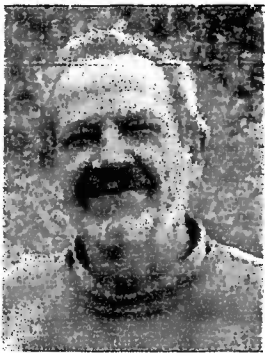
Madeleine Nicolai de Condal, membre du club mais aussi du Comité de Jumelage Varennes - Gommersheim, connaît bien l'allemand puisqu'elle a vécu en Allemagne. Lorsqu'elle y demeurait, cherchant une correspondante en espéranto, langue internationale, elle fut mise en relation avec une autre Madeleine, qui vivait elle aux États-Unis, elle aussi d'origine française, de l'Essonne.

S'apercevant qu'elles avaient toutes deux la même langue maternelle, c'est pourtant en espéranto qu'elles ont continué de correspondre. et ce, depuis cinquante années ! L'une a eu quatre enfants, l'autre cinq, la vie a passé, Madeleine Nicolai a bien sûr

rendu visite à son amie en Arizona et vice-versa aujourd'hui. Et malgré toutes ces années passées en Amérique, aucun accent ne semble pointer chez Madeleine numéro 2 !

Une amitié de 50 ans à des milliers de kilomètres, qui dit mieux ?

L'EST REPUBLICAIN - 11 juin 2004

Bruno Schmitt : pour l'espéranto comme langue commune

Bruno Schmitt, 65 ans, mathématicien retraité, d'origine colmarienne, est tête de liste EDE (Europe-Démocratie-Espéranto) dans la circonscription *Grand Est* aux élections européennes. Sans internet, la liste n'aurait pas vu le jour, concède le candidat qui, de sa vie, n'a jamais fait de politique au sens classique. *“Je participais aux forums internet du Monde. En août 2003, pendant une discussion sur l'Europe, j'ai vu un message qui disait :*

il faut une langue commune aux Européens”. Tout est parti de là : une trentaine de participants se retrouvent sur la toile autour de ces concepts *“Très vite, le consensus s'est fait sur l'espéranto”*.

Bruno Schmitt, qui a enseigné les mathématiques dans différentes universités de l'est de la France, a rencontré l'espéranto dans les années 70, à travers une revue japonaise spécialisée en mathématiques, qui publiait certains articles dans la langue inventée en 1887 par Lejzer Zamenhof. *“J'ai toujours été gêné et révolté par l'usage dissymétrique de la langue anglaise. Je me sentais un petit garçon au milieu d'un océan anglo-saxon, dans les réunions universitaires internationales”*. Avec la méthode Assimil, il apprend facilement l'espéranto alors qu'il *“se sent incapable d'aligner trois phrases d'anglais sans faute”* malgré des années d'étude de la langue.

Blocage

Européen convaincu comme ses colistiers, il déplore *“le blocage linguistique actuel”* qui empêche l'Europe d'avancer. Les huit listes EDE françaises veulent pour l'Europe une langue commune, facile à apprendre en un ou deux ans à l'école, *“équitable, qui mette tout le monde sur le même pied”*.

EDE veut obtenir que *“dès 2007, l'espéranto soit déclaré 22e langue officielle européenne”*. *“Si tout le monde utilisait l'espéranto, l'idée européenne ferait un sacré bond. Avec l'anglais, toutes les autres langues en prennent un coup, puisqu'elles ne sont plus enseignées. Alors que l'espéranto permet de mieux apprendre une autre langue étrangère”*.

La préoccupation d'EDE est de trouver les 30 000 euros nécessaires à l'impression des six millions de bulletins de vote pour la circonscription. Ces candidats *“citoyens ordinaires”* n'ont pas de budget, mais un site internet. <http://est.edefrance.org>

DNA = Marie-Thérèse Fuchs

Une langue pour tous

Si l'on voit fleurir à l'occasion des prochaines élections européennes des listes souvent très (trop ?) politiques, certaines expriment surtout **la volonté de rapprocher les peuples d'Europe**. Ainsi la liste

Europe Démocratie Espéranto, sur laquelle la Sélestadienne *Claire Lauffenburger-Simon* est en deuxième position, prône-t-elle une langue d'union. L'Europe, dont on célébrait la fête hier (voir nos pages), se fait désormais à 25. Mais comment se parle-t-on entre Européens ? *« Avec l'arrivée de dix nouveaux pays se pose encore davantage la question des langues »,* insiste Claire Lauffenburger-Simon, n°2 de la liste **Europe Démocratie Espéranto** (*) dans le Grand-Est. Le choix est en fait simple. *« On peut rester multilinguiste. »* Le problème devient alors économique avec environ **3000** traducteurs et **820** interprètes qui travaillent pour l'Union européenne. Cela correspond à une somme de **686 millions d'euros** à déboursier chaque année, somme en croissance exponentielle avec chaque nouvelle entrée de pays.

Une langue-pont

Deuxième solution : *« On choisit une langue-pont. Et l'on pense forcément à l'anglais, ce qui pose un problème. »* Pourquoi un problème ? *« L'anglais est une langue difficile à apprendre avec beaucoup d'exceptions. Il n'y a pas de correspondance entre l'écrit et l'oral. Et tout le monde n'a pas les mêmes égalités de chance. Il y a les gens très favorisés (tous les habitants de pays anglo-saxons), les gens favorisés (qui parlent des langues saxonnes telles l'allemand ou le hollandais), les latins puis le reste du monde. »* Et là, les faits sont tristes à recenser. On apprend ainsi qu'en Asie, *« seul un élève sur 1000 comprend un texte anglais courant au bout de huit ans d'études. Sur les 3000 à 7000 langues parlées aujourd'hui, dans un siècle, si nous continuons à ce rythme, il n'en restera plus qu'une centaine. »* Donc exit, si l'on ose dire, l'anglais !

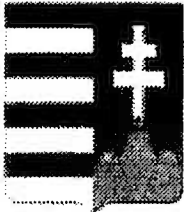
« Quelle langue alors ? Certainement pas le latin. Mais l'espéranto ! Et quelle plus belle référence pour cette langue que de savoir que les pires régimes politiques ont essayé de supprimer les espérantistes. Dans les camps de concentration nazis, ils portaient l'étoile verte. » Comme quoi essayer de comprendre son voisin est toujours mal vu des dictateurs. Ce qui fait dire à Claire Lauffenburger-Simon que *« les raisons pour lesquelles l'espéranto n'est pas choisi sont politiques et non linguistiques »*.

Une langue simple

Car la grammaire de l'espéranto est « simple, sans exception. Souvent, on est obligé de faire des périphrases en français pour un seul mot d'espéranto. On critique l'espéranto en affirmant que c'est une langue sans culture. Mais c'est une culture mondiale au contraire avec des ramifications dans plus de 140 pays. On l'a dit sans histoire, mais l'espéranto est plus que centenaire (la langue a été inventée par le Dr Zamenhof en 1887, ndlr). Artificielle ? Je préfère dire construite comme l'italien l'a été par Dante ou le russe

vendredi 30 avril 2004

Eszter, une Européenne de 17 ans

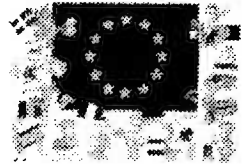

Cette jeune Hongroise se réveillera demain à Budapest, donc en Europe

Eszter Besenyei, 17 ans, habite à Budapest en Hongrie. Son père est Français ; sa mère, Hongroise. Elle vient régulièrement à Saint-Brieuc à l'occasion des vacances scolaires, pour retrouver ses amis. Poursuivant ses études dans un lycée de Budapest où elle se trouve en ce moment, elle a répondu à nos questions via internet et en espéranto, par l'intermédiaire de son ami Sébastien Erhard, qui enseigne cette langue au centre social de la Croix Saint-Lambert.

Eszter, demain à votre réveil, vous serez Européenne. Quel effet cela vous fait-il ?

« Je suis déjà européenne depuis longtemps. Malheureusement jusqu'à aujourd'hui, mon pays, la Hongrie n'était pas dans l'Union européenne. J'étais gênée qu'on fasse ainsi une différence. Je pense que l'effet ne sera pas perceptible avant quelques semaines, si ce n'est des mois. « Néanmoins, le premier effet visible sera les fêtes qui auront lieu le 1er mai. Cette année, il sera davantage fêté à cause de l'entrée dans l'UE. Je ne vais peut-être pas dormir à cause de cela. »

Vous avez 17 ans. Avez-vous le sentiment d'être plutôt une jeune Hongroise ou plutôt une jeune Européenne ?

« Hongroise car je vis ici. Mais Européenne d'abord par le fait que mon père est Français. En troisième lieu, je me sens citoyenne du monde. »

Est-ce que les jeunes Hongrois sont comme vous, tournés vers l'Europe ?

« Oui, car le gymnase (équivalent du lycée en Hongrie) où j'étudie est bilingue. Anglais, en première langue, et comme deuxième langue, on peut aussi choisir l'italien, l'espagnol, l'allemand et le français. Nos cours de géographie auront pour thème l'Union européenne jusqu'à la fin de l'année, et nous devons faire des exposés en groupes pour présenter le fonctionnement de l'UE. Beaucoup de jeunes de mon âge - au moins dans ma classe - veulent aller à l'étranger pour s'exercer et étudier là-bas. »

Qu'est-ce qui vous a surpris en France ?

« J'apprends le français à partir d'un livre d'apprentissage où on parle vraiment beaucoup de la nourriture et du fait que l'on adore manger. Je ne pensais pas qu'il était possible d'apprécier cela autant. Mais, évidemment, j'en ai fait l'expérience en le découvrant de façon concrète, notamment à Saint-Brieuc. Il faut dire que les fruits de mer ne sont pas très habituels en Hongrie... L'impolitesse et le stress des Parisiens m'ont choquée. Les Bretons sont plus affables, moins pressés. « J'aime beaucoup le foisonnement des fleurs et des plantes. D'une manière générale, la protection de l'environnement est certainement meilleure qu'en Hongrie. Cet aspect-là devrait être amélioré ici, Budapest mis à part. »

Avez-vous des projets de vacances, ou professionnels ?

« Mon amour est lié à la France, où j'espère pouvoir venir le plus souvent possible. J'aimerais être enseignante, ou traductrice. Cela, je l'ai hérité de mes parents. J'aimerais transmettre aux gens mon savoir sur les langues, surtout l'espéranto, et les encourager à connaître ainsi le monde. Car je crois qu'il y aura une possibilité que cette langue soit reconnue comme langue commune en Europe. « La facilité, et la neutralité de cette langue sont ses atouts principaux. (Ici, Sébastien qui traduit la conversation de l'espéranto vers le français confirme les propos de son amie). »

Pour vous, l'Europe est plutôt géographique, ou est-ce plutôt une idée commune ?

« L'idée commune, et d'une certaine manière, l'essai de vivre ensemble comme un grand peuple - tout en restant plusieurs peuples à part - me plaît beaucoup. »

Avec l'Europe, quelles sont vos espérances ?

« D'une manière générale, de meilleures conditions de vie et un meilleur niveau de vie pour les Hongrois. J'espère que les gens seront plus heureux car, en Hongrie, il y a beaucoup de « dépressions ». »

QUEST FRANCE

mardi 1 juin 2004

Le tour du Monde avec l'Espéranto

Le Nantais David Cholet est venu présenter son tour du monde avec la pratique de l'espéranto vendredi à la salle du Petit caporal.

Deux ans autour du monde avec comme seul lien l'espéranto. David Cholet, jeune nantais qui prépare son concours d'instituteur, a effectué le tour du monde par le seul biais de l'espéranto, cette langue pensée par le Polonais Zamenhof à la fin du siècle dernier pour rapprocher les peuples. « **Elle est maintenant parlée dans plus de cent pays et le guide appelé Pasporta Servo donne les adresses de tous les relais espéranto sur la planète** ». »

David Cholet est venu, vendredi dernier, présenter son périple aux membres de l'association nazairienne où, chaque année, près de cinquante personnes apprennent cette langue universelle. De juillet 2000 à juin 2002, David

par Lomonossov. » **L'espéranto** menacerait-il nos langues nationales ? « C'est tout le contraire car c'est une langue propédeutique : quand on a appris **l'espéranto** on apprend plus facilement les autres langues. » En plus, c'est une langue facile à apprendre. Claire Lauffenburger-Simon le démontre par son cas : « J'ai pratiqué 1/2 h par jour pendant 3 mois et "mi nun parolas tre flue **esperanto**" » ou dit en français « Je parle bien l'espéranto ».

Alors **espéranto** langue européenne ? Une utopie diront certains. Mais l'Europe de De Gaulle, qui devait s'étendre « *de l'Atlantique à l'Oural* », celle de Robert Schuman qui faciliterait la circulation des biens et des hommes, cette Europe rêvée après-guerre n'était-elle pas aussi une utopie ?

DERNIERES NOUVELLES D'ALSACE = Jean-Frédéric Tuefferd

===== ☆ =====

LES ECHOS DU 9 JUIN 2004

EN MARGE

PAGE 18

Cinq minutes de conjugaison pour parler l' «européen».

Les espérantophones ont la « solvo », la solution. Pour que les 453 millions de citoyens européens se comprennent et puissent enfin s'approprier la construction de l'Union, il faut impérativement abattre les barrières de langue, constatent les candidats d'« *Europe-Démocratie-Espéranto* » (EDE) aux européennes. C'est que le casse-tête linguistique est devenu presque insoluble depuis l'élargissement à 10 nouveaux membres. Pour pouvoir traduire ses travaux et ses débats, la Commission et le Parlement européens vont en effet devoir employer quelque 4.000 traducteurs et interprètes, dépenser plus de 1 milliard d'euros par an, et trouver des spécialistes capables de résoudre les 380 combinaisons de traductions possibles (français à l'allemand, finnois au portugais, maltais au tchèque...).

Dans cette nouvelle tour de Babel, l'espéranto, cette langue inventée de toute pièce *** par un médecin polonais en 1887, et déjà parlée par plus de 10 millions de personnes dans le monde, pourrait être une véritable assurance de transparence et de démocratie, martèlent les candidats EDE présents dans 7 des 8 circonscriptions françaises. « *Que chacun continue de développer sa propre langue, sans entrave économique, ni politique, ni culturelle ; que chacun acquière gratuitement et pour un effort réduit au minimum la langue d'échange neutre, pratique, l'espéranto* », détaille leur programme.

L'espéranto « *est politiquement neutre car il n'est pas lié à un pays ou à un système politique et il est 10 fois plus rapide à apprendre qu'une langue nationale* », assure Emmanuel Debanne, le président de l'EDE en Ile-de-France. Il y voit notamment « *un moyen de lutter contre l'écrasement linguistique de l'Europe par l'anglais* ». « *Pas d'exceptions, une conjugaison entière apprise en cinq minutes, un alphabet phonétique, une grammaire minimale* », l'espéranto estas facila lingvo. Après avoir longtemps espéré une prise de conscience des élus, les espérantophones ont décidé de profiter des européennes pour descendre eux-mêmes dans l'arène. « *On a eu des lettres de François Mitterrand et de Jacques Chirac mais rien n'a suivi* », raconte Emmanuel Debanne. Régulièrement, à l'Assemblée nationale, il y a un député qui pose une question sur le développement de l'espéranto. Il y en a toujours un pour crier : « *Et pourquoi pas le latin ?* » Il était donc urgent d'agir... « *Urghas !* »

YANN ROUSSEAU

*** (ndlr : cet article des « Echos » a motivé la réaction d'Henri Masson que l'on peut lire ci-dessous...)

Cher Monsieur,

Votre article "*Cinq minutes de conjugaison pour parler l'« européen »*" me paraît irréprochable à un détail près : l'espéranto n'a pas été inventé "*de toute pièce*".

Le génie de Zamenhof est justement d'avoir évité le piège d'une langue toute faite, faite par un seul homme. A partir d'à peine un millier de racines répandues, **sélectionnées dans des langues de référence**, il a créé une langue embryonnaire qui devait soit dépérir, soit s'enrichir tout naturellement au contact de la vie.

117 ans après, l'initiative d'*Europe-Démocratie-Espéranto* démontre la vivacité d'une langue qui a pourtant enduré des coups impitoyables, et pas seulement du côté des régimes totalitaires. Je pense que le temps est venu de faire découvrir au public où sont le vrai et le faux dans ce qui est dit pour ou contre l'espéranto.

En lisant ce qu'en ont écrit des linguistes aussi éminents que *Michel Bréal*, *Baudoin de Courtenay*, *Antoine Meillet* (auteur, dès 1918, de l'ouvrage "*Les langues dans l'Europe nouvelle*"), *Edward Sapir* et bien d'autres, il apparaît clairement que la particularité de l'espéranto est d'être **une langue multiculturelle, un vecteur de culture universelle**. Il s'est enrichi au contact des langues et cultures absorbées au fur et à mesure de sa progression à travers le monde de la même façon que l'italien, façonné par Dante, s'est enrichi au contact des cultures et des parlers d'Italie.

Vous pouvez en découvrir beaucoup d'autres aspects sur : www.esperanto-sat.info

Vous voyez que vous en saurez déjà plus ce soir ! ;-)

Henri Masson

PS – Henri Masson est co-auteur avec René Centassi de l'ouvrage « *L'homme qui a défié Babel* », également traduit en Espéranto.

===== ☆ =====

a traversé 36 pays et les cinq continents. « **La famille de l'espéranto est plus importante qu'on le pense. J'ai appris cette langue pour aller à la rencontre des gens. Maintenant, à Nantes, c'est moi qui reçois des espérantistes comme ce Sud-Africain de Soweto venu en France par le club d'espéranto d'Afrique du Sud** ».

Le diaporama a permis de se rendre compte de la diversité de la grande famille de l'espéranto. Le club nazairien entretient des liens étroits avec la Bosnie ou l'Afrique. « **Mais nous avons aussi des cours de conversation et d'échanges entre nous et nous sommes en train de terminer un dépliant pour la saison touristique** » explique un des responsables.

QUEST FRANCE

Lettres: L'aliénation des francophones Michel Paillé

Québec, le 26 avril 2004 Édition du jeudi 6 mai 2004

J'appuie la proposition de Simon Langlois (*Le Devoir*, le 26 avril 2004) de “...ne plus jamais aborder d'emblée en anglais cet individu de couleur de peau différente sous prétexte de [...] se montrer faussement accueillant”. À la question posée l'an dernier par R.-A. Sandoval (*Le Devoir*, le 25 mars 2003), qui se demandait pourquoi les francophones du Québec ne sont pas “*tout simplement francophones en tout temps et en tout lieu...*”, ma réponse est simple: parce qu'**ils sont toujours profondément aliénés** face à l'anglais.

Dans mon enfance, les adultes du quartier Rosemont de Montréal se donnaient beaucoup de mal pour parler en anglais aux rares anglophones qui s'y trouvaient. [...]

Après 30 ans de francisation, les mentalités n'ont pas encore changé à cet égard. Bien que les *Lauzon Drive Yourself* et autres *Boismemu Driving School* de mon enfance aient disparu, on se flatte encore de s'afficher bilingue chaque fois que l'occasion se présente

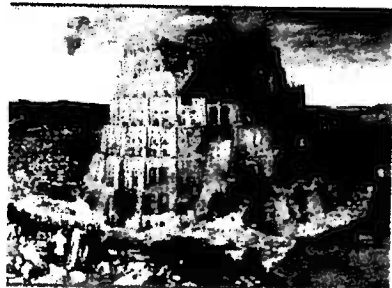
Il y a quelques années, dans le centre-ville de Montréal, un groupe d'Asiatiques m'avait demandé, en anglais, s'ils allaient vers le quartier chinois. En français, j'ai demandé à ces personnes de formuler leur question dans ma langue. [...] À ma grande surprise, au lieu d'entendre le “*Sorry, I don't speak French...*” qu'on m'a souvent servi, j'ai eu droit à une nouvelle question exprimée dans un très bon français. Se rendant compte qu'elles se seraient davantage éloignées de leur destination, ces personnes ont très bien apprécié ma réponse formulée dans ma langue.

Plus récemment, j'ai été témoin d'une situation très navrante. Dans un commerce du boulevard René-Lévesque, à Québec, à quelques rues de l'Assemblée nationale, un caissier a demandé en anglais à un couple visiblement immigré : “*Do you speak English ?*” Le jeune garçon qui les accompagnait lui a expliqué, **dans un très bon français**, qu'il accompagnait ses parents pour traduire dans leur langue d'origine. Mon sang n'a fait qu'un tour quand j'ai entendu le caissier persister à ne parler qu'en anglais à cet écolier que la loi 101 a pourtant dirigé à l'école française. Comme l'écolier ne comprenait rien, le caissier s'est finalement résigné à lui parler dans la langue officielle du Québec !

N'est-ce pas là **un bel exemple d'aliénation et de honte** : un francophone de moins de 30 ans qui fait de l'anglais la langue de convergence entre les immigrants et la population d'accueil et qui, n'obtenant pas le succès qu'il aurait eu à Montréal, s'astreint enfin à parler en français à... Québec !

LE DEVOIR **ebm**

... comment diable vont-ils faire pour se comprendre ?

Le déluge de chiffres qui accompagne l'élargissement de l'Union Européenne donne le vertige: de 15 à 25 pays, de 370 à 455 millions d'habitants, de 34.800 à 41.200 fonctionnaires dans les institutions (Commission, Parlement, Secrétariat du Conseil des Ministres, Cour de Justice, etc.), de 11 à 20 langues officielles!

C'est surtout l'imbroglio linguistique qui retient l'attention du grand public: comment diable vont-ils faire pour se comprendre?

C'est simple, direz-vous, il suffit de traduire les documents et de mettre plus d'interprètes dans les réunions. Certes. Mais voilà, interpréter chacune des 20 langues dans chacune des 19 autres, cela ne représente pas moins de 190 combinaisons linguistiques ! Et où dénicher la perle rare qui pourra interpréter du letton vers le maltais,

ou du grec vers le polonais?

Aujourd'hui déjà, le Service Commun Interprétation-Conférences de la Commission Européenne, qui gère l'interprétation pour toutes les institutions de l'UE, est le plus gros employeur au monde pour cette profession.

Déjà, force est d'utiliser des «relais», en interprétant par exemple du grec vers l'anglais, puis de l'anglais vers le danois. L'utilisation de cette technique est appelée à s'amplifier, ne serait-ce qu'en raison de l'espace gigantesque qui serait nécessaire si l'on voulait multiplier les combinaisons linguistiques. *Conséquence cocasse: avec deux relais successifs, il existera un “délai” de 10 à 20 secondes entre les paroles d'un orateur grec et la compréhension de l'auditeur letton, avec pour résultat des rires différés pour les plaisanteries, des colères lointaines pour les désaccords, des quiproquo à l'infini...*

Babeland

(ndlr de "La Informilo" : ... et "ils" persistent à faire l'impasse sur l'espéranto !...)

L'élargissement oblige à revoir les règles de traduction de l'UE pour éviter l'engorgement Le dispositif va encore renforcer l'anglais.

Bruxelles de notre bureau européen

L'initiative illustre les difficultés de fonctionnement de l'Union européenne élargie sur le plan linguistique. Elle pourrait à terme accélérer **l'expansion quasi irrésistible de l'anglais**. Trois semaines après l'élargissement du 1er mai, faute de disposer d'assez de traducteurs dans les neuf nouvelles langues de l'Union, la Commission s'est fixée de nouvelles priorités en matière de traduction et appelle ses fonctionnaires à davantage de retenue dans l'écriture. La taille moyenne des documents internes doit passer de 32 à 15 pages.

"*Sans ce genre de dispositif, nous allons dans le mur*", explique-t-on dans l'entourage de Neil Kinnock, le commissaire britannique en charge de l'administration, à l'origine des mesures annoncées mercredi 26 mai pour faire face à un risque d'engorgement dans l'Europe des 25.

Les documents à usage interne ne seront disponibles, au mieux, que dans les langues dites "procédurales", le français, l'allemand, et **surtout l'anglais**, qui se taille d'ores et déjà la part du lion dans de très nombreux services de la Commission. Les nouvelles instructions devraient conforter l'usage de la langue de Shakespeare. La plupart des dix nouveaux commissaires ne maîtrisent pas le français au point d'en faire une langue de travail.

Seuls les textes les plus importants parmi ceux qui sont destinés à un usage externe seront traduits dans les vingt langues officielles de l'Union. Projets de directives, décisions à valeur légale, en matière de concurrence par exemple, le seront systématiquement avant d'être rendus publics. Mais la Commission veut, par exemple, suggérer au Parlement de ne pas traduire dans tous les idiomes les réponses de ses services aux questions posées par les députés.

Pour M. Kinnock, il s'agit d'agir au plus vite : du fait de l'arrivée de dix nouveaux membres, la quantité de pages à traduire devrait grimper de près de moitié entre 2003 et 2004, pour dépasser le seuil des **deux millions**, si rien ne change. Or le retard est d'ores et déjà impressionnant : il se porte à quelque 60 000 pages de textes divers et variés. Au rythme où s'accumulent les documents non traduits, cet arriéré pourrait, dans la pire des hypothèses, atteindre les **300 000 pages** en l'espace de trois ans.

L'overdose qui menace est due à un double phénomène. Les fonctionnaires de la Commission seraient de plus en plus prolifiques. Rapports sur la fiscalité, communication sur l'aide humanitaire, livres blancs en tout genre, le volume de leur prose suit l'expansion des responsabilités de l'exécutif européen. Surtout, l'élargissement a constitué un véritable défi, car le recrutement des traducteurs, dans les neuf nouvelles langues officielles de l'Union, s'avère des plus ardues. Maltais, Estoniens, Lituaniens, les plus petits pays ont du mal à fournir le nombre de spécialistes requis.

La seule Commission espère recruter près de 700 traducteurs issus des nouveaux membres d'ici à 2006, contre 1 300 en poste à ce jour pour les onze langues anciennes. Elle risque de devoir revoir à la baisse ses ambitions. Dans chacun des nouveaux pays, les différentes institutions européennes, de la Commission au Parlement, souhaitent en effet sélectionner 135 lauréats à l'issue des premiers concours d'accès : les épreuves ne sont pas encore achevées, mais il est d'ores et déjà certain que les quotas ne seront pas tenus. Le nombre de candidats de qualité est resté très en deçà des attentes, en particulier pour le maltais.

"*Si on ne réduit pas les quantités de pages à traduire, on assistera au développement des traductions rapides dans deux ou trois langues, et les autres attendront plusieurs semaines, voire des mois*", dit un haut fonctionnaire. La prudence de ce dernier en dit long sur la difficulté de l'exercice d'ascèse demandé aux eurocrates "*Dans mes services, déjà très tournés vers l'anglais, les marges de manœuvre ne seront pas énormes.*"

Philippe Ricard
LE MONDE 01 06 04

... L'Europe a un besoin vital de langues nationales solides, non seulement le français, mais aussi de langues de nos voisins proches ou moins proches (...) de langues qui soient sûres d'elles-mêmes, fécondes, rayonnantes... Contrepoids nécessaire **devant un rouleau compresseur qui menace d'écraser toutes les cultures.**

.... Quand, dans les affaires, des firmes françaises exigent en leurs bureaux, installés en plein Paris, que la langue de leurs propres salariés **soit autre que le français** - quand, dans le domaine scientifique, **l'Institut Pasteur** ou **le CNRS** renonce à publier dans notre langue - quand les responsables de notre pays auprès des instances européennes se montrent prêts à capituler devant la prétention de Bruxelles **de ne plus traduire les brevets en français** sous prétexte d'en diminuer les frais - quand les émissions francophones vers l'étranger sont étranglées financièrement ou privées de relais par satellite, il y a là les indices d'une désaffection envers l'outil quotidien et millénaire de notre propre identité, autrement dit un signe de liquéfaction de notre volonté d'être.

(...)

La nature a horreur du vide. Dès lors la voie s'ouvre tout grand **vers une domination linguistique américaine** qui, elle, ne craint nullement de s'affirmer.

Philippe Lalanne-Berdouticq

Langues ou langue ?

Imaginons un titre de journal qui annoncerait « Plus d'impôts ». Que faudrait-il comprendre ? Que l'impôt sera supprimé ou augmenté ? Cette expression dit, à la fois, une chose et son contraire. C'est le contexte, à condition qu'il y en ait un, qui en indique la signification. Ceci est une première constatation.

En voici une seconde, à propos des verbes irréguliers. C'est une corvée de les apprendre par cœur mais c'est indispensable car faute de les connaître, on commet les pires contre-sens. L'un des plus célèbres est le verbe voir, en grec. Le voici, transcrit en lettres latines : *orao*, *opsomai*, *eidon*, *eoraka*. Aucun des mots ne correspond au précédent. Quel rapport entre *orao*, je vois, et *eidon*, je vis ?

Troisième constatation : l'accent, qui est un obstacle majeur à la compréhension d'une phrase entre deux personnes étrangères s'exprimant dans la même langue. Au point, écrivait Claude Piron, traducteur professionnel, auteur du *Défi des Langues*, que lorsqu'un Suédois et un Sri lankai se parlent en anglais, dans un organisme international, les traducteurs, qui ont mal compris à cause de l'accent, recomposent presque entièrement les discours pour ne pas avouer leur incompetence. Imagine-t-on les risques d'erreurs et leurs conséquences ?

A une époque où les moyens de communication et de transport ultrarapides permettent aux hommes de se parler de partout et de se déplacer dans le monde entier, il va bien falloir, soit apprendre de très nombreuses langues, soit en apprendre une facilement assimilable, ce qui n'est possible avec aucune langue, morte ou vivante.

Un scientifique français, Jacques Vallée, installé aux Etats-Unis depuis plus de 30 ans et observateur passionné de la Silicon Vallée, prévoit qu'en 2007 (c'est demain) la langue la plus employée sur internet ne sera plus l'anglais mais le mandarin.

Or, le mandarin n'est parlé que par une majorité de Chinois. Et voici qu'après la Chine, l'Inde s'éveille à son tour. Faudrait-il apprendre, en plus de l'anglais, les

nombreuses langues parlées en Chine et en Inde ? Il y a 14 langues officielles dans les Etats de l'Inde, et une douzaine en Chine. !

Ce n'est pas un phénomène exceptionnel. En France, chaque province et même chaque « pays » à l'intérieur de chaque province, parlait son propre patois, ou sa propre langue. Il reste encore le flamand, le breton, le basque, le catalan, le provençal, le corse, l'alsacien ; au début du XIXème siècle, peu de Français savaient lire et écrire le français.

Depuis l'Antiquité, les empires durent choisir une langue commune. En Assyrie par exemple, entre 2000 et 600 avant Jésus-Christ, les empereurs imposèrent l'araméen. En Grèce et dans l'empire hellène, ce fut la langue d'Athènes ; En France, celle de l'Orléanais et du Val de Loire que l'on parlait aussi à Paris. Mais l'usage de la langue commune était réservé à ne élite. Imposer une langue à un peuple fut toujours une entreprise de longue haleine. Mais le rythme de la vie s'est tellement accéléré au XXème siècle que nos contemporains seront obligés d'accélérer le mouvement. Et de le simplifier, car ils n'auront pas le temps de devenir de savants polyglottes.

Or, il existe une langue simple, belle, parlée par des millions d'amateurs passionnés de par le monde qui, grâce à elle se comprennent fort bien. Son inventeur, Leizer Ludwik Zamenhof (1859-1917), médecin et linguiste polonais, a évité tous les pièges des langues vivantes ou mortes. Il a construit une syntaxe et un vocabulaire très logique, ce qui permet de deviner la signification d'un mot inconnu. Cette langue n'est déformée par aucun accent et peut s'apprendre en deux ans à l'école primaire. Elle établit une parfaite égalité entre tous ceux qui la pratiquent. Il suffit d'assister à un congrès d'espérantophones pour s'en convaincre et pour constater que cette grande famille linguistique permet de découvrir tous les pays du monde, car les espérantophones constituent une chaleureuse communauté internationale.

L'usage de l'espéranto permettrait aux

hommes de toutes les nations de se comprendre parfaitement sans avoir besoin de sacrifier beaucoup de temps et d'efforts à l'apprendre. Il permettrait aussi d'économiser les sommes folles qui sont dépensées partout en traductions.

En outre, l'expérience prouve que l'espéranto sauvera les langues nationales -et surtout l'anglais- d'une sabirisation "imposée" par la mondialisation.

Pourquoi les gouvernants du monde entier se bouchent-ils obstinément les oreilles lorsqu'on essaie de leur expliquer les avantages évidents de cette langue internationale ? Ils ne se donnent même pas la peine de consacrer une heure à l'examen de cette question pourtant si importante.

En Europe il serait aussi nécessaire d'adopter une langue qu'une monnaie commune. Comment secouer la lourde chape du conformisme de la pensée routinière qui ankylose les esprits les plus brillants ?

C'est l'ampleur du problème qui est peut-être le principal obstacle au développement de cette idée. Mais pourquoi ne pas l'expérimenter à l'échelon communal ? Prenons deux villes jumelées comme Coulommiers et Titisee Neustadt, ou La Ferté-Gaucher et Furtwangen. Imaginons que le maire français et le bourgmestre allemand s'entendent pour que les élèves de leurs écoles primaires apprennent l'espéranto. Ce devrait être assez facile à mettre en œuvre ? Et peu onéreux.

Après deux ans d'études, les élèves découvriraient le plaisir de pouvoir se parler et se comprendre. On pourrait alors leur proposer de participer en semble à un projet éducatif.

Les deux conseils municipaux qui réussiraient cet exploit rendraient un fier service à leurs enfants, à leur pays et à l'humanité toute entière. Les grands médias s'intéresseraient, enfin, à l'espéranto et les deux communes auraient peut-être droit au prix Nobel de la Paix

Michel VINCENT

LE PAYS BRIARD - 3 février 2004

... Blondulino aliĝis la francan televid-elsendon „Farmobieno de la famuloj” ...

Iu teknika responsulo de la evento, kiu devas eventuale helpi, proponas malplanan sitelon al la ulino, petante; „Iru melki la brunan bovinon... Sed ne forgesu kunpreni la tabureton!”

Post unu horo ŝi revenas kun la vestaĵoj en plena malordo kaj sen lakto en la sitelo...

„Nu, kio okazis?...”

- Nekredeble! Spite al miaj klopodoj, la besto rifuzis sidiĝi sur la tabureton!...”

Johancto trafoliumas la fotoalbumon de la familio kaj pridemandas la patrinon; „Manjo, kiu estas tiu bela kaj fortika junulo en bankalsoneto, kiu tenere stringas cin sur la plaĝo?”

Iom melankolie respondas la patrino;

„Tio okazis antaŭ pli ol dudek jaroj,

temas pri cia patro!...”

- Paĉjo? Sed kiu do estas tiu jam aĝa kalvulo, kiu kunvivas hejme? ”

Tiu junulo volas persvadi sian novamikinon amindumi... sen antaŭvidi momente ontan geedziĝon...

“Nu, estas simpla provo ! Se ni vidos, ke ni faris eraron, ni disiĝos tuj, senprobleme ! - Eblas, respondas la junulino ... Sed ĉu “la eraro” ricevos vian nomon aŭ la mian ? ”.

lundi 3 mai 2004

Pas de jaloux, chantons l'Europe en latin

VIENNE (AFP) - Dans la tour de Babel de l'Europe élargie (20 langues officielles), un enseignant autrichien propose que les 25 s'unissent pour chanter ensemble **l'hymne européen en latin** "pour ne pas faire de jaloux".

Son auteur, Peter Roland, 62 ans, se targue des encouragements du président de la Commission européenne *Romano Prodi*, et il fera à nouveau chanter son hymne lors d'un concert des dix nouveaux entrants **le 15 juin prochain à Vienne** avec le chœur du *Wiener Singverein*.

Adopté en 1972, l'hymne officiel de l'Union européenne (UE) est tiré de *la 9e symphonie* de Beethoven qui mit en musique les paroles en allemand de "l'Ode à la Joie" de Friedrich Schiller.

En le jouant un peu partout, "...j'ai toujours constaté que les gens de différentes nationalités européennes voudraient pouvoir le chanter ensemble. L'émotion de la musique serait alors encore plus grande", explique M. Roland.

Oui, mais en quelle langue commune ? "Ce ne peut être qu'en latin, répond-il... Parce que si on choisissait une autre langue vivante, les habitants des nations ne parlant pas cette langue refuseraient par jalousie. Par exemple, les Lettons ne voudraient ni du polonais ni de l'allemand et les Français ne seraient guère ravis d'une nouvelle conquête de l'anglais. De plus, note-t-il, la langue de Virgile et César est "distinguée", claire et précise en peu de mots.

"Est Europa nunc unita et unita maneat / Una in diversitate pacem mundi augeat" : la première des trois strophes du possible hymne européen peut se traduire en français par "l'Europe est unie désormais, qu'elle garde son unité/ unité dans la diversité, qu'elle contribue à la paix mondiale".

Le court texte mentionne ensuite des valeurs européennes --foi/fidélité, justice, liberté-- dans une "grande patrie" et la tâche *grandiose* ("opus magnum") qui s'ouvre à ses citoyens.

Si le latin est aujourd'hui langue morte -sauf au Vatican ou dans le récent film de Mel Gibson "La passion du Christ"... -les historiens rappellent qu'il servit de langue de communication pendant des siècles dans toute l'Europe, notamment à l'université (d'où le nom du *Quartier latin* à Paris), étant même une langue officielle en Hongrie jusqu'au 19e siècle.

La proposition de M. Roland n'a pas que des partisans. "C'est une initiative strictement personnelle. La plupart des jeunes ignorent le latin et la langue de communication, c'est bien sûr l'anglais", s'exclame un responsable européen.

Parlant sous le couvert de l'anonymat, il relève que la question n'est pas à l'ordre du jour à Bruxelles.

Certes, Robert Roland prêche pour sa paroisse : il dirige un collège privé familial à Vienne où il enseigne le latin "depuis 50 ans". Mais pour promouvoir son idée, il sait utiliser les moyens modernes : sites internet, campagne de presse, soutien dans les milieux officiels autrichiens dont la très sérieuse *Société pour la politique européenne, et réalisation d'un CD avec les 25 hymnes nationaux de l'UE et l'"hymnus Europeae"*.

En préface à ce disque, Romano Prodi, le président italien de la Commission européenne, écrit (en français) : "...J'exprime mes meilleurs vœux (...) pour que cet hymne chanté en latin devienne désormais un chant cher à tous les citoyens de l'UE à côté de l'hymne national de chacun".

Voici les paroles qu'il propose et leur traduction en français :

1) En latin:

2) En français :

Est Europa nunc unita	L'Europe est unie désormais
Et unita maneat	Qu'elle garde son unité
Una in diversitate	Unité dans la diversité
Pacem mundi augeat	Qu'elle contribue à la paix mondiale
Semper regant in Europa	Que foi et justice
Fides et iustitia	régnent en Europe
Et libertas populorum	Ainsi que la liberté de ses peuples
maiore patria	Dans une patrie élargie
Cives, floreat Europa,	Citoyens, que prospère l'Europe
Opus magnum vocat vos	Une grande œuvre vous attend
Stellae signa sunt in caelo	Des étoiles dorées dans le firmament
Aureae, quae iungant nos.	Sont les symboles qui nous unissent

Freude schöner Götterfunken
Tochter aus Elysium
Wir betreten feuer-trunken
Himmlische, dein Heiligum.

Deine Zauber binden wieder
Was die Mode streng geteilt,
Alle Menschen warden Brüder,
Wo dein sanfter Flügel weilt.

Seid umschlungen, Millionen!
Diesen Kuss der ganzen Welt!
Brüder, über'm Sternenzelt
Muss ein lieber Vater wohnen

1/ Ĝojo, bela dia lumo
Vi filino de l' ĉiel',
Al vi venas nun adeptoj
Por saluti kun fidel' ...
Vi mirakle ligas kune
Dividitojn de la sort',
Fratoj estu ĉiuj homoj
Kiujn tuŝas via fort'!

3/ Nia lingvo Esperanto
Donas helpon al la mond',
Ho, kreskadu la anaro
De pacema granda rond' ...
Kaj nuligu per kompreno
La malpaca aĉa front',
Nia lingvo Esperanto
Povas servi kiel pont'!

(2/ ...)

note de la rédaction de „La INFORMILO”

Ce que Peter Laurent ignore, c'est que *l'Hymne Européen* dont il propose une version **en langue morte**, a été chanté avec enthousiasme par une chorale mixte internationale formée de volontaires, et ce dans **une langue bien vivante**, l'espéranto, devant un parterre de 2311 participants au 70ème **Congrès Mondial de UEA**, à Augsburg en 1985, sous la direction du chef de chœur et compositeur bulgare D. Terziev.

Le texte proposé par D. Terziev est une des variantes des quelques traductions -très voisines- en espéranto de "l'Ode A la Joie" de Schiller.

On peut entendre la mélodie de Beethoven sur le serveur « Google » (taper *ode à la joie*, visionner le premier site).

... en espéranto: HIMNO DE ĜOJO

20a printempa semajno internacia

la paska renkontiĝo por la tuta familio

Meze en Germanio troviĝas la urbo Duderstadt. Tie okazis en la semajno antaŭ Pasko kaj dum Pasko PSI, Printempa semajno Internacia. Ĝi estas la printempa aranĝo por individuoj kaj familioj kun aparta atento por la infanoj. La tuta aranĝo okazis en la agrabla kaj komforta junulgastejo de Duderstadt. Ĝin partoprenis 140 homoj kaj infanoj el 11 landaj.

Matene eblis elekti diversajn interesajn programe-rojn, kursojn, manlaborojn por infanoj, korpajn ekzercojn, aŭ diverstipajn prelegojn, pri vojaĝo al Srilanko, pri retbutiko de FEL, pri konstruado de muelejoj en Nederlando, pri uzado de komputilo ktp.

En la posttagmezo oni proponis ĉefe eksterdomojn programojn. Tamen la pluva vetero ne tiom favoris mi-gradojn en la proksimaj naturlokoj. Ni tamen sukcesis viziti la ĉarman urbon Duderstadt, kun tre bela urbo-domo, la urso-parkon kun ursoj kaj lupoj. Aparte interesa estis la muzeo de la Landlimo pri la iama limo al GDR, kiu ja troviĝis tute proksi-

En la urso-parko, ursoj kaj lupoj troviĝas en la naturo apud tiaj totemoj

ma. Dank'al tre intersaj klarigoj oni povis ekscii ne nur pri la landlimo-mem sed ankaŭ pri la historio kaj la

Saluton, estas la 3a ĉe la urbodomo de Duderstadt

diversaj konstru-etapoj por igi ĝin ĉiam pli "efika" kaj por eviti fuĝojn al okcidenta Germanio. Tamen estis interese ekscii, ke 40% de la fuĝintoj estis lim-gardistoj. Sur la tereno restas ankoraŭ spuroj pri la iama limo. Fakte la lim-kontrol-zono etendiĝis interne de GDR ĝis 5 km de la vera limo.

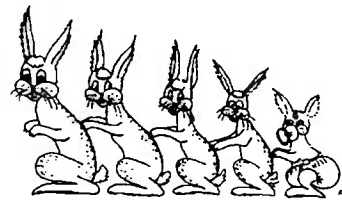
En ĉiu vespero okazis tre interesaj danc-kursoj, kiujn gvidis Rob Kettlaer kaj Danuta Leyk. Dum la distraj vesperoj ni ĝuis la koncerton de Ralph Glomp kaj aparte plezurigis la infanojn la magiaĵo kun Bello kaj Bella.

Matene de la Paska dimanĉo la infanoj diligente traserĉis la paskajn ovojn en la apuda herbejo. Poste oni kunmetis ĉiujn trovaĵojn kaj disdonis ilin al ĉiuj infanoj.

La adiaŭa vespero okazis dank'al la kontribuajoj de la partoprenantoj mem.

André Grossmann

20a PSI

Duderstadt
5 - 12 aprilo 2004

Gardo-turo al iama GDR

La infanoj serĉas la paskajn ovojn ekster la domo. Poste la ovo estas disdonitaj al ĉiuj infanoj

EUROPA BUNTO sukcesis!

STRASBURGO - 9an de majo 2004

Foto A. Grossmann

La 9-a de majo 2004 estis tre pozitiva tago pri pluraj aferoj. Malgraŭ la distanco kaj la malbona vetero, pli ol 300 homoj kunamasiĝis en Strasburgo: la manifestaciintoj estis venintaj el ĉiuj partoj de Francio sed ankaŭ pluraj alvenis el Germanio, el Belgio, el Svislando, el Britio kaj eĉ el Serbio.

Ekde la 10-a horo, la partoprenintoj amasiĝis progresive sur la Placo de la Universitato. La alveno de la busoj el Bretonio kaj el Parizo estis aparte rimarkita kaj ĉiu estis kunportinta siajn banderolojn kaj aliajn taŭgajn kostumojn por la manifestacio. La rendevua loko estis facile videbla dank'al la bunta balonego, kiu superis la Placon de l'Universitato kun unu banderolo EUROPA BUNTO al kroĉita laŭlonge de la balonega ŝnuro.

Post kelkaj bonvenigaj vortoj de *Denis-Serge Clopeau*, pluraj partoprenantoj salutis la publikon en sia gepatra lingvo. Oni tiam menciis la nomojn de la 33 asocioj, kiuj estis alportintaj sian subtenon al la manifestacio. La koncerto de *Jomo* estis tre ŝatita de ĉiuj: liaj kantoj en diversaj lingvoj donis iun certan etoson al la aranĝo kaj tiklis la atenton de la strasburga publiko ĉeestanta en la proksimaĵo.

La manifestacio ekis kun malfrueto ĉirkaŭ la 14-a kaj duono. La kunirantaro en la aleo de la Robertsau estis sufiĉe impona pro ties longeco kaj ties multeco da banderoloj. Eblis aŭdi interalie la sloganon « *Eŭropo, estas la lingvoj ŭme, ne al diskriminacio, jes al komunikado!* ». La pluvo, kiu ekfalis ekde la duono de la marŝado, tamen ne senkuraĝigis la partoprenantojn, kiuj iris ĝis antaŭ la Eŭropa Parlamento. Tie, sub sufiĉe forta pluvo, oni rapide konkludis la manifestacion kaj la partoprenantoj disiĝis ĉirkaŭ la 16-a horo.

La tago ne estis tute finita ĉar ankoraŭ estis la debato ĉe la Eŭropa Parlamento. Tiu-ĉi ĝuste estis iom perturbita ĉefe pro la sukceso de la « tago de pordoj malfermitaj » ĉe la Parlamento, kiu ricevis multe pli da homoj ol antaŭvidite kun 32000 vizitintoj. Tamen, la debato estis bon-nivela. Ĝin animis *Gilbert Stambach* kaj la diversaj invititoj okupiĝis pri la demando « *kiel eviti lingvan diskriminacion kaj ebligi multlingvismon laŭ la fundamentaj tekstoj de la Eŭropa Unio?* » antaŭ publiko de sepdeko da homoj.

La tago estis sufiĉe bone preparolita en la amasinformiloj: momento ĉe la televidkanalo *France 3 Alsace*, pluraj artikoloj en la regiona ĵurnalo *Dernières Nouvelles d'Alsace*, unu duon-paĝo en la oficiala programo de

La journée du 9 mai 2004 a été très positive par bien des aspects. Malgré la distance et le mauvais temps, plus de 300 personnes se sont rassemblées à Strasbourg: les manifestants s'étaient déplacés des quatre coins de la France mais aussi plusieurs étaient venus d'Allemagne, de Belgique, de Suisse, de Grande-Bretagne et même de Serbie.

A partir de 10h00, les participants se sont rassemblés au fur et à mesure sur la Place de l'Université. L'arrivée des cars de Bretagne et de Paris fut particulièrement remarquée et chacun avait ramené ses banderoles et autres costumes adéquats à la manifestation. Le lieu de rendez-vous était facilement repérable grâce au grand ballon multicolore qui surplombait la Place de l'Université avec une banderole EUROPA BUNTO accrochée le long du filin.

Après quelques mots de bienvenue par *Denis-Serge Clopeau*, plusieurs participants ont salué le public dans leur langue maternelle. On signala au passage les noms des 33 associations qui avaient apporté leur soutien à la manifestation. Le concert de *Jomo* fut très apprécié de tous: ses chansons en plusieurs langues ont mis une ambiance certaine et ont attiré l'attention du public strasbourgeois présent dans les environs.

La manifestation est partie avec un peu de retard aux alentours de 14h30. Le cortège dans l'allée de la Robertsau était assez impressionnant par sa longueur et son foisonnement de banderoles. On pouvait y entendre entre autres le slogan « *L'Europe, c'est les langues d'abord, non à la discrimination, oui à la communication!* ». La pluie qui s'est mise à tomber à la mi-parcours n'a pas pour autant découragé les participants qui sont allés jusque devant le Parlement Européen. Là, sous une pluie battante, on a clôturé brièvement la manifestation et les participants se sont dispersés vers 16h00.

La journée n'était pas totalement finie car il y avait encore le débat au Parlement Européen. Celui-ci a été un peu perturbé notamment par le succès de la « journée portes ouvertes » au Parlement qui a reçu beaucoup plus de monde que prévu avec 32 000 visiteurs. Néanmoins, le débat fut de bon niveau. Il était animé par *Gilbert Stambach* et les différents intervenants se sont penchés sur la question « *comment éviter la discrimination linguistique et permettre le multilinguisme selon les textes fondateurs de l'Union Européenne?* » devant un public d'une septantaine de personnes.

"*Strasbourg festas la 25-landan Eŭropon*". La manifestacio estis menciita ĉe pluraj radio-stacioj, interalie *France Bleu*, kaj la eŭska ĵurnalo *Berria* eĉ dediĉis tri artikolojn pri EUROPA BUNTO.

Sébastien Erhard kaj *Elodie Le Balc'h* estis antaŭpretigintaj enketon por havi ideon pri la ĉefaj motivoj de la manifestacioj. Surloke, pro tempo-manko, nur dekduon da homoj oni sukcesis enketi, la ceteron oni enketis inter la partoprenantoj de la Bretonia buso. Tamen, videblas kelkaj interesaj observoj. La ĉefa bedaŭro de la georganizintoj estas, ke partoprenis la manifestacion preskaŭ nur esperantistaj asocioj. Nu, ankaŭ pluraj partoprenintoj diris al ni, ke ili estus dezirintaj renkonti pli da asocioj pri lingvoj krom Esperanto. Ĝuste, oni rimarkas en la rezultoj de la enketo, ke pluraj estis unue venintaj por defendi sian gepatran lingvon aŭ multlingvismo ĝenerale, kvankam ili cetere estas esperanto-parolantoj. Sed ĝenerale, oni rimarkis, ke ĉiuj partoprenintoj estis tre kontentaj pri la tago tiagrade, ke ĉiuj deziras, ke la manifestacio reokazu dum venontaj jaroj. Tamen, ĉu oni reokazigu ĝin samforme? ĉu en la sama loko? ĉu ĉiujare? Kelkaj proponis *Bruselon*, kiel ebla loko, aliaj sugestis interesan ideon: krome de granda unuiga manifestacio, oni povus organizi samtage plurajn aliajn manifestaciojn pli lokajn en kelkaj grandaj urboj de Eŭropo. Tiaj lokaj manifestacioj estus organizotaj vere kunlabore kun alilingvaj asocioj kaj ebligus al pli granda nombro da homoj partopreni tiun tagon EUROPA BUNTO.

Ne hezitu sciigi al ni viajn opiniojn pri tiuj sugestoj skribante al europa.bunto@eraro.com. Fine, ni deziris danki ĉiujn, kiuj agadis por tiu tago de la 9-a de majo 2004, precipe tiujn, kiuj loke agadis (organizado de busoj, pretigado de banderoloj, ktp.) kaj kies helpo estis tre grava por la sukceso de tiu tago.

Ĝis venonta fojo!

La georganizintoj *Denis-Serge Clopeau*, *Sébastien Erhard*, *Elodie Le Balc'h*, *Gilbert Stammach*

PS : Troveblas fotoj pri la manifestacio kaj ankaŭ sonoj, la gazetaro kaj la rezultoj de la enketo ĉe la TTT-ejo www.europa-bunto.org.

La journée a été assez bien couverte médiatiquement : un passage sur *France 3 Alsace*, plusieurs articles dans les *Dernières Nouvelles d'Alsace*, une demi-page dans le programme officiel de "*Strasbourg fête l'Europe des 25*". La manifestation a été mentionnée sur plusieurs stations de radio, dont *France Bleu*, et le journal basque *Berria* a même consacré trois articles au sujet d'EUROPA BUNTO.

Sébastien Erhard et *Elodie Le Balc'h* avaient préparé à l'avance un sondage pour se faire une idée des principales motivations des manifestants. Sur place, par manque de temps, seule une douzaine de personnes a pu être sondée, le reste du sondage a été effectué auprès des participants du car de Bretagne. Toutefois, il en ressort quelques observations intéressantes. Le principal regret des organisateurs est la participation quasi-exclusive d'associations d'espéranto à la manifestation. Or, plusieurs participants nous ont également fait part du fait qu'ils auraient souhaité rencontrer davantage d'associations de langues autres que l'espéranto. D'ailleurs, on remarque dans les résultats du sondage que plusieurs étaient d'abord venus pour défendre leur langue maternelle ou le multilinguisme en général, bien que espérantophones par ailleurs. Mais globalement, on a pu remarquer que tous les participants ont été très satisfaits de la journée au point que tous souhaitent que la manifestation soit reconduite d'autres années. Par contre, faut-il la reconduire sous la même forme ? au même endroit ? tous les ans ? Certaines personnes ont proposé comme lieu *Bruxelles*, d'autres ont suggéré une idée intéressante : en plus d'une grande manifestation unitaire, on pourrait organiser le même jour plusieurs autres manifestations plus locales dans quelques grandes villes d'Europe. De telles manifestations locales seraient organisées en étroite collaboration avec des associations de toutes langues et permettraient à un plus grand nombre de personnes de participer à cette journée EUROPA BUNTO.

N'hésitez pas à nous faire part de vos opinions sur ces suggestions en écrivant à europa.bunto@eraro.com.

Pour finir, nous tenions à remercier tous ceux qui se sont mobilisés pour cette journée du 9 mai 2004, notamment ceux qui ont agi sur le plan local (organisation des cars, préparation des banderoles, etc.) et dont l'aide nous a été des plus précieuses.

A une prochaine fois !

Les organisateurs *Denis-Serge Clopeau*, *Sébastien Erhard*, *Elodie Le Balc'h*, *Gilbert Stammach*

PS : Vous pourrez trouver les photos de la manifestation ainsi que des sons, la revue de presse et les résultats du sondage sur le site www.europa-bunto.org.

DIALOGUE et RESPECT de l'AUTRE

STAGE PRATIQUE (54ème) DE LA LANGUE INTERNATIONALE, cette année, au Centre Mondial de la Paix, à Verdun, des 26, 27 et 28 mars 2004

Nos Amis espérantophones de Meuse ont choisi un lieu prestigieux de rencontre pour ce stage de printemps du groupe Espéranto France-Est : le Palais épiscopal, Centre mondial de la Paix, à Verdun. Les larges espaces accueillants, les salles voûtées, les escaliers monumentaux, les pierres pluriséculaires ont rehaussé un événement international qui a réuni des Allemands, des Belges, des Suisses, des Luxembourgeois et des Français.

A Verdun, pendant trois jours, la langue internationale a permis à 85 personnes de pays voisins de célébrer la convivialité. Le déroulement a été marqué par des temps forts de réflexion et de détente.

Le caractère international de la rencontre a été souligné par quarante messages reçus sur Internet en provenance de quatre continents.

Une superbe ribambelle de messages colorés a orné les lieux de réunion : elle célébrait l'amitié, le dialogue et le respect de l'autre dans une vingtaine de langues différentes ... et en espéranto.

Les participants ont visité l'exposition permanente « De la Guerre à la Paix » du Centre mondial. Il s'agit d'un ensemble poignant de documents illustrant les origines des conflits, l'horreur qui les accompagne et les efforts déployés pour les éviter.

On ne sort pas indemne d'une telle confrontation avec l'histoire de l'Europe, de l'humanité, marquée par le fer et le sang. Quelle haine a été entretenue entre Allemands et Français, pendant des décennies ! Quelle peut être notre réponse : promouvoir le dialogue ?

Claude Gacond, conférencier, ex-rédacteur à la Radio Suisse Romande, a abordé le thème des chances de reconnaissance de l'espéranto. Le fait que l'on parle plus fréquemment de cette langue dans les médias – même à contre-temps – prouverait que l'espéranto est évoqué comme une solution possible au problème linguistique. Par ailleurs, il a illustré le fait que l'option suisse, c'est-à-dire, l'obligation de plurilinguisme pour tous, n'est pas une solution satisfaisante.

Enfin, M. Gacond a pu développer un sujet qui lui tient à cœur : « la homaranismo », ou le comportement citoyen universel, objet de l'espéranto, qui anime une bonne fraction de l'humanité.

Jacques Yvart a chanté notre terre, le nid, le berceau de chacun. Une Terre belle, généreuse, où les hommes cependant aiment à « jouer à la guerre ». Il a chanté un pays, sans pays, c'est-à-dire, sans frontières. Un pays vaste comme la Terre, où l'on se comprendrait. Le chanteur et son auditoire se sentaient en harmonie, puisqu'ils étaient là pour célébrer l'outil « d'au-delà des limites ».

Le service librairie a surpris les participants par son ampleur dans une salle « à la hauteur » de ses ambitions culturelles. Il a fonctionné tout au long du stage.

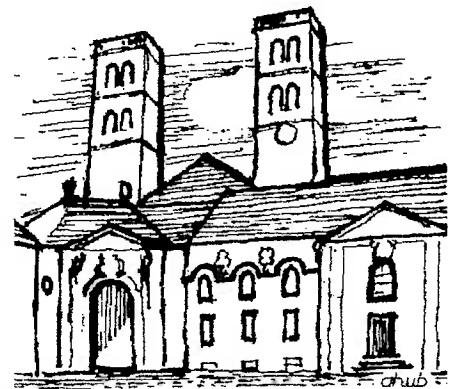
Et la palette complète des cours d'espéranto a été assurée : il y avait de la demande !

A part ces lignes de programme, il convient de mentionner celle-ci qui ne figure pas sur la liste : les retrouvailles entre amis d'horizons si divers. Deux congrès par an, l'un en France, l'autre en Allemagne, ne sont pas de trop dans notre région frontalière pour nous retrouver entre nous et avec nos voisins.

A l'heure où l'Europe prend de l'importance, quand les espaces politiques et économiques se portent plutôt bien dans l'Union, on ne peut s'empêcher de regretter que l'espace citoyen soit singulièrement creux. Un espace citoyen caractérisé par le DIALOGUE et le RESPECT de l'AUTRE n'est pas au programme. Pourtant, à Verdun, les participants à cette rencontre de printemps ont fait l'expérience, renouvelée, d'avoir vécu un temps de citoyenneté possible et pleinement satisfaisante entre européens, grâce à l'utilisation d'une langue construite.

Armand HUBERT

PALAIS EPISCOPAL à VERDUN
et TOURS de NOTRE DAME

L'Espéranto au CENTRE MONDIAL de la PAIX

L'exposition : « L'espéranto, une langue, un choix humaniste » a été l'hôte du Centre mondial de la Paix, entre le 13 mars et le 30 avril 2004. Le service de documentation du Centre, lieu de passage des classes et des enseignants, a présenté le matériel d'exposition de Espéranto France-Est.

Interasocia kongreso, en La Roque d'Anthéron, 19-24-ajn de majo 2004 okazis kun granda sukceso.

Congrès 2004 de l'espéranto en France
La Roque • 19 - 24 mai

La Franca Esperanto-Kongreso okazis ĉi-jare en La Roque d'Anthéron, ĉarma provinca urbeto inter Avignon kaj Aix en Provence. Plej granda nombro da partoprenantoj loĝis en la ferio-vilaĝo La Baume (je 2 km de La Roque), kie ankaŭ okazis kelkaj prelegoj kaj la diversaj komunaj manĝoj.

Labor-kunsido en La Roque

En la vilaĝo La Baume

Pluraj gravaj programeroj kaj ĉefe la distraj vesperoj okazis en La Roque. La teatrejo estis je nia dispono por la folkloro vespero, por la koncerto de JoMo kaj la dulingva teatraĵo en Esperanto kaj en la franca. Apud la teatrejo okazis la akcepto fare de la urbestro kun honorvino.

Akcepto fare de la urbestro

La programo de la tuta kongreso estis ampleksa kaj tre varia. En salonoj de la turisma oficejo en La Roque okazis la diversaj laborkunsidoj kaj prelegoj. Nicole Margot el Lausanne tre interese prelegis pri la Valdanoj, kiuj de alpaĵ valoj migris al Provenco, en la 16a jarcento. Tiu prelego estis despli intere-

sa, ke tuj poste sekvis vizito al la urbo kaj al ties muzeo. La turisma gvidisto lerte daŭrigis la klarigojn historiajn kaj lokajn, ĉi-foje en la franca, pri la valdanoj montrante diversajn konstruaĵojn, restaĵojn, kiuj rilatis al ili. Ankaŭ la muzeo alportis multajn interesajn informojn. En la 18a jarcento iuj valdanoj migris eĉ al Panamo kaj tie integriĝis al la lokaj triboj alportante sian propran kulturon.

La distraj vesperoj plene plezurigis la partoprenantojn. Folkloro provinca danco-grupoj prezentis simpatiajn kaj plaĉajn dancojn. En alia vespero koncertis JoMo, kiu refoje sukcesis entuziasmigi la publikon per siaj plaĉaj kantoj en pluraj lingvoj kaj volonte rememorigis la sloganojn de Eŭropa Bunto, despli oportune, ke pendis sub la scenejo la taŭga kaj trafa banderolo vidita dum la manifestacio en Strasburgo.

Préserver la diversité des langues et des cultures en Europe :

Utilisons l'espéranto !

La teatraĵo prezentita de la loka teatra grupo (ĉefe familianoj Pacheu kaj Le Magadure) agrable surprizis la partoprenantojn. La temo estis "Espéranto Utopie ou Réalité". En la unua akto antaŭ la kurteno juna studentino enketis ĉe esperantistoj "Kiel kaj kial ili lernis Esperanton kaj kion ili faras per ĝi". Sylvaine Le Magadure lerte rolis diversajn tipajn esperantistojn montrante iliajn apartajn trajtojn, do fakte la realan situacion de multaj kaj diversnaciaj samideanoj.

En la dua akto okazis televida elsendo en la franca lingvo kun pluraj gastoj, esperantistoj kaj ne, kun pritrakto de la temo "Espéranto Utopie ou Réalité". Vincent Pacheu lerte rolis kiel neŭtrala gasto, kanada kantisto, kun ties plaĉa akĉento. Sciencista ĵurnalisto argumentis kontraŭ Esperanto per la konataj kaj ŝablonaj falsaj kontraŭ-argumentoj, al kiuj lerte reagis la aliaj gastoj. Ankaŭ la intervjuanta ĵurnalisto iel malfavoris, sed la kanada kantisto ja ek-simpatias al Esperanto kaj ne subtenis lin.

la T.V.
ELSENDO

ESPÉRANTO
UTOPIE
TÉ?

Teatraĵo

Supozeble multaj spektantoj ĝuis tiun teatraĵon ne nur pro la lerteco de la geaktorj sed ankaŭ pro la realismo al Esperanto. La modesta komenco kun nur du aktoroj eĉ plifortigis tiun senton. La teatraĵo finiĝis per ekster-elsenda parto, dum kiu paradokse la skeptika sciencisto akiris plurajn lerno-librojn pri Esperanto.

Notre Dame de La Garde kulminas super la urbo

La turisma parto de la kongreso proponis vizitojn al la urbeto La Roque, al Marseille kaj al la Insulo If por la tut-taga ekskurso, al Sivacane, al Aix en Provence kaj al Avignon por la duon-tagaj ekskursoj. Agrabla estis la tut-taga ekskurso al Marseille. Unue ni vizitis la faman katedralon "Nodre Dame de La Garde", kiu kulminas super Marseille ne nur por la turistoj, sed por indiki al la maristoj la proksimiĝon el la tero kaj al la haveno. De tiu altaĵo estas bela panoramo al urbo Marseille kaj al la proksimaj insuloj If kaj Frioul. Post tagmanĝo en restoracio ĉe la haveno, ni ŝipveturis al la insulo If kaj ties fortikaĵo.

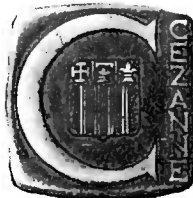

Vespere la bankedo kunigis plurajn samideanojn en restoracion de La Roque por agrabla kaj tipa manĝo. Bedaŭrinde pro tro malfrua finiĝo ne povis okazi la planita balo.

Aix en Provence, urbo kun pli ol 100 fontanoj, iuj eĉ kun varma akvo, estis la celo de duontaga vizito. Ni malkovris la ĉarmon de la urbo, admiris plurajn fontanojn kaj ties misterajn skulptaĵojn. Ni kontrolis la mallarĝecon de stratetoj en la manova urbo. Ni sekvis la spurojn de Cezanne.

Ĝkskursanoj ĉe la If-kastelo

En la malnova urbo

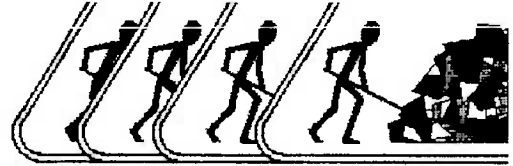
Aix urbo de akvo

Entute la kongreso verŝajne kontentigis ĉiujn, ĝi okazis en simpatia kaj agrabla etoso. La organizantoj sukcesis solvi ĉiujn etajn problemojn. En la lasta vespero, ni ĝuis la talentojn de iuj partoprenantoj kaj ĉefe tiujn de Jak' Lepuil, kiu regalis ni per siaj kantoj. Multan dankon pro tiu tre agrabla kongreso.

André Grossmann

NI JA AĜADAS

SARREGUEMINES
Groupe Espéranto
Centre social-IACS
rue Roth
57200 Sarreguemines

DEKJARIĜO

Ĉi-printempon la klubo de Sarreguemines festas sian dekjaran naskiĝdatrevenon. Tio estas kialo por organizi ampleksan semajnfinan varbadon en aŭtuno en la Centre social, nia kunvenejo. Dum ses jaroj la membraro kreskis ĝis 22 anoj, poste malkreskis ĝis 15, nuntempa. Ĉu senrimeda deflacio ?

Kial do oni lernas Esperanton en nia grupo ? Ok el dekkvin respondis : pro emo lerni fremdan lingvon ; la sep aliaj : pro kontentiĝo lerni apartan lingvon. La unue citita avantaĝo regi Esperanton estas kontakti leteramikojn en la mondo. Citita sento ankaŭ estas partopreni internacian spacon dediĉitan al paco kaj amikeco. Simpla kunesto kun babilado en asocia rondo ne malestas.

La urba grupo arigas lernemulojn el lokoj ĝis 35 km for. Tiu fakto malhelpas regulan ĉeeston dum vintro kaj malfavora vetero.

Okazas dunivelaj kursoj po duhoraj trifojojn monate. Trimestra konversacia rondo ĉiunivela.

En A-kurso uzatas Nouveau Cours d'Espéranto de Ludwig kaj Triolle, plus diversaj aldonajoj kiel trejnado pri alparolo, kanzonoj, eltiraĵoj. En B-kurso uzatas la libro de Spomenka Ŝtimec, « Nesenditaj leteroj el Japanio ». Ofta parto de la studhorso pritraktas alvenintajn leterojn aŭ poŝtkartojn.

Nuntempe listo entenas dekduon da alilandaj celadresoj, unuopaj kaj grupaj. Krom tiu intereso por fremdaj landoj, la membraro ne estas vojaĝema : la plimulto neniam partoprenis esperantlingvan aranĝon.

VARBADO

Ĉiun trimestron aperas artikolo pri Esperanto en du lokaj gazetoj. Trifoje en la jaro afiŝoj algluiĝas en la kunvenejo, en universitata instituto kaj en poŝtoŝtancoj. Artikoloj konsiderindas iel etefikaj ; afiŝoj ŝajne nur utilas por promocii la vorton Esperanto.

La aŭtunan ekspozicion ni intencas pli allogigi per okulumo al japanesko : kaligrafiaĵoj kaj prelego pri hajkoj. Uzatos la ekspozici-materiale de EFest.

Antaŭ ne longe troviĝis mesaĝo sur la reto, ĉiudirekten adresitan. Ĝi vortumis : Ĉu vi konas rimedon por fideligi membrojn ? Se konatus al vi taŭga respondo al tia demando, publikigu ĝin.

Armand Hubert

Jes, nepre... Boulogne2005 ... vizitinda !

LA NORDFRANCIA ESPERANTO-FEDERACIO organizos en 2005, dum la paskaj festoj de **vendredo la 25a ĝis merkredo la 30a de marto**, okaze de sia ĉiujara federacia kongreso, elstaran internacian amikecan renkontiĝon en **Bulonjo-ĉe-Mar**, por memorfesti la centjariĝon de la **unua Universala Kongreso de 1905**.

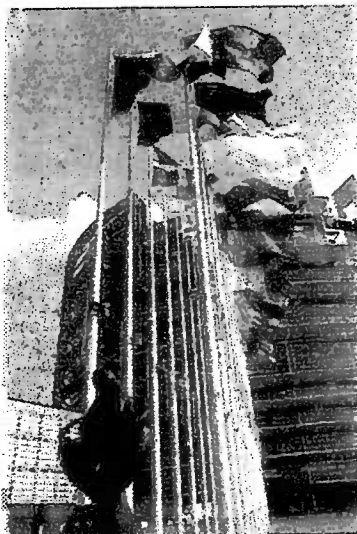
- Partoprenas en la organizo de tiu evento, krom la **Nordfrancia Federacio**, ankaŭ **SAT-Amikaro** (kiu tiam okazigos sian **60an kongreson**), **Unuiĝo Franca por Esperanto** (UFE, kiu tiam okazigos sian **nacian interesocian kongreson**) kaj la *belgaj kaj brita Esperanto-asocioj* (kadre de escepta **Markola Kongreso**).

- Ĉiuj samideanoj, kiuj deziras paŝi «laŭ la paŝoj de Zamenhof», estas invitataj partopreni la eventon.

- Ĉiuj povas sin informi vizitante la allogan TTT-ejon **www.boulogne2005.com**. Jam nun, vi povas, el la TTT-ejo, elŝuti la aliĝilojn kaj loĝrezervilojn.

Organiza Komitato de Boulogne2005 - Sekcio pri Informado kaj Komunikado

PS (redaktejo de " La Informilo ") = Ni atentigas niajn legantojn, ke estas atendataj pli ol **400 personoj**... Sekve utilas, **ek de jam**, plenigi la supre aluditajn aliĝilon kaj rezervilon! Sur la TTT-ejo vi malkovros, en tri lingvoj, skemon de la eklektika, riĉa programo kaj tabelon de la antaŭviditaj ekskursoj

Historia evento okazis en Esperantujo la 13an de junio 2004. La unuan fojon en sia historio, la Internacia Lingvo ESPERANTO estis en la centro de politika kampanjo cele al balotoj por la elekto de deputotoj al la Eŭropa Parlamento.

La ebleco baloti favore al Esperanto havis la civitanoj en Francio, kie la listo E-D-E (Eŭropo-Demokratio-Esperanto) estis elektelebla de ĉiuj civitanoj en Francio. Certe, pro manko de mono, necesis elŭti la balotilon de la retejo www.e-d-e.org, krom en la grandregiono Oriento dank'al la malavereco de pluraj samideanoj eĉ japanaj, kaj ĉefe de Profesoro Bruno SCHMITT, kiu gvidis tiun grandorientan liston.

La rezulto

Certe, neniu kandidato estas elektita kaj la nombro de la voĉoj estis malalta kaj ne sufiĉis por konkurenci efike la aliajn listojn, sed en la tuta Francio **25 259 homoj balotis por E-D-E**. Krome, centoj da miloj da homoj, se ne kelkaj milionoj, spektis aŭ aŭskultis ĉe la televido kaj radio la balotreklamon ege trafan de E-D-E. Plejparte favoraj artikoloj aperis en diversaj gazetoj.

La reklama rezulto estas impresa kaj ĝin povos ekspluati aŭtune la Esperanto-asocioj reklamante siavice.

Subteni E-D-E aŭ agadi sine de aliaj politikaj partioj?

Antaŭ tiu baloto la diskutado kaj disputado viglis en la retaj diskutforumoj pri la utileco de tiu listo, ĉar alia metodo ege fervore aplikata de l'asocio Esperanto-France estis la informado al la jam ekzistantaj politikaj partioj, en kiuj pluraj politikistoj sin deklaris subtenantoj de Esperanto.

Ŝajnas, ke E-D-E ne malhelpis tiun agadon, ĝi male puŝis al eĉ pli da instigo por tiuj enpartiaj subtenantoj, kies agadon E-D-E tre certe siavice subtenos.

Cetere, lunde, post la balotoj, *Radio Polonia* informis, ke Sinjorino **Margareta HANDZLIK, esperantistino**, estas elektita en la Eŭropa Parlamento, same la eksa pola Ministro pri Eksteraj Aferoj, Profesoro **Bronislaw GEREMEK**, kiu jam sin esprimis ne malfavore al Esperanto.

Kaj la neŭtraleco?

Ĉi teme ni nur laŭdu la decidon de UEA, kiu enigis la Internacian Lingvon en la batalon de la **Homaj Rajtoj**, kaj ĝuste, la listo EŬROPO-DEMOKRATIO-ESPERANTO defendas la bazajn rajtojn je komunikado en la respekto de ĉiuj ekzistantaj lingvoj surbaze de **demokratio**.

Ĉu esti neŭtrala ĉi-koncerne?

Ek al novaj sukcesoj, kaj gratulon al ĉiuj kunlaborantoj de E-D-E !

Edmond LUDWIG

Esperantisto en la eŭropa parlamento !

Małgorzata

HANDZLIK

Mamy wspólne marzenia...

Pro la komplikeco de la pola elekta sistemo, nur kelkajn tagojn post la elektoj iĝis certe, ke la pola entreprenisto, ĵurnalisto kaj esperantisto **Małgorzata Handzlik** iĝos ano de la eŭropa parlamento. Ŝi parolas Esperanton de dudek jaroj, kaj Esperanton parolas ankaŭ ŝia tuta familio. Ŝia edzo estas la konata "*bardo sen barbo*", Georgo Handzlik.

Małgorzata Handzlik estas en esperantistaj rondoj pli konata per la esperantigita formo de sia nomo, *Margareta*. Ŝi neniam aktivis en iu politika partio, sed nun kandidatis en la eŭropaj elektoj en la listo de la partio Civitana platformo, kaj sukcesis post nur ses-semajna kampanjo kolekti la necesan kvanton de voĉoj. Entute pli ol 30. 000 homoj voĉdonis por ŝi. La kampanjo estis intensa, kun foje eĉ ses renkontiĝoj en diversaj urboj de la pola regiono Silesio dum la sama tago.

Laŭ ŝia retpaĝo, ŝi decidis kandidati, ĉar ŝi estas forte ligita al sia hejma regiono, kaj la decidoj de la eŭropa parlamento influos la vivon tie, la agadon de la entreprenoj kaj la ĝeneralan evoluon.

En la eŭropa parlamento Małgorzata Handzlik volas labori por sia hejma regiono, sed ŝi ankaŭ esperas aktivi en komisiono, kiu zorgas pri lingvaj aferoj kaj tie **engagiĝi por Esperanto**. Ankaŭ en sia kampanja retpaĝo ŝi **plurloke mencias Esperanton**, kaj la retpaĝo enhavas esperantlingvan membriografieton.

Gravan rolon en la elekto de Małgorzata Handzlik havis la du lokaj radioj, en kiuj ŝi aktive kunlaboras. La radiostacioj Radio Bielsko kaj Radio MEGA ne nur sendas muzikon, sed ankaŭ engaĝiĝas en la sociajn agadojn de la loka loĝantaro kaj apogas bonfarajn asociojn.

De 15 jaroj Małgorzata Handzlik kune kun sia edzo Gergeo (Jerzy) Handzlik gvidas plurajn entreprenojn, el kiuj inter esperantistoj plej konata estas **la eldonejo KLEKS**, kiu eldonas librojn kaj sondiskojn en Esperanto kaj la pola lingvo. Małgorzata Handzlik havas du filinojn en la aĝoj de 10 kaj 13 jaroj.

Małgorzata Handzlik laŭ la ĝisnunaj informoj estas la sola esperantisto, kiu elektiĝis al la eŭropa parlamento. Tamen ankaŭ en Francio la esperantistoj havis sukceson en la elektoj. La listo "Eŭropo Demokratio Esperanto" ricevis ne nur atenton de la amaskomunikiloj, sed ankaŭ pli ol 25.000 voĉojn. Tamen tiu kvanto, kiu egalas al proksimume 0,15 procentoj, ne sufiĉis por loko en la nova eŭropa parlamento, kiu kolektiĝos en Bruselo en julio.

komuniko ĉerpita el « *Libera Folio* »

<http://www.liberafolio.org>

foto-konkurso

Post ses sukcesaj konkursoj (1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003) la redakcio de *La Ondo de Esperanto* invitas al partopreno en la sepa *Internacia Fotokonkurso*.

La konkurso ne estas ligita al deviga temo.

En la konkurso rajtas partopreni ĉiu fotemulo amatora aŭ profesia, sendepende de la loĝlando kaj lingvokono.

Unu persono rajtas partopreni per maksimume kvin fotoj. La minimuma formato estas 10×15 cm . Fotoj povas esti koloraj aŭ nigra-blankaj, vertikalaj, horizontalaj kaj aliformataj. Fotoj senditaj elektronike ne estas akceptataj .

La konkursaj fotoj devas esti senditaj unuekzemplere al la sekretario de la konkurso :

== **Halina Gorecka (RU 236039 Kaliningrad, ab. ja. 1248, Ruslando)** ==

La fotoj devas atingi la sekretarion de la konkurso antaŭ la 1a de decembro 2004 .

La konkursaĵoj devas esti subskribitaj per pseŭdonimo. En aparta koverto kunsendata devas esti slipo kun la pseŭdonimo, aŭtenta nomo kaj poŝta adreso de la aŭtoro. Oni povas aldoni titolon aŭ klarigan noton al la fotoj, sed tio ne estas deviga. En la konkurso ne rajtas partopreni fotoj, kiuj jam estis premiitaj aŭ publikigitaj.

La juĝkomisiono aljuĝos premiojn al la laŭreatoj:

1/ - 50 eŭroj kaj abono de *La Ondo de Esperanto 2005*.

2/ - 25 eŭroj kaj abono de *La Ondo de Esperanto 2005*.

3/ - Abono de *La Ondo de Esperanto 2005*.

Specialan premion (libroj de *Sezonoj* kontraŭ ekvivalento de 50 eŭroj) ricevos la plej bona foto teme ligita kun Esperanto.

Ĉiu premiito ricevos diplomon. La rezulto estos anoncita je la Zamenhofa Tago 2004. La organizantoj rezervas al si la rajton ĝis la 31a de decembro 2006 uzi la ricevitajn fotojn en papera kaj elektronika formo kaj en ekspozicioj.

Sukcesojn!

-----Halina Gorecka & Aleksander Korĵenkov *La Ondo de Esperanto / Sezonoj / Balta Esperanto-Forumo / Liro RU-236039 Kaliningrad ab. ja. 1248, Ruslando Rete: sezonoj@gazinter.net Eo: <http://www.esperanto.org/Ondo/> Ruse: <http://users.gazinter.net/sezonoj/> Dissendolisto: http://groups.yahoo.com/group/La_Balta_Ondo/*

... Kio estas " SOLVILO " ?

Karaj abonantoj :

Al ni ĉiuj malplaĉas ne sukcesi finplenumi vortkručenigmon...

Tio neniam plu okazos al vi, se vi uzos la programon SOLVILO, kiu montras la diversajn solvojn eblajn por plenumi kadrojn.

Ĝi montriĝos ankaŭ tre utila en diversaj cirkonstancoj, kies plezuron malkovri ni lasas al vi.

Ligo en la rubriko *Aliaj Programoj* de la TTT-ejo de *La Vortaro*: <http://www.la-vortaro.net> ebligas al vi vidi kaj elŝuti la programon !

SOLVILO funkcias sub *Vindo* ekde la versio 98.

Bonajn vortkruĉsolvadojn

Ĝis!

Bernard(o)

someraj renkontoj

BOURESSE (FR-86410) – staĝejo « kvinpetalo »

tel / faks (33) 05 49 42 80 74

La Centro konsistas el pluraj kamparaj dometoj ĉirkaŭantaj herban korton.
Ĝi enhavas interalie 14 dormoĉambrojn, 2 manĝoĉambrojn (kun kamenoj!) kaj 2 klasĉambrojn.
Ĝi povas akcepti **dudekon da staĝanoj samtempe.**

TARIFO 2004

valida por ĉiu staĝo

Aliĝo (kurskotizo)	24 €
Tut-staĝa tranoktado	32 €
Ĉiu matenmanĝo	4 €
Ĉiu tagmanĝo	8 €
Ĉiu vespermanĝo	5,50 €

SYM-kotizoj (Societo Yvonne Martinot)

Jarkotizo	10 €
Dumviva membreco	150 €

Programo - somero 2004

Julio 7a - 11a	Vivo kaj historio de pupoj , kaj vestokudrado por bebopupoj 'Petitcolin' Bildstrioj pri la pupoj (aŭ aliaj temoj laŭ la ĉeestantoj).	Evelyne Boilaux Hartmut Fielmann
Julio 13a - 17a	Perfektigi sian prononcon per registriloj (minimuma kono de la lingvo estas necesa) Produkto de KD laŭ la tekstoj studataj.	Serge Sire Josée Lafosse
Julio 20a - 24a	Esperantaj gramatikaĵoj , kiujn Zamenhof ne solvis. Kun tasketoj por la kursanoj...	Wim Jansen
Aŭgusto 6a - 11a	Pri muziko kaj kantoj , kun praktikado de Esperanto.	A-Sophie Markov Guillaume Ternant
Aŭgusto 17a - 21a	Preparado al Altaj Studoj : kun ebleco trapasi la skriban parton je la staĝofino.	Janine Dumoulin ???
Aŭgusto 17a - 22a	Malkovro de Romanika arto en Piktavio (t.e. en Poitou).	Claude Nourmont Brian Moon
Septembro 9a - 16a	Apudbeletro en Esperanto : biografioj, taglibroj, vojaĝrakontoj, leterkolektoj... Piedmigrado	Ed Borsboom Monique Dussenty Thérèse Pinet
Oktobro 26a - 30a	Praktikado de la lingvo : dua kaj tria niveloj.	

N.B. La datoj de la staĝoj indikas la unuan kaj la lastan tagojn. Oni prefere alvenu la antaŭan tagon.
(notu, ke vespermanĝoj kutime okazas je la 7-a 1/2)

Kosto de ĉiu unusemajna stago (1/2 prezo gis 16 jaroj)	27,50 €
Kotizo por kulturaĵ elspezoj (validas 1 jaron)	7,50 €
Loĝado (prezoj por unu tago) (<i>novaj litoj + ĉambroj estis renovita</i>)	
ĉambro por unu persono	15,50 €
ĉambro por du personoj	23,00 €
ĉambro por tri personoj	33,00 €
ĉambro por kvar personoj	40,00 €
komuna dormejo	7,50 €
Tendurmejo (sen elektro) por unu persono por ĉiu alia persono de la familio	4,50 € 3,00 €
Mango (1/2 prezo gis 16 jaroj)	
malmango	2,50 €
tagmango	8,00 €
vespermango	7,50 €
malvarma mango - pikniko	4,50 €
Prix de chaque stage hebdomadaire (1/2 tarif jusqu'à 16 ans) Cotisation pour frais culturels (valable pour 1 an)	
Hébergement (lits neufs + chambres rénovées)	
chambre individuelle	
chambre pour 2 personnes	
chambre pour 3 personnes	
chambre pour 4 personnes	
dortoir	
Camping (sans électricité) pour une personne pour chaque autre personne de la famille	
Repas (1/2 tarif jusqu'à 16 ans) petit déjeuner déjeuner dîner repas froid - pique-nique	

ALIĜILO / BULLETIN D'INSCRIPTION

Nomo: Nom
Adreso: Adresse

..... Ago/Age

2 Dato de la stago: Dates du stage
Mi interesiĝas pri la kurso de: Je suis intéressé(e) par le cours de
Nombro de personoj: Nombre de personnes
Mi loĝos en cambro 1/2/3/4/+litoj Logement en chambre de 1/2/3/4/+ lits
Mia la tranoktado estos: Ma tère nuit commencera
Mangoj / Mia 1 mango Vegetarano / Aliaj _____
Repas / Mon 1er repas débutera Végétarien / Autres _____
Transporto: mi venos aŭte / mi proponas _____ sidlokojn buse
Transporto: je viens en voiture / je propose _____ sidlokojn en bus
Mi pagas la aliĝkostojn per ĉi-kuna ĉeko en la sumo de €
 UEA-konto **gres-y** kun indiko aliĝo Grezjiono €
Je joins un chèque postal/bancaire au nom de la Maison Culturelle Espérantiste €

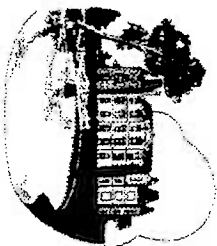
Oni sendu aliĝojn kaj ĉekojn al: Veuillez envoyer vos inscriptions et chèques à :
Maison Culturelle de l'Espéranto F-49150 BAUGE

Bonvolu sendi internacian respondkuponon se vi bezonas konfirmon pri via aliĝo; dankon. N'oubliez pas de joindre un timbre si vous désirez recevoir la confirmation d'inscription ; merci.

Dato/date :

Subskribo/signature :

KULTURDOMO DE ESPERANTO MAISON CULTURELLE DE L'ESPERANTO

Kastelo Grezjiono / Château de Grésillon
49150 BAUGE Francio / France

☎ + Faksso/Fax : +33 (0)2 41 89 10 34

ret-mesaĝo/courriel : grezjiono.kastelo@free.fr
ttt-ejo/site : <http://grezjiono.kastelo.free.fr>

La senprofitcela asocio
"Kulturdomo de Esperanto"
fondita en 1951, posedas la
kastelon Grezjiono kaj
ĝian 18-hektaran parkon.

- Ĝi organizas au gastigas:
- ♦ kursojn diversgradajn
 - ♦ prelegojn diversstajajn
 - ♦ distraĵojn diversspecajn
 - ♦ ekskursojn en belega regiono

- Ĝi disponigas al la staganoj:
- ♦ kurso-cambrojn,
 - ♦ salonojn
 - ♦ ampleksan bibliotekon
 - ♦ riĉan libroservon
 - ♦ butikon kaj trinkejon
 - ♦ sportejoj (tablo-teniso, flugpilkio, 2 mĝradpadoj...)

L'association à caractère coopératif
"Maison Culturelle de l'Espéranto"
fondée en 1951, est propriétaire du
château de Grésillon et de son parc de
18 hectares.

- Chaque année elle propose :
- ♦ des cours de la langue internationale (divers degrés)
 - ♦ des conférences
 - ♦ des distractions variées
 - ♦ des excursions dans une très belle région

- Elle met à la disposition des stagiaires :
- ♦ des salles des cours, des salons
 - ♦ une bibliothèque importante
 - ♦ un riche service de librairie
 - ♦ une boutique et un bar
 - ♦ des équipements sportifs (tennis de table, volley, 2 sentiers de randonnées...)

PROGRAMO 2004

PROGRAMME 2004

KIEL ATINGI GREZIJONON?

- **Traine:**
Inter la urboj Le Mans kaj Saumur, post trajno, la busoj haltas en Baugé (Boje) (sed ne dimanĉe. Antaŭanoncu vian alvenon, iu venos veturigi vin el Boje.
- **Aŭtomobile:**
Baugé situas ĉe la vojkruĉo de du grandaj vojoj: Angers - Tours (N23 - D766) kaj Le Mans - Saumur (N23 - D135). De Baugé al la kastelo, sekvu la vojon D187 al Le Lude. Grezjono situas je 2 km de Baugé

JARPROGRAMO EN LA KASTELO

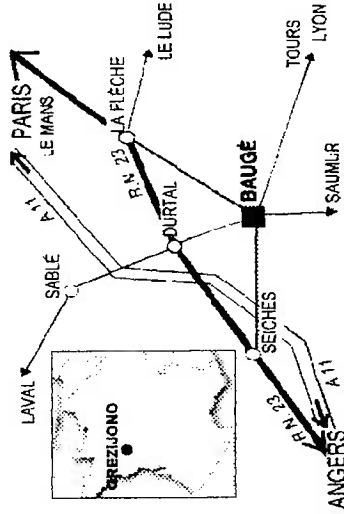
- 14 → 21/08 Sentema semajno (ripoz)
- 21 → 28/08 Verda bicikla semajno
- PROGRAMO DE L'ANNEE AU CHATEAU**
26/4-3/5 semaine sans thème (repos)
- 21 → 28/08 Vélo vert en Anjou

LA STAĜO

- Komenco :**
- staĝo: sabaton je la 19-a horo
- kursoj: dimanĉon
- Okazado**
- 4 / 5 horoj da kursoj tage
- aktivaĵoj (esperante): malkovro de la regiono, prelegoj, laborejoj (laŭ la staĝoj)
- Fino**
- kursoj: vendredon vespere
- staĝo: sabaton tagmeze (manĝado opcie)

COMMENT VENIR ?

- **Par le train :** Entre Le Mans et Saumur circule un autobus de la SNCF qui s'arrête à Baugé. Annoncez-nous l'heure de votre arrivée lorsqu'un vous attendra à Baugé. Attention : pas de bus le dimanche pour Baugé !
- **Par la route :** Baugé se situe à l'embranchement de 2 grandes routes : Angers-Tours (N23 D766 et Le Mans-Saumur (N23-D135). De Baugé au château (2 km) prendre la route D817 vers Le Lude. Grésillon se situe à 2 km.

LE STAGE

- Début**
- stage : samedi 19 h
- cours : dimanche
- Déroulement**
- 4 à 5 heures de cours par jour
- activités (en espéranto) : découverte de la région, conférences, ateliers (selon les semaines)
- Fin**
- cours : vendredi soir
- stage : samedi midi (repas optionnel)

SOMERSTAĜOJ / STAGES ESTIVAUX 2004

Provizora programo (krom ŝanĝoj) / Programme provisoire (sauf changements)

DAŬO	GRIZONO	ALIAJ KURSOJ
3 → 10 julio/juliet	1 2	▫ Lala Rilalarisoo ▫ Carlo Bourliot
10 → 17 julio/juliet	1 2 +	▫ Lala Rilalarisoo ▫ Carlo Bourliot ▫ André Cherpillod ↗
17 → 24 julio/juliet	1 2 3/4	▫ Vincent Charlot ▫ Mitou Lioancy ▫ Francisko Simonnet (konfirmota)
24 → 31 julio/juliet	1 2 3	▫ Lala Rilalarisoo ▫ Carlo Bourliot ▫ Francisko Simonnet (konfirmota) ↗
31 julio/juliet ⇨ 7 agosto/aoŭt	1 2 3	▫ Lala Rilalarisoo ▫ Carlo Bourliot ▫ Mitou Lioancy
7 → 14 augusto/aoŭt		Jean-Luc Tortel ▫ Marie Savary: okcidenta joko (komencantoj kaj spertuloj) / yoga occidental (débutants et confirmés)

★ 14 → 21 *augusto/aoŭt* Sentema semajno / Semaine sans thème
★ 21 → 28 *augusto/aoŭt* Verda bicikla semajno / Vélo vert en Anjou

**Internacia Esperanto-Konferenco 2004
Pécs (Baranya, Hungario) 17-23.07.2004**

ALIĜILO

Persona kaj familia nomoj
 Naskiĝdato Adreso
 Poŝta kodo Urbo
 Lando Tel.
 Fako Retadreso
 Poŝtelefono Mi bezonas invitleteron
 Mi estas: viro virino vegetarano fumanto
 Mi venos trajne aŭtobuse aviadite aŭtomobile kun:

Mi partoprenus sempagan kurseton de esperanto hungara
 Mi petas la informojn pri la postkonferencaj ekskursoj
 Aliaj miaj sciigoj / demandoj / sugestoj

Mi pagas: aliĝkotiĝon €
 membrokotiĝon OSIEK 2004 €
 por solidareca fonduso €
 loĝadon - eventuale, laudezira rezervosumo por: €
 sume: €

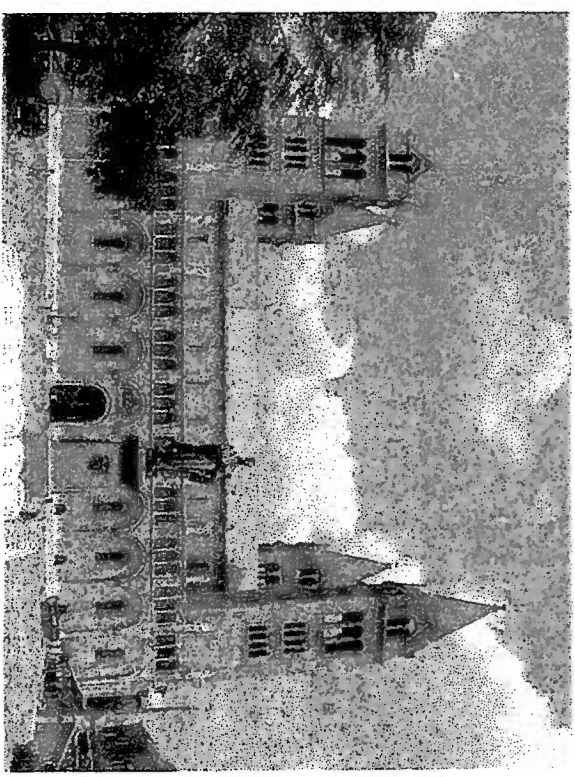
Mi pagis (por IEK) al la konto de Orbis Pictus de V. Branković ĉe:
 IT / Unicredit Banca: IT 72 S 02008 02241 000005590557
 IT / BancoPosta (pék): IT 31 A 07601 02200 000023352354
 B / FEL: orbi-s NL / UEA: orpi-o (nur fruaj enpagoj)
 Francio pék (poŝĉekkonto) de Eric Laubacher: 1 399 87 R Paris
 Hungario: poŝtmandato al József Németh, Toldi u.7. 7621 Pécs
By: aldoni 10 € por bankokostoj kaze de ebleco 1 aŭ 2
 Dato de mia pago: _____ Subskribo _____

BONVOLI RESENDIALI:

ORBIS PICTUS de Visnja Branković - Via Pami 5
 IT- 34129 Trieste, Italio tel/fax: + 39 040 767 875
 orbispictus@iol.it (eventuale: visnja.brankovic@os.hinet.hr)

**Internacia Esperanto-Konferenco 2004
Pécs (Baranya, Hungario) 17-23.07.2004.**

Esperanta gazetaro

Postkonferencaj ekskursoj tra la regiono
23-26.07.2004.

Bonvenon al Pécs! La dumiljara Pécs estas unu el la plej belaj kaj gravaj urboj en Hungario, konata ankaŭ kiel urbo de kulturo kaj arto, pro siaj muzeoj, arta vivo, festivaĵoj, vaste konataj artistoj... Ĝi estas ankaŭ universitata urbo, en kiu fondiĝis la unua hungara universitato, en 1367. Ĝiaj monumentoj el la romia kaj la turka epokoj en la jaro 2000 estas proklamitaj *monda heredaĵo*, sub la protekto de UNESCO. La multkultura mezŭropa urbo, kun ĉirkaŭ 162.000 enloĝantoj (hungaroj, ŝvaboj, serboj, kroatoj...) surbaze de la mediteranea klimato kreis al si ankaŭ mediteranean etoson! Precipe somere en ĝi viglas ankaŭ la ĝusta (senĝena) nombro da turistoj. *Ni invitas ankaŭ vin ĝui la interesajn kaj agrablajn de Pécs!*

Programo de IEK 2004 - "Esperanta gazetaro"

estas la vasta temo sub kiu okazos la *prelegoj kaj distaŭtojdum* la antaŭtagmezoj de lundo ĝis jaudo. Ĝusta temo en la ĝusta momento kaj loko! Dum krizas aŭ ŝanĝas la formon esperanta informado, ĉion eblas pridiskuti en la lando de *Eventoj, Ret-Info, Juna Amiko, Internacia Pedagogia Revuo, Naturista vivo, Debrecena bulteno, Literatura Mondo, Budapeŝta Informilo*... Tute najbare al Hungario aliajn gravajn gazetojn redaktis aŭ redaktas *Herbert Mayer, Spomenka Štimec, Stano Marček*... Jam konate altkvalita prelegantaro de IEK-oj havos valoran plifortigon!

Aliaj programeroj: voĉdonado por OSIEK-premio, prelegoj pri la urbo kaj la regiono, vizito al priesperanta kaj aliaj muzeoj, distro, kulturo, turismo... enurbe, arbare, banloke

Postkonferencaj ekskursoj - aldona tritaga restado gvidos vin pli leĝere tra la milda regiono kaj ĝiaj montetoj, kasteloj, termalbanejoj, vinkeloj, malnovaj protestantaj preĝejoj, naturparkoj ... kun la ebleco viziti la najbaran ĝemelurbon de Pécs – Osijek en Kroatio!

Aliĝu nun

Aliĝi estas simple:

- ☉ plenu la aliĝilon kaj enpagu la konferencan kotizon
- ☉ sendu al ni la aliĝilon kun la konfirmilo pri la enpago

Kotizoj de IEK 2004

Kategorio / aliĝdato	29.02.2004.	30.04.2004.	poste
membro OSIEK	60 €	75 €	100 €
nemembro OSIEK	75 €	90 €	115 €

Validas la alvendato de la pago al nia konto. La kotizo estas ne repagebla.

La konferenca kotizo ne inkluzivas: loĝadon, manĝojn, asekuron, nek ion alian kio ne estas aparte indikita. *Ĝi inkluzivas:* la organizajn elspezojn kaj laborojn, konferencajn materialojn, la partoprenon en la programo kaj gvidotajn vizitojn.

Rabatoj: 50% por junuloj ĝis 26-jaraj kaj por handikapuloj 30% por samadresa kumulo de la aliĝinto

Subvencioj al partoprenantoj el nepagipovaj landoj, depende de la eblecoj de la organizanto kaj la solidareca fonduso.

Loĝado kaj manĝoj: *ĉiuj aliĝintoj ricevos la mendilon kun detalaj informoj kaj konsiloj.* La eblecoj estas por diversaj gustoj kaj poŝoj. Krom la konferenceja hotelo, tristela (ĉ. 28 € en duliĝa kaj 39 € en unulita ĉambro) kaj la najbara, iom pli kosta, eblos loĝi ankaŭ en la studenta hejmo (ĉ. 10 € en duliĝa ĉambro) kaj, laŭpete, malplikeste kaj pli modeste, en multlitaj ĉambroj.

Membreco al OSIEK (2004), se dezirata:

kotizo = valoro de 25 poŝtmarkoj por vialanda norma letero

www.tourinform.hu

www.hungarytourism.hu

www.osiek.org

56ème Stage régional d'Espéranto

27ème séminaire de BAVELO

esperanto
France-Est

Vendredi 8, samedi 9 et dimanche 10 octobre 2004
Burg Teck 73277 Owen/Teck (25 km à l'Est de Stuttgart)
Tel. 07021-55208, Fax 07021-862012

Programme

vendredi, 8 octobre 2004

17.00 Visite à l'entreprise **Leuze electronic** (à Owen près de la gare)
19.00 repas
20.30 Bienvenue! Faisons connaissance!

samedi, 9 octobre 2004

08.00 petit déjeuner
09.00 - 11.45 cours
12.00 déjeuner, puis promenade et visite à Owen, ou piscine ou messe oecuménique (14.30-15.30)

17.00 - 18.30 cours

18.00 repas

20.00 - 21.30 cours

dimanche, 10 octobre 2004

08.00 petit déjeuner

09.00 - 11.45 cours

12.00 Départ.

Possibilité de déjeuner au château ou lors de la visite à Kirchheim (très belle ville).

Frais de séjour par personne:

(2 nuitées + tous les repas pour 1 personne)

60 € 1 lit au château

80 € chambre à 1 lit (Douche/WC)

100 € chambre à 2 lits (Douche/WC)

Prix par famille au château

150 € pour toute une famille parents et enfants)

Pour jeunes: 20 € pour le cours D

(membres de GEJ 13-17 ans)

Organisé par BAVELO

Baden-Virtembergga Esperanto-Ligo

Cours

A 2 Faux débutants - (Edmilson L. Serejo)

Pour débutants ayant une petite pratique de la langue. Conversations simples et exercices

P Cours de conversation (André Grossmann)

Recommandé à tous ceux qui ont déjà appris l'espéranto, mais sentent un manque dans la pratique oral.

K Cours pour enfants (Alois Eder)

En jouant, en chantant, en bougeant les enfants de 6 à 13 ans auront du plaisir à s'initier à l'espéranto.

A1 B D J (voir la texte en espéranto)

Le château Teck avec son site magnifique vous invite.

Le château fonctionne comme une auberge de jeunesse, nous aurons donc un peu moins de confort que d'habitude, - mais d'autant plus d'ambiance!!! Pour les personnes qui préfèrent le confort, nous proposons l'hôtel Teckblick dans la ville voisine Dettingen. Il ne sera pas possible de stationner près du château (sauf pour les personnes handicapées ayant un document officiel, veuillez nous faire savoir si vous êtes concernés) les autres personnes auront la chance de faire un peu d'exercice physique, c'est à dire un quart d'heure de promenade du parking Hörnle au château.

Grâce à la coorganisation du "programme jeunes" BAVELidO notre programme est plus riche que d'habitude.

- Le thème principal du "**Bukeda kurso**" sera l'agrandissement de L'Union Européenne, présenté par deux présidents: Andreas Emmerich de GEA, et Michael Scherm de AGEI (Enseignants Espérantophones).
- Visite d'une entreprise d'outils électroniques, décodeurs à codes barre.
- Une série de cours, pour débutants, progressants, enfants, jeunes (env. 10 ans).
- Comme d'habitude nous avons prévu du beau temps.
- Venez et profitez de l'ambiance internationale.

Kiel atingi la kastelon Teck?

La kastelo situas sur alta montopinto. De la parkejo "Wanderparkplatz Hörnle" oni atingas ĝin per ĉ. 15-minuta piedirado supren. Sur ĉi-tiu vojo oni rajtas veturi per aŭto nur kun aparta permesa dokumento.

pertrajne: ĝis stacio Owen/Teck. Ni klopodas instali veturigan servon de la stacidomo ĝis parkejo Hörnle (3 km), tial bonvolu anonci la alventempon de via trajno. Kiu ne povos alveni ĝis la 19a bonvolu alvoki "0172-2668339 Julia Noe".

per aŭte: ekspresvojo Stuttgart-München, elirejo Kirchheim/Teck-Ost. De la centro de urbeto Owen sekvu la ŝildojn "Burg Teck" ĝis parkejo "Wanderparkplatz Hörnle". De tie piedirado (estu ŝparemaj pri kofroj! ;-)

Comment arriver au château Teck?

Le château est situé au sommet d'une colline, accessible à pied à partir du parking "Wanderparkplatz Hörnle", petite montée de 15 minutes. Ce chemin n'est autorisé aux voitures particulières qu'avec autorisation spéciale.

Par train: jusqu'à la gare de Owen/Teck. Nous nous efforcerons de créer une navette de la gare jusqu'au parking Hörnle (3 km). Veuillez annoncer l'heure d'arrivée de votre train. Après 19h veuillez nous appeler au "0172-2668339 Julia Noe".

En voiture: autoroute Stuttgart-München, sortie Kirchheim/Teck-Ost. Du centre de la ville Owen suivre les panneaux "Burg Teck" jusqu'au parking "Wanderparkplatz Hörnle". De là à pied vers le château (n'ayez pas trop de valises! ;-)

56a Regiona Staĝo de Esperanto

27a BAVELO-seminario

France-Est

Vendredon la 8an, sabaton la 9an kaj dimanĉon la 10an de oktobro 2004
Burg Teck 73277 Owen/Teck (25 km oriente de Stuttgart)
Tel. 07021-55208, Fax 07021-862012

Organizata de BAVELO
 Baden-Virtemberga Esperanto-Ligo

Sur la kruta flanko de la *Švaba Juraso* la elstara kastelo TECK rigardas en belegan pejzaĝon. Ni staĝos en belkolora aŭtuno kune kun la Esperanto-junularo BAVELIdO. Bonega etoso atendas vin.

Programo

vendredo, 8a oktobro 2004

17.00 vizito de firmao *Leuze electronic* (en la urbeto Owen, proks. stacidomo)
 19.00 vespermanĝo
 de 20.30 Bonvenon! Konatiĝo

sabato, 9a oktobro 2004

08.00 matenmanĝo
 09.00-11.45 kursoj
 12.00 tagmanĝo, poste komuna promenado al Owen, ekumena diservo (14:30-15:30) aŭ urborigardado aŭ naĝejo aŭ
 17.00-18.30 kursoj
 19.00 vespermanĝo
 20.00-21.30 kursoj

dimanĉo, 10a oktobro 2004

08.00 matenmanĝo
 09.00-11.45 kursoj
 12.00 Adiaŭo
 Poste eblas tagmanĝi en la kastelo aŭ survoje, dum vizito al la bela urbo Kirchheim.

Belege situanta kastelo Teck invitas vin.

La kastelo estas ekipata en stilo de junulargastejo, do ni havos iom malpli da komforto ol kutime, - sed des pli da etoso!!! Por komfortemuloj ni proponas tranoktadon en hotelo *Teckblick* en la apuda urbeto Dettingen. NE eblas parki en la kastelo mem (escepte por handikapuloj kun oficiala dokumento - bonvolu sciigi nin, se tio koncernas vin), do ni prenu la ŝancon al iom da korpaj ekzercado, nome kvaronhora promenado de parkejo Hörnle, sed tiu peno vere valoras.

Danke al la kunorganizado de la Esperanto-junularo BAVELIdO nia programo estas pli riĉa ol kutime:

★ Ĉefa temo de la bukeda kurso do estas la pligrandiĝo de Eŭropa Unio. Prezentos la temon du prezidantoj: Andreas Emmerich, prezidanto de GEA, kaj Michael Scherm, prezidanto de AGEI (Esperanto-instruistoj).

★ vizito de interesa firmao de elektronikaj iloj por deĉifri streko-kodajn etikedojn.

★ Krom tio atendas vin la spektro de apartaj kursoj por komencantoj, progresantoj, por infanoj kaj por "dek'iom'uloj".

★ Kiel kutime ni atendas belegan aŭtunan veteron.

Venu kaj vidu kaj ĝuu la apartan etoson.

Antaŭviditaj kursoj kaj petitaj gvidantoj

A 1 Débutants / komencantoj - (Elisabeth Denzler)

Unua konatiĝo kun la lingvo kaj ĝiaj avantaĝoj. La bazaj trajtoj de la Esperanta gramatiko, unuaj frazoj. Kiel apliki Esperanton? Konatiĝo kun la plej favoraj proponoj de la Esperanto-movado, ekzemple Pasporta Servo.

A 2 Faux débutants / komencantoj - (Edmilson L. Serejo)

Por komencantoj, kiuj jam iomete okupiĝis pri la lingvo. Simplaj konversacioj kaj ekzercoj.

P Paroliga kurso (André Grossmann)

Rekomendinda por ĉiuj, kiuj jam okupiĝis pri Esperanto, sed sentas mankon de praktikado kaj parolado. La temoj allogas vian intereson.

B Bukeda kurso

Ĉi-kurso estas bukeda por ĉiuj, kiuj jam regas Esperanton. Ĉefa temo: La nova Eŭropo post la pligrandiĝo - politikaj, lingvaj, ekologiaj aspektoj. Referantoj: Andreas Emmerich, prezidanto de Germana Esperanto-Asocio, Michael Scherm, prezidanto de AGEI - Esperanto-instruistoj, D-ro Manfred Westermayer. Pliaj temoj: - Moderna itala literaturo (Scherm), - Perspektivoj de GEA (Emmerich)

K Infankurso (Alois Eder)

Per ludado, kantado, moviĝo infanoj de 6 ĝis 13 j. ĝuos Esperanton.

D Tinis / dekiomuloj (Dorothea Hüfler, Katrin Schellenberger)

Kurso por lernejoj-komencantoj. Rapida progreso kun amuzaj kaj interesaj materialoj.

J Junulara programo (Janek Bender)

La junulara programo - uzu apartan aliĝilon - estas prizorgata de BAVELIdO. Bonvolu kontakti: Janek Bender, Senefelderstr.10, DE-73230 Kirchheim-Teck,

Tel.: +49-7156-437777, rete: janekbender@epost.de

Kostoj popersonaj por tranoktado kaj manĝoj:

(2 tranoktoj, plena pensio ĝis dimanĉo matene)

60,00 € etaĝa lito en la kastelo

80,00 € dulita ĉambro (du/nec) en hotelo

100,00 € unulita ĉambro (du/nec) en hotelo

Aparte favorpreze ... por familioj tranoktantaj en la kastelo: 150,00 € totalsume por la familio = gepatro(j) kun ĉiuj infanoj.

... por junuloj (dek'iom'uloj) :

20 € por partoprenantoj de kurso D (GEJ-membroj, 13-17-jara)

Baden-Virtemberga Esperanto-Ligo kaj IKUE-AG, Freiburg

Orient-Franca Esperanto-Federacio

Aliĝilo

invitas vin al

vous invite au

Bulletin d'adhésion

27a BAVELO-seminario

56a Regiona Staĝo de Esperanto

56° Stage Régional d'Espéranto

8a - 10a oktobro 2004

8 - 10 octobre 2004

en Teck en Germanio

à Teck en Allemagne

Mi volas partopreni jenan kurson: Je participe au cours suivant:
 A1 A2 P B K D
Tranoktado ... en kastelo Teck Nuitées au château Teck
 plurlita ĉambro (etaĝo-litoj, duŝo trans la koridoro) *chambre à plusieurs lits (lits superposés et douche à part)*
 ____ infano(j) *enfant(s)* junulo (dek'iom'ulo) *jeune (env. 10 ans)*
 familio: (____ plenkreslulo(j) kaj ____ infano(j) *famille ____ adultes et ____ enfant(s)*)
en hotelo Teckblick en la valo à l'hôtel Teckblick dans la vallée (Teckstraße 44, 73265 Dettingen/Teck, +49-7021-83048)
 1-lita ĉambro kun duŝo/necesejo *chambre à 1 lit (Douche/WC)*
 2-lita ĉambro kun duŝo/necesejo *chambre à 2 lits (Douche/WC)*
Manĝado:
 Mi volas manĝi vegetare. Jes Ne sen manĝoj

Je veux manger végétarien oui non sans repas

Mi mendas unuopajn manĝojn: matene (7 €) tagmeze (8 €) vespere (7 €)

Je commande à part petit déjeuner déjeuner dîner

vendrede

sabate

dimanĉe

 ne inkluzivita aparte pagenda) (*non inclus, payable à part*)
Bonvolu resendi la aliĝilon al*Bulletin à retourner à*

S-ro Edmond LUDWIG

26, route de la Schlucht

68140 STOSSWIHR

Tel. 03.89.77.52.56

Ret.adreso: take.ladomo@wanadoo.fr

Aliĝ-kotizo

- plenkreskuloj 25 €
- junuloj (13 - 17- jaraj) 10 €
- familioj (gepatroj kaj ĉiuj infanoj kune) 25 €

La kotizo kovras kurson laŭ via elekto Bonvolu ĝiri la kotizon al la sube menciita konto. Ĝi ne repageblas je malaliĝo. La aliĝo validas nur post ricevo de la kotizo en la jena konto:

TAKE CCP 2 429 78 S Strasbourg.

Bonvolu ĝiri vian kotizon frue. Dankon.

Frais d'adhésion

- adulte 25 €
- jeune (13 - 17 ans) 10 €
- famille (parents et enfants) 25 €

La cotisation comprend la participation au cours choisi. Elle est à payer au compte ci-après et n'est pas remboursable. L'adhésion est valable après réception de la cotisation.

TAKE CCP 2 429 78 S Strasbourg.

Veuillez payer votre cotisation au plus tôt. Merci.

S-ro S-ino M. Mme	Familia nomo <i>Nom de famille</i>	Persona nomo <i>Prénom</i>	naskiĝ-jaro <i>année de naissance</i>	Elektita kurso <i>Cours choisi</i>
1				
2				
3				
4				

adreso *adresse*telefono *téléphone*ret-adreso *courriel*

Pagoj : kotizo

+ restado

=sumo

paiement: cotisation

+ séjourn

=total

1. junio - 30. septembro

Sud-Nigramara Esperanto-Somerumado po du semajnoj. Inf: Lasto Nikov, BG-1000 Sofio, P.K.497, Bulgario. Tel.: +359-2-9835084, +359-2-318840, posxtelefono: +359-887-303427. Rete: lasto@mail.bg aŭ lasto11@yahoo.co.uk

11 - 18. junio

Busvojaĝo al 14-a Eŭropa Esperanto-Forumo en Benelukso. Inf: Internacia Klubo "Esperantotur", str. M.Sklodowskiej-Curie 10, PL-85-094 Bydgoszcz, Polio. Tel/fakso +48-52-3461151. Rete: turismo@bydgoszcz.pdi.net

11 - 13. junio

20-a Studadsesio en Herzberg am Harz. Inf: Esperanto-Centro, DE-37412 Herzberg am Harz, Grubenhagenstr. 8, Germanio. Tel/fakso: +49-(0)5521-1363, +49-(0)5521-71123, rete: zilvar@t-online.de

12 - 13. junio

52-a Kongreso de Esperantistoj en Kansajo, Japanio. Inf: kleg@mvf.biglobe.ne.jp

18 - 24. junio

Internacia Esperanto-Renkontiĝo en Armenio. Inf: Armenia Esperanto-Asocio, karinko_arm@yahoo.com aŭ Bella.Karapetian@wfp.org

21. junio - 16. julio

Busvojaĝo al Nordkapp kaj 40-a BET (Baltaj Esperanto-Tagoj) en Litovio. Inf: Internacia Klubo "Esperantotur", str. M.Sklodowskiej-Curie 10, PL-85-094 Bydgoszcz, Polio. Tel/fakso +48-52-3461151. Rete: turismo@bydgoszcz.pdi.net

22 - 27. junio

Folkloro renkontiĝo en bieno Ŝlokenbeka. Inf: Māra Timermane, Kr. Valdemāra 145/1-32, LV-1013 Rīgā, Latvio. Tel. +371-9115413. rete: mtimermane@yahoo.com

29. junio - 3. julio

Verkosemajno de la Esperantlingva Verkista Asocio en **Bouresse** en Kulturcentro de **Kvinpetalo** (Francio). Inf: [Anna Löwenstein](mailto:Anna.Löwenstein) (*vidu aliloke en ĉi-tiu bulteno*)

30. junio - 5. julio

Frusomera Renkontiĝo Esperanta Ŝokanta Obstinulojn (t.e. E-kviza okazintaĵo kun premioj): Inf: Marian Zdankowski, ul. Limanowskiego 4, PL-10-343-Olsztyn, Polio. Rete: avolamer@ols.vectranet.pl aŭ angiel@polbox.com

2 - 8. julio

REJO-3 - Renkontiĝo de Esperantista Junularo en Kievo - Junulara renkontiĝo por ĉiuj, kiuj sentas sin juna! Inf: Mikaelo Lineckij, p.k. 91, Kiev-201, UA-04201, Ukrainio. Tel: +380-44-4320743. Rete: REJO aŭ [Mikaelo Lineckij](mailto:Mikaelo.Lineckij)

3. julio

Memorfesto de Seula Esperanto-Kulturcentro, Koreio. Informoj kaj gratulmesaĝoj: esperant@unitel.co.kr

3 - 10. julio

57-a kongreso de IKUE en Kretinga, Litovio. Inf: Esperanto-Asocio, p.k. 167, LT-44287 Kaunas, Litovio. Telefakse: +370-37-228616, rete litova.ea@mail.lt

3 - 10. julio

Somerstaĝoj en Grezijono. Inf: Kulturdomo de Esperanto, Kastelo Grezijono, FR-49150 Baugé, Francio. Tel : +33-(0)241891034, Fakso: +33-(0)241825522. Rete: Kulturdomo de Esperanto, Kastelo Grezijono (*vidu aliloke en ĉi-tiu bulteno*)

3 - 16. julio

Busvojaĝo al 57-a IKUE-Kongreso en Kretinga (Litovio) kaj 40-a BET (Baltaj Esperanto-Tagoj) en Litovio. Inf: Internacia Klubo "Esperantotur", str. M.Sklodowskiej-Curie 10, PL-85-094 Bydgoszcz, Polio. Tel/fakso +48-52-3461151. Rete: turismo@bydgoszcz.pdi.net

3 - 21. julio

Somerstaĝoj en Grezijono. Inf: Kastelo **Grezijono**, FR-49150 Baugé, Francio. Tel: +33-0241891034. Rete: grezijono.kastelo@free.fr (*vidu aliloke en ĉi-tiu bulteno*)

5 - 9. julio

Kursosemajno en ĉe Popola Instituto de Valamo, Heinävesi, orienta Finnlando. Inf: Esperanto-Asocio de Finnlando (EAF) Tiina Oittinen, sekretario de EAF, Puutarhakatu 26 A 11, SF-20100 Turku, Finnlando, tel: +358-(0)2-2305319, rete: eafsekretario@esperanto.fi

5 - 10. julio

Naturamika Semajno en Grindelvaldo (Berna Kantono) kun Francisko Degoul. Inf: Kultura Centro Esperantista, C.P. 311, Postiers 27, CH-2301 La Chaux-de-Fonds, Svisio. Tel/fakso: +41-32-9267407. Rete: kce.esperanto@bluewin.ch

5 - 10. julio

ILK - OKSEJT-44 (Internacia Lingva Kurso - ?) antaŭkongresa instrutendaro en Rusio-. Inf: OkSEJT aŭ [Aleksandr Blinov](mailto:Aleksandr.Blinov)

5 - 23. julio

Nord-Amerika Esperanto-Kursaro (NASK) en Battleboro, Vermont, Usono. Inf: Ellen M. Eddy, 11736 Scott Creek Drive SW, Olympia WA 98512, USA

6 - 9. julio

Antaŭkongreso de IJK en Sanktpeterburg. Inf: LKK de IJK, Slavik Ivanov

6 - 9. julio

Antaŭkongreso de IJK en Moskvo. Inf: mak2004@mail.ru

7 - 11. julio

Vivo kaj historio de pupoj kaj vestokudrado por bebopupoj "Petitcollin" en Bouresse. Inf: Kvinpetalo Esperanto-Centro, Rue du Lavoir, FR-86410 Bouresse, Francio. Tel/fakso: +33-(0)549428074. Rete: kvinpetalo@ciub-internet.fr (*vidu aliloke en ĉi-tiu bulteno*)

8 - 11. julio

Berlina Esperanto-Semajnfino. Inf: EsperantoLand e. V., Lu Wunsch-Rolshoven, Wicdefstr. 9, DE-10551 Berlin, Germanio. Tel: +49-30-6855831. Rete: Lu@EsperantoLand.org

10. julio

Festivalo pri fiŝista supo en Baja, Hungario. Inf: bajai@eposta.hu

10. julio

Ĉeĥa Saksa Tago en Potůčky/Johanngeorgenstadt kun vizito de arĝentminejo. Inf.: Hannelore Bünger, Am Fichtbusch 32, DE-08340 Scharzenberg, Germanio. Rete: Karbe.Norbert

10 - 17. julio

60-a IJK, Internacia Junulara Kongreso en ripozejo Berjozka apud Kovrov (regiono Vladimir), Rusio. Inf: LKK de IJK, Slavik Ivanov

10 - 17. julio

Somerstaĝoj en Grezijono. Inf: Kulturdomo de Esperanto, Kastelo **Grejzjono**, FR-49150 Baugé, Francio. Tel : +33-(0)241891034, Fakso: +33-(0)241825522. Rete: Kulturdomo de Esperanto, Kastelo Grejzjono (*vidu aliloke en ĉi-tiu bulteno*)

10 - 18. julio

40-aj jubileaj Baltiaj Esperanto-Tagoj (BET-40) en Birŝtonas. Inf: Esperanto-Asocio, p.k. 167, LT-44287 Kaunas, Litovio. Telefakso: +370-37-228616, rete litova.ea@mail.lt

12 - 18. julio

Perbicikle turisma kaj trankvila karavano ĉe la fama kanalo de **Nanto al Bresto** en Bretonio, Francio. Inf: Telefono: Valerie +33-(0)297408932, (sen 0 el eksterlando), rete: Esperanto Vannes

13 - 18. julio

Plurnivela Internacia Kursaro, unua semajno en La Chaux-de-Fonds. Inf: Kultura Centro Esperantista, C.P. 311, Postiers 27, CH-2301 La Chaux-de-Fonds, Svisio. Tel/fakso: +41-32-9267407. Rete: kce.esperanto@bluewin.ch

16. julio

Renkontiĝo de verkistoj de la Regiono Alp-Adrio en vilaĝo Hrašćna -Trgovišće, Kroatio. Inf: Spomenka Štimec

16 - 19. julio

52-a Jarkongreso de ELNA kaj kunveno de KEA en Sidney, Kanado

16 - 20. julio

Verda Kantofesto en Tukums. Inf: Māra Timermane, Kr. Valdemāra 145/1-32, LV-1013 Rīgā, Latvio. Tel. +371-9115413. rete: mtimermane@yahoo.com

17 - 21. julio

1-a Kongreso de Internacia Esperanto-Turismo en Malbork (Pollando). Kontaktadreso: augustocasquero@infonegocio.com

17 - 23. julio

Internacia Esperanto-Konferenco de OSIEK - Esperanta gazetararo, Pécs, Hungario. Inf: ORBIS PICTUS de Viŝnja Brankoviĉ, Via Parini 5, IT-34 129 Trieste, Italio. Tel/fakso: +39-040-767875. Rete: orbispictus@iol.it

17 - 24. julio

Somerstaĝoj kaj Eŭropa Socia Forumo en Grezijono. Inf: Kulturdomo de Esperanto, Kastelo Grejzjono, FR-49150 Baugé, Francio. Tel : +33-(0)241891034, Fakso: +33-(0)241825522. Rete: Kulturdomo de Esperanto, Kastelo Grejzjono (*vidu aliloke en ĉi-tiu bulteno*)

17 - 25. julio

NESTo - Naturista Esperantista Somera Tendaro en Niĵnij Novgorod, Rusio. Inf: Kozlov Aleksej (Lo'). RU-603003 Niĵnij Novgorod, ul. Dmitrija Pavlova, 6-104, Rusio. Tel. +7-8312-718666. boogier2@mail.ru

18 - 20. julio

Postkongreso de IJK en Ĉeboksari. Inf: LKK de IJK, Slavik Ivanov

18 - 22. julio

39-a Brazila Kongreso de Esperanto kaj 24-a Brazila Esperantista Junulara Kongreso en Maceió. Temo: Esperanto en lernejo. Inf: AAE, C.P. 396, BR-57020-970 Maceió/AL. Tel: +55-(021)82-3242979. Poŝa: +55-82-88040508. Rete: esperantomaceio@click21.com.br aŭ neider@ofm.com.br

18 - 24. julio

SEZAM-3 apud Volgograd, Rusio. Inf: [Eduard Kolosov](#)

19 - 21. julio

Postkongreso de IJK en Ĉeboksari. Inf: [LKK de IJK, Slavik Ivanov](#)

20 - 24. julio

Esperantaj gramatikaĵoj kiujn Zamenhof ne solvis kun tasketoj por la kursanoj en **Bouresse**.

Inf: Kvinpetalo Esperanto-Centro, Rue du Lavoisier, FR-86410 Bouresse, Francio. Tel/fakso: +33-(0)549428074. Rete: kvinpetalo@club-internet.fr (*vidu aliloke en ĉi-tiu bulteno*)

20 - 25. julio

Plurnivela Internacia Kursaro, dua semajno en La Chaux-de-Fonds. Inf: Kultura Centro

Esperantista, C.P. 311, Postiers 27, CH-2301 La Chaux-de-Fonds, Svisio. Tel/fakso: +41-32-9267407. Rete: kce.esperanto@bluewin.ch

21. julio - 20. aŭgusto

14-a Internacia Esperanto-Kongreso en Ĉinio. Inf: Esperantotur

23 - 29. julio

Internacia Junulara Semajno, IJS - en Hungario. Inf.: Hungara E-Junularo, p.k. 87, HU-1675 Budapeŝto, Hungario. Rete: hej@eszperanto.hu. -- Senpaga/duonpaga partopreno por 2 personoj pere de Premio Melinda

23. julio - 1. aŭgusto

Flugvojaĝo al 89-a Universala Kongreso en Pekino, Ĉinio kaj al 14-a Internacia Esperanto-Kongreso (kun vizitoj al Granda Muro kaj Tianjin) (kun diversaj varioj). Inf: Internacia Klubo "Esperantotur", str. M.Sklodowskiej-Curie 10, PL-85-094 Bydgoszcz, Polio. Tel/fakso +48-52-3461151. Rete: turismo@bydgoszcz.pdi.net

24 - 31. julio

89-a Universala Kongreso de Esperanto en Pekino. Inf: [UEA](#)

24 - 31. julio

Somerstaĝoj en Grezijono. Inf: Kulturdomo de Esperanto, Kastelo **Grezijono**, FR-49150 Baugé, Francio. Tel : +33-(0)241891034, Fakso: +33-(0)241825522. Rete: [Kulturdomo de Esperanto, Kastelo Grezijono](#) (*vidu aliloke en ĉi-tiu bulteno*)

26. julio - 8. aŭgusto

SOMERE - 2-a Somera Mezeŭropa Renkontiĝo en Kall-Krekel, Germanio. Inf: Lu Wunsch-Rolshoven, Wicelstr. 9, DE-10551 Berlino, Germanio. Tel: +49-30-6855831 Rete: somere@EsperantoLand.org

29. julio - 8. aŭgusto

13-a MELA (MEzorga LAg-umado) en Délegyháza, Hungario. Libere sen aŭ kun vestaĵoj ripozi, akvo- aŭ ŝlimbani. Inf: (poŝtelefonoj) Laca +36-30-2097864, Andi: +36-30- 2752068. inf.: mela-krokodilo@gmx.net

31. julio - 7. aŭgusto

Somerstaĝoj en Grezijono. Inf: Kulturdomo de Esperanto, Kastelo **Grezijono**, FR-49150 Baugé, Francio. Tel : +33-(0)241891034, Fakso: +33-(0)241825522. Rete: [Kulturdomo de Esperanto, Kastelo Grezijono](#) (*vidu aliloke en ĉi-tiu bulteno*)

31. julio - 8. aŭgusto

Kristana Kongreso (54-a kongreso de KELI) en ripzejo Sola Gratia, Bystřice pod Hostýnem, Ĉeĥio. Inf: Pavel Polnický, Lesní 150/VI., CZ-290 01 Poděbrady, Ĉeĥio. Tel/fakso: +420-325-615651. Rete: cea.polnický@quick.cz

31. julio - 8. aŭgusto

26-a REF (Renkonto de Esperantistaj Familioj) en Mali Idoŝ, Vojvodino, Serbio. Inf: fam. Csőke, II. Rákóczi Ferenc str. 32, -YU-24321 Mali Idoŝ, Serbio kaj Montenegro, rete: csoke@eunet.yu

31. julio - 15. aŭgusto

Malkovra Agado de Tibeto - Mistera Firsto de la Mondo - karavanado al mistera firsto Tibeto organizata de ĉinaj esperantistoj post la 89-a UK en Pekino kun E-o kiel laborlingvo. Inf: s-ro Liu Jianguo direktoro, Hefei Verdstelo Esplora Instituto pri Turismo, Langyashan Lu, Changhuai Xincun, B-Qu 3-105#, CN-230011, Hefei, Ĉinio. Tel.: +86-551-4484370, fakso: +86-551-4210414, rete: yjs00815@mail.hf.ah.cn

1 - 7. aŭgusto

Internacia Semajno de "Eniro al Tibeto" post 89 UK. Inf: Xi'an Zhiyuan Kultura Firmao Esperanta, s-ro Zuo Jun, Jinhuaabei Lu 2hao nanlou 3-302, CN-710032. Xi'an, Ĉinio. Tel/fakso: +86-29-83239619 rete: partnero@pub.xaonline.com aŭ tibeto2003@yahoo.com.cn

14 - 22. aŭgusto

Rusiaj Esperanto-Tagoj RET-04 en Tihvin, Rusio. Temo: "Nia kulturo - nia espero". Inf: Viktor Kandinskij, Pk. 2, RU-187556 Tihvin, Rusio. Rete: [Mikaelo Bronštejn](mailto:Mikaelo.Bronstejn@yandex.ru), tel: +7-812-6726093 kaj [Garik Kokoliya](mailto:Garik.Kokoliya@yandex.ru), tel: +7-095-5677007

16 - 27. aŭgusto

38-a Internacia Esperanto Feriado kun lingvaj kursoj, en Kudowa Zdrój. Inf.: Silezia Esperanto-Asocio, str. Dubois 3/1,, PL-50-208 Wrocław, Pollando. tel: +48-71-3296954, rete: wroclaw@poczta.onet.pl

17 - 22. aŭgusto

Malkovro de romanika arto en Piktavio (Poitou) en **Bouresse**. Inf: Kvinpetalo Esperanto-Centro, Rue du Lavoir, FR-86410 Bouresse, Francio. Tel/fakso: +33-(0)549428074. Rete: kvinpetalo@club-internet.fr (*vidu aliloke en ĉi-tiu bulteno*)

21 - 28. aŭgusto

Verda biciklumdo en Grezijono. Inf: Kastelo **Grezijono**, FR-49150 Baugé, Francio. Tel: +33-0241891034. Rete: grezijono.kastelo@free.fr (*aliloke en ĉi-tiu bulteno*)

21 - 28. aŭgusto

30-a Internacia Semajno de Esperanto en Sète apud Montpellier. Inf: Esperanto Kulturo kaj Progreso, 5 rue de D-ro Roux, FR-34090 Montpellier, Francio. Tel/fakso: +33-(0)467541543. Rete: jf.passarella@free.fr

22 - 31. aŭgusto

Busvojaĝo al 6-a Eŭropunia Esperanto-Kongreso en Bilbao. Inf: Internacia Klubo "Esperantotur", str. M.Sklodowskiej-Curie 10, PL-85-094 Bydgoszcz, Polio. Tel/fakso +48-52-3461151. Rete: turismo@bydgoszcz.pdi.net

24 - 29. aŭgusto

Internacia Renkontiĝo kun Jarkonferenco de AEH-IKEH kaj tradicia XV-a Esperanto - Tago en Rybitví ĉe Pardubice. Inf: Asocio de Esperantistoj-Handikapuloj kaj Esperanto-klubo de doktoro Schulhof, Na Okrouhlíku 953/ 21, CZ-530 03 Pardubice, Ĉeĥa Respubliko. Tel: +420-46-6611941. Rete: aeh-ikeh@volny.cz

25 - 29. aŭgusto

6-a Esperanta Eŭrop-Unia Kongreso (EEU-Kongreso) kaj 63-a Hispana Esperanto-Kongreso en Bilbao (Vaskio-Hispanio). Inf: Grupo Esperantista de Bilbao, Barrencalle Barrena 7 - 1 D, ES-48005 Bilbao, Hispanio. Tel: +34-944-164492 (aŭtomata respondilo) Rete: esperantobilbao@terra.com

27 - 29. aŭgusto

Montopinto de Altaj Tatroj, Liptovký Hrádok, Slovakio. Inf: Surovček Vlado, tel: +421-(0)908-218680, +421-(0)44-5222402

29. aŭgusto - 4. septembro

SUS 27 de AIS San-Marino en Komárno (SK), Studadsesio de la Akademio Internacia de la Sciencoj. Inf: Reinhard Fössmeier, Rahel-Straus-Weg 19, DE-81673 München, Germanio

30. aŭgusto - 6. septembro

Sud-Nigramara Fotofiesto en Bulgario. Inf: Lasto Nikov, BG-1000 Sofio, P.K.497, Bulgario. Tel.:+359-2-9835084, +359-2-318840, posxtelefono: +359-887-303427. Rete: lasto@mail.bg aŭ lasto11@yahoo.co.uk

3 - 7. septembro

72-a Itala Kongreso de Esperanto - en Treviso. Inf: Itala E-Federacio, Flavia Del Zilio, via Capella 17/2, IT-31059Zero Branco (TV) Italio. Rete: kuniklo@tiscali.it

5 - 11. septembro

Internacia Arta Esperanto-Festivalo "Velura Sezono-2004" - en Jalta, Ukrainio. Inf: Loka organiza komitato, UA-98612 Jalta, a/k 74, Esperanto, Ukrainio. Tel. +38-0654-231651 Jefim Zajdman, rete: espero@yalta.crimea.ua

9 - 16. septembro

Apud beletro en Esperanto - biografioj - taglibroj - vojaĝrakontoj - leterkolektoj en **Bouresse**. Inf: Kvinpetalo Esperanto-Centro, Rue du Lavoir, FR-86410 Bouresse, Francio. Tel/fakso: +33-(0)549428074. Rete: kvinpetalo@club-internet.fr (*vidu aliloke en ĉi-tiu bulteno*)

10 -12. septembro

NOREK (Nord-Okcidenta Regiona Esperanto-Konferenco) en urbo Boise, ŝtato Idaho, Usono. info@terpomuloj.org

10 - 22. septembro

22-a Ĉina Templara Foiro en Jihua monto, Sanktejo de Budhismo, Ritara por Ksitigarbha Bodisatvo, Sankta Naskiĝtago por Ksitigarbha Bodisatvo en Jihua monto, Sanktejo de Budhismo kun Esperanto kiel pontlingvo en Guichi urbo de Anhui provinco, Ĉinio. Inf: s-ro Liu Jianguo direktoro, Hefei Verdstelo Esplora Instituto pri Turismo, Langyashan Lu, Changhuai Xincun, B-Qu 3-105#, CN-230011, Hefei, Ĉinio. Tel.: +86-551-4484370, fakso: +86-551-4210414, rete: yjs00815@mail.hf.ah.cn

15 - 18. septembro

2 - 6. aŭgusto

Naturamika kaj Romanĉa Semajno en Engadino (provizora). Inf: Kultura Centro Esperantista, C.P. 311, Postiers 27, CH-2301 La Chaux-de-Fonds, Svisio. Tel/fakso: +41-32-9267407. Rete: kce.esperanto@bluewin.ch

6 - 8. aŭgusto

36-a Korea Kongreso de Esperanto en urbo Iksan. Temo: Esperanto kaj religio. Inf: sunitaamo@hanmail.net

6 - 11. aŭgusto

Muziko kaj kantoj kun praktikado de Esperanto en **Bouresse**. Inf: Kvinpetalo Esperanto-Centro, Rue du Lavoir, FR-86410 Bouresse, Francio. Tel/fakso: +33-(0)549428074. Rete: kvinpetalo@club-internet.fr (*vidu aliloke en ĉi-tiu bulteno*)

6 - 31. aŭgusto

Busvojaĝo al Afriko kaj al 6-a Eŭropunia Esperanto-Kongreso en Bilbao. Inf: Internacia Klubo "Esperantotur", str. M.Skłodowskiej-Curie 10, PL-85-094 Bydgoszcz, Polio. Tel/fakso +48-52-3461151. Rete: turismo@bydg.pdi.net

7 - 8. aŭgusto

36-a Korea Kongreso de Esperanto en Universitato Wonkwang en Iksan, Koreio

7 - 13. aŭgusto

44-a Somerlernejo en Barlaston, Britio. Inf: Wedgwood Memorial College, Station Road Barlaston, Stoke on Trent, ST12 9DE, Britio. Tel: +44-(0)1782-372105, fakso: +44-(0)1782-372393. Rete: wedgwood.college@staffordshire.gov.uk

7 - 14. aŭgusto

Kultura Esperanto-Semajno kaj simpozio pri la esenco kaj estonteco de Esperantio en Ĉaudefono. Inf: Kultura Centro Esperantista, C.P. 311, Postiers 27, CH-2301 La Chaux-de-Fonds, Svisio. Tel/fakso: +41-32-9267407. Rete: KCE.esperanto@post.club-internet.fr

7 - 14. aŭgusto

FESTO - aranĝo organizata de JEFO, Junulara Esperantista Franca Organizo, en Orléans (120 km sud-okcidente de Parizo), Francio. Inf: Telephone: +33-140179761. Rete: festo@esperanto-jeunes.org

7 - 14. aŭgusto

Somerstaĝoj kaj okcidenta jogo en Grezijono. Inf: Kulturdomo de Esperanto, Kastelo Grezijono, FR-49150 Baugé, Francio. Tel : +33-(0)241891034, Fakso: +33-(0)241825522. Rete: Kulturdomo de Esperanto, Kastelo Grezijono (*vidu aliloke en ĉi-tiu bulteno*)

7 - 14. aŭgusto

70-a Internacia Kongreso de Blindaj Esperantistoj en Studenta urbo Nova Beogrado, Serbio kaj Montenegro. Inf: Nedeljka Ložjić, Husinskih Rudara 37/1, YU-11060 Beograd, Srbija i Crna Gora. Rete: nedeljka@ptt.yu

9 - 15. aŭgusto

43-a Somerlernejo en Barlaston. Inf: Esperanto-House, Wedgwood Memorial College, Barlaston, Stoke-on-trent, Britio, ST12 9DG. Tel: 01782-372105. Rete: arturo@signalprent.demon.co.uk

14 - 15. aŭgusto

27-a Somera Kunveno de Pakistana Esperanto-Asocio en Abbotabad. Inf: Pakistana Esperanto-Asocio, Esperanto Markaz, Chowk Shahidan, Multan, Pakistano. Rete Ĝen. Sekretario Jawaid Ehsan

14 - 21. aŭgusto

Seminario por la trejnado de kulturaj manaĝeroj (kunlabore kun TEJO) parte en Ĉaudefono. Inf: Kultura Centro Esperantista, C.P. 311, Postiers 27, CH-2301 La Chaux-de-Fonds, Svisio. Tel/fakso: +41-32-9267407. Rete: kce.esperanto@bluewin.ch

14 - 21. aŭgusto

8-aj Bretonaj Renkontiĝoj de Plouëzec. Inf: Jean-Pierre Ducloyer, 8, Rue de Montauban, FR-35750 Iffendic, Francio. Tel/fakso: +33-(0)2 99 09 71 92. Retadreso: jeanpierre-ducloyer@club-internet.fr

14 - 21. aŭgusto

37-a ILEI-Konferenco en Bratislava, Slovakio. Inf: Sekretario

14 - 21. aŭgusto

77-a SAT-Kongreso en Bratislava, Slovakio. Inf: Petro Chrdle, CZ-25229 Anglická 878, Dobříchovice, Ĉeĥio. Rete: Petro Hrdle

14- 21. aŭgusto

Somera ripozo en Grezijono. Inf: Kulturdomo de Esperanto, Kastelo **Grezijono**, FR-49150 Baugé, Francio. Tel : +33-(0)241891034, Fakso: +33-(0)241825522. Rete: Kulturdomo de Esperanto, Kastelo Grezijono (*vidu aliloke en ĉi-tiu bulteno*)

... Jes ! Ĝi funkcias inter du “staĝoj” !...

El nia libroservo

Informoj

⇒ La libroservo verŝajne partoprenos la Bavelo seminarion en Burg teck apud Stuttgart la 8a/10an de oktobro 2004

⇒ Se vi deziras aĉeti librojn proponatajn en tiu folio, la sendkostoj estos fakturitaj maksimume laŭ la kosto de la poŝta afranko. Tamen, tiu sendkosto ne superos 3,58 eurojn, sendepende de la nombro de libroj menditaj (tio validas nur por adreso en Francio).

...Kelkaj statistikoj pri nia libroservo...

En 2003, la libroservo aĉetis 205 librojn (34 titoloj - inter ili 15 nove eldonitaj).

177 libroj vendiĝis (98 diversaj titoloj).

Komence de 2004 la libroservo enhavas 2826 librojn (621 titoloj)

Jen la plej bone venditaj libroj en 2003:

- 18 Dictionnaire de poche esp-fr / fr-esp - 132 p -SAT- 4,30 €
- 17 Vojaĝo en Esperanto Lando 280 p - lemolibro pro progresantoj-18,00 €
- 9 Mil unuaj vortoj en esperanto p - 66p -B.E.A. ilustrita vortareto - 7,50 € bedaŭrinde elĉerpita!
- 6 Nigra insulo (la)- 62p - Hergé - bildstrio - 10,20 €
- 5 Cisco kaj Vinjo - 60p - Vandersteen - bildstrio - 7,00 €
- 4 Fratoj eble ni estas - 34p - Seettle - 10,00 €
- 4 Mia indiana knabeco - 84p - Luter - - 7,80 €
- 4 Nouveau cours d'Esperanto - 196p - Ludwig/Triolle - lemolibro - 11,45 €
- 4 Nouveau cours rationnel et complet d'esperanto - S.A.T. 186 p - lemolibro por komencantoj - 8,40 €
- 3 Plena ilustrita vortaro (la nova) - 1272p - SAT - vortaro - 70,00 €
- 3 Asteriks kaj la normanoj - 48p Gosciny - Bildstrio - 9,00 €
- 3 Kisa malsano (la) - 122p - Bako - romano - 4,20 €
- 3 La danĝera lingvo - 572p - Lins -Pri Esperanto - 24,00 €
- 3 Pocket esperanto Dictionnary -410p - Mac Linen - 15,00 €

Por mendi librojn:

1. Vi sendas vian mendon

- per poŝte (la plej sekure) al : Libroservo 37 RUE PIERRE ET MARIE CURIE 54500 VANDOEUVRE (uzante la dorsflankan aŭ alipaĝan mendilon)

- per e-poŝto al «libroservo.efe@wanadoo.fr»

- nur escepte per telefono: 03-83-53-57-54. Nur post la 20a horo.

2. Vi baldaŭ ricevas viajn librojn kun fakturo (libroj + sendkostoj (maksimume 3,58 euroj por adreso en Francio))

3. Vi pagas vian fakturon per poŝta ĝiro al «libroservo 2800-76 H NANCY» (indikinte sur ĝin la numeron de la fakturo), aŭ per mandato aŭ ĉeko je la nomo «libroservo» sendita al la adreso de la libroservo.

Eksterlandanoj povas sendi internacian ĝiron al «LIBROSERVO» IBAN : FR 98 20041 01010 0280076H031

97 BIC : PSSTFRPPNCY., indikante en la koresponda linio la numeron de la fakturo

Nove alvenintaj libroj

Ekzerco 2a nivelo, lernolibro, 666 p, **PJulian Hernandez Angulo Kuba Esperanto Asocio**, 4,00 €. 106 ekzercoj por progresi.

Ilustrita frazeologio, prilingvo, 142 p, **Sabine Fiedler kaj Pavel Rak, Kava Pech**, 12,00 €.

62 esperantaj esprimoj kun klarigoj, ekzemploj kaj similaĵoj en aliaj lingvoj.

Tie ĉi tie Poemaro, 110 p **Mikaelo Ĝisplingi Flandra Esperanto Ligo**, 10,00 €

36 rememoraĵaj poemoj de verkisto kiu translokiĝis de Moskvo al Jerusalemo

Interkona mateno Teatraĵo, 54p, **Sten Johansso, Alfabeto** 5,40 €
4 teatraĵoj el kiuj du estas premiitaj en la belartaj konkursoj de U.E.A.

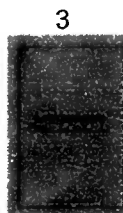

Kobo-Romano 234p, **Claes F.E.L** 24,00 €
Traduko de verko de fama aŭtoro el Flandrio

Leksikaj ekskursoj 2 Lernolibro 210p, **Christiane De Vleminck kaj Emile van Damme Flandra Esperanto Ligo** 14,00 € □ Per agrablaj ludetoj, malkovro de vortoj kaj iliaj difinoj ĉerpitaj el PIV pri familio, laboro, ludo, socia vivo, komunikiloj, politiko kaj ekonomio

Afriko el Afrikanoj

- 1: **De vilaĝo al ĉefurbo**, 34p, **Gbelo Koffi**, *Fondaĵo Afriko de U.E.A.* 3,60 € Kampara junulo iras al ĉefurbo por studi
- 2: **Togolando Fabelas**, 56p, **Opo**, *Fondaĵo Afriko de U.E.A.* 4,50 €. 43 fabeloj el Togolando
- 3: **La instruisto**, 56p, **Adebayo Ola Afolanmi**, *Fondaĵo Afriko de U.E.A.*, 4,80 €. Pri instruisto en Niĝerio
- 4: **Kaj kio poste?**, 20p, **Gbelo Koffi**, *Fondaĵo Afriko de U.E.A.*, 2,40 €. Romaneto.
- 5: **La koko kantas**, 28p, **Willy Kokouvi**, *Fondaĵo Afriko de UEA*, 3,00 €. Pri unua amo sincera sed malfacila de juna knabo
- 6: **Nerio estas plu kiel antaŭe** 40 p, **Billong Billong Georges Patrice**, *Fondaĵo Afriko de UEA*, 3,90 €, Bilstrio pri vivo de juna viro alveninta en granda urbo por studadi, kaj kiu adaptiĝas al novaj vivmanieroj. Humuro ne malestas.
- 7: **La unuan fojon**, 44p, **Opo**, *Fondaĵo Afriko de U.E.A.*, 4,20 €. Kompilado de 23 verkaĵoj de togolandaj esperantistoj

MENDILO

Bonvolu sendi tiujn librojn:

al jena adreso:

-
-
-
-
-

S-ro/ino

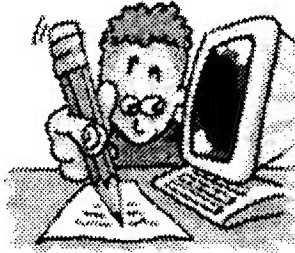
-
-
-
-

En

la

Subskribo:

LIBERA PAROLBONO

Por provi informi *Ian Fantom*, redaktoro de *THE BRITISH ESPERANTIST*, kiu akuzis *Giscard d'Estaing* de lingva ŝovinismo sub la titolo "*Liberté, Egalité, FRANCAIS*", kvankam tiu lasta parolas volonte angle, faris sian unuan prezidentan deklaron en 1974 en ANGLA LINGVO, kaj tute ne intervenis, por ke en la *Eŭropa Konstitucio* projekto, aperu mencio pri egaleco de lingvaj rajtoj, tiel ke li iel mritus la mokpremion "*le Prix de la Carpette anglaise*" pro sia rampado antaŭ la angla lingvo... sed tio ŝajne ne sufiĉas por nia Londona "samideano".

En pluraj personaj retleteroj mi petis de li ekzemplojn de franca lingva ŝovinismo ĉar, laŭ li, kritiki ministron de Internaj Aferoj de Britio, kiu deziras, ke fremdaj gepatroj en Britio ne uzu sian nacian lingvon en sia hejmo, por ke siaj infanoj ne suferu "*lingvan skizofrenion*", kaj samtempe peti komparon kun franca ministro pri nacia edukado, kiu deklaris tute naive, ke "*...de nun la angla lingvo ne plu devas esti konsiderata kiel fremda lingvo en Francio*"... kaj kun sia ĉefministro, kiu konsilis al ĉinaj studentoj en Hong-Kong, ke ili lernu la anglan, tio laŭ li estas ago de ŝovinisto, kiu jaluzas la sukceson de la angla lingvo! tiel!

Ĉar mi petis, ke ĉiu el ni forpelu ĉiujn spurojn de ŝovinismo, li tute ne respondis al mi...

En reago al artikolo de *FINANCIAL TIMES*, *Ian Fantom* klarigis, ke en kunveno de internacia agentejo kie li deĵoris, la Francparolantoj iel insistis paroli france kaj, ĉar li ne parolas france, li laŭte kriis "*Speak English!*", proponante Esperanton, kiun neniu alia parolis, tiel ke la Francparolantoj konviktaj PARDONPETIS kaj ke la kunveno reprenis EN ANGLA LINGVO!... Tiel Angloj povis paroli sian denaskan lingvon... dum la aliaj, kun sia nedenaaska angla lingvo, sin trovis en malpli bona situacio. Tio tute ne ĝenis *Ian Fantom*, kiu nur ĝuis sian sukceson. Kun tia metodo, ĉar Clemenceau parolis angle dum la reprezentantoj de Britio kaj Usono ne parolis france, la diskutoj pri la *traktato de Versajlo* okazis en angla lingvo, kaj eĉ nun, en la nuna Eŭropo, de kelkaj jaroj, la tekstoj en angla lingvo estas la solaj referencaj tekstoj. Ni imagu la reason se inverse Francparolantoj petus "*Parolu France!*" En Kebekio oni diris al la francparolantoj "*Speak white!*", same Usonanoj diris al la Kebekanoj deportitaj de la Angloj al *Luiziano* en 1761. Nun tamen en Eŭropo oni diras nur "*Speak English*" kaj ne plu, -aŭ ankoraŭ ne, "*Speak white!*", t.e. ne uzu vian lingvon de sovaĝuloj, kvankam lastsemajne, en usona forumo, oni povis legi pri la franca lingvo, ke ĝi estas "*barbara lingvo, kiun neniu plu volas paroli*" (sic)

La mensa manipulado daŭre trovita en anglaj gazetoj pri la "*malpli kosta solvo*" de nur unu oficiala (angla) lingvo, kaj paralele pri la "*egoismo de Francio*", kiu persistas uzi (kvankam nur parte) sian nacian lingvon, terure efikas, ne nur inter puraj ŝovinistoj ("*jingois*" ili diras) sed ankaŭ ĉe "*esperantistoj*".

Antaŭ kelkaj semajnoj, *THE TIMES* skribis pri "*la FEROCA rezisto de la franca al la angla*" (bedaŭrinde mi ne povis reagi, ĉar *Ian Fantom* tute ne volis komuniki al mi la tutan artikolon), kaj iu alia usona gazeto menciis, ke uzo de anglaj vortoj en Francio, ekzemple de "week-end",

povas kosti monpunon aŭ eĉ malliberigon!!! Legantoj de francaj gazetoj povas juĝi pri la groteska aspekto de tiu propagando, kiam en la fama *LE MONDE* sur la ekrano oni legas ĉiutage "*Le Desk*", "*les News*", ktp, kaj ke lia semajna suplemento titoliĝas "*Le supplément du week-end*" (laŭ la angla lingvisto David Crystal unu vorto el dudek en tiu gazeto estas angla!).

Ĉu aldoni ke *LE MONDE* ĉiulunde aldonas 8 anglajn paĝojn de "*THE NEW YORK TIMES*"... Ĝis kiam tiuj mensogoj restos senrespondaj? La ironio estas, ke en pluraj landoj, tute ne kritikitaj ĉar eble ilia lingvo ne faras ombbron al la angla, oni uzas esprimon signifantan "semajnfino", ekzemple en Svedio oni volonte uzas "*vecko slut*" aŭ "*helg*". Same kiel la Bush-a Usono fokusas siajn atakojn kontraŭ Francio, kiu "*maldanke perfidis Usonon kaj Brition*", ili unue celas malaperigon de la franca lingvo en internacia kampo.

Amike via, *Maurice*

... de *Maurice Sujet msujet@club-internet.fr* Mar 20 avr 2004, à *Ian Fantom*...

"Certe interesus vin la legado de ĉiuj paĝoj trovitaj en <http://www.esperanto-sat.info> Mi ĉiam atendas ke vi konigu al mi spurojn de franca lingva ŝovinismo en artikoloj de francaj ĵurnalistoj aŭ en artikoloj de francaj esperantistoj. Mi ĉiam trovis en ili la voion de justa internacia komunikado kun respekto al ĈIUJ lingvoj, kun protekto de ĉiuj lingvoj INKLUZIVE de la vera angla lingvo, lingvo de kulturo, kiu havas nenion komunan kun la internacia usonangla lingvo nun uzata grandskale, kaj kiu estas juste denunciata de miaj anglaj kaj usonaj geamikoj, same kiel de tiu profesoro de Cambridge, kiu en *THE SPECTATOR* kritikis siajn samlandanojn kiuj en sia propra universitato proponis, ke oni ne plu devige lernu iun alian fremdan lingvon. Ĉiufoje mi akcentas ke sen la "surventra rampado" de niaj francaj responsuloj antaŭ tiu internacia angla lingvo la franca lingvo ne estus tiom invadita de anglaj vortoj kiuj tro ofte anstataŭas plurajn francajn vortojn kun diversaj nuancitaj signifoj, la vorto "cool" estas unu de tiuj proteaj invadintoj. kaj pri tio tute ne responsas Angloj aŭ Usonanoj.

La dramo estas, kiam pro intelekta mallaboremo sciencistoj uzas fremdan usonan vorton, kiu estas kiel veruko en la francaj tekstoj pro ekzotikaj prononco kaj ortografio, dum antaŭe oni sciis adapti fremdan vorton al franca ortografio kaj prononco. Tion denuncas ankaŭ svedaj kaj germanaj responsuloj dezirante konservi la aspekton de sia lingvo kaj la diversajn lingvaj kampojn de siaj naciaj sciencoj. Kaj por multaj el ni el diversaj landoj, tio ne signifas "*stulta milito de iu lingvo al alia lingvo*", sed respekto de sia propra kulturo por pli bone interesiĝi pri aliaj kulturoj sen esti konsiderata kiel duaranga civitano en internaciaj instancoj aŭ eĉ en sia propra lando, kiam institutoj aŭ firmaoj decidas uzi la anglan lingvon en siaj kunvenoj aŭ raportoj. Hitler ankaŭ proklamis, ke li amis Pacon kaj ke la aliaj okcidentaj landoj minacis sklavigi Germanion. . . Nenio nova sub la suno, tion abunde pruvas la Usonaj forumoj, kiuj cinike titoliĝas "*French haters*", ke tia sinteno infektu ankaŭ "esperantistojn" estus pli ol senkuraĝiga. Jam ekzistas tro da kveremuloj en niaj vicoj.

Revene de la kongreso de SAT-amikaro kun partoprenantoj el Germanio, Belgio, Ĉekio, Slovenio, Francio, kie Kersaudy kaj

aliaj konigis al ni faktojn pri la nuna lingva politiko de Eŭropo, mi des pli deziras ke spuroj de ŝovinismo malaperu el niaj paĝoj. La denunciata ŝovinismo de Léon Bérard en la SDN kiam li rifuzis ekzameni la raporton NITOBĖ estis abund kritikita de francaj esperantistoj : ĝi naive erare pensis ke la franca lingvo estis tiam la universala lingvo dum ĝi estis *NUR LA LINGVO DE DIPLOMATIO* pro kvalitoj eĉ menciitaj de tiu aŭtoro kiu kvalifikis nin de "nerds". (tiu uzo ĉesis en Versaĵlo pro la fakto ke Clemenceau, kiu vivis longe en Usono kapablis la anglan, dum la Angloj kaj Usonanoj ne kapablis la francan). Neniam la franca estis vere LA internacia lingvo de la popoloj, ĝi estis nur kultura lingvo de "elito" aŭ supozita tiel : diplomatoj, intelektuloj, regantaj klasoj aŭ reĝaj familioj, kiuj kelkfoje ne parolis la lingvon de sia popolo. La celo de nia Esperanto estas tute alia, kaj neniu el ni ne povas nescii, ke neblas regi fremdan lingvon, kiu ne estas denaske lernitan, tion bone scias tiuj kiuj volas ke, sia

lingvo estu la unika internacia lingvo, ĉar tiam ili akirus sen neniu ofero privilegion sur ĉiuj aliaj, kaj povus imponi sian vizion de la mondo kun iom post ioma detruo de ĉiuj aliaj kulturoj, inkluzive de la angla kulturo. Tion, ni esperantistoj, devas senĉese denunci dum estas ankoraŭ tempo.

Plej samideane (mi esperas)
via... "

Maurice Sujet

PS - La fifama Léon Bérard en 1929 respondis al esperantistoj, ke li tute ne estis malamiko de Esperanto, al kiu li agnoskis meritojn. . . Politikistoj tro ofte inverse ŝanĝis opinion "*antaŭ la elekto*" kaj "*post la elekto*"! Ĉu aldoni, ke Léon Bérard ne estis la sola, kiu rifuzis la proponon de NITOBĖ... ankaŭ reprezentantoj de "grandaj lingvoj" rifuzis la proponon faritan de 11 landoj (kun grandaj landoj kiel Ĉinio kaj Brazilo). Blami lin ekskluzive estas iom erarigi la nesciantojn, ĉu ne?

Kiel plej ĝuste prezenti esperanton

Claude PIRON

ndlr : Se la ĝeneralaj konsiloj de Cl. Piron validas por ĉiuj esperantofonoj, iu ajn estu la lando, la ekzemploj donitaj trafas la francajn legantojn, kiuj frontas la nacian balotadon dediĉitan al la nova Eŭropa Parlamento, por kiu estiĝis specifaj, regionaj listoj de kandidatoj (*Eŭropo-Demokratio-Esperanto*)

De pluraj flankoj oni petas de mi konsilojn por la baldaŭaj televidaj programoj (por *EDE* en Francio, ndlr). Mi provos ĉi-sube resumi iom de mia sperto.

Miaopinie, plej grave estas scii, kion oni nepre "evitu" diri. La plej multaj fuŝoj, kiuj malutilas al Eo, radikas en la uzo de formuloj, kies psikologia efiko estas aperigi Eon malsimpatia. Eo sentiĝas malsimpatia, se la persono kredas, ke estas *miksaĵo*, ke ĝi estis *farita rapide* de unu homo, ke ĝi *ne sukcesis*, ke ĝi povas esti nur *elementa, primitiva, malriĉa*.

= 1 / Miksaĵo. Eblas diri: multaj miksaĵoj estas tre harmoniaj, ekzemple "*salade niçoise*", aliflanke, ĉiuj lingvoj estas miksaĵoj, fakte *unu el la plej heterogenaj lingvoj estas la angla*. Miksaĵo estas io negativa nur, se ĝi ne estas harmonia, se mankis asimila faktoro.

En Eo tia asimila principo *bonege funkcias*, kontraste kun la angla lingvo, kiu ne kapablas asimili (tial la sama sono skribiĝas k en "*king*" sed c en "*courage*").

= 2 / Farita de nur unu homo, artefarita. Oni komprenigu, ke la nuna Eo estas rezulto de unu jarcento da uzado fare de homoj el plej diversaj kulturoj. Tiurilate estas esprimoj, kiujn oni nepre ne uzu. Oni ne diru "*langue planifiée*", "*langue artificielle*", "*langue construite*", au "*langue inventée*", oni diru "*langue conventionnelle*".

Oni neniam uzu la esprimon "*de toutes pièces*". Oni evitu ankaŭ "*langue créée*", kaj certe neniam diru (kiel multaj vortaroj) "*créée en 1887*", ĉar tio donas la impreson, ke antaŭ 1887 estis nenio, kaj post 1887 ekzistis la tuta Eo. Fakte, la komponado de Eo estis longa procezo, 1887 estas nur la dato de publikigo, kaj krome la nuna Eo multilate diferencas de la lingvo de 1887. Oni diru "*langue qui s'est développée naturellement, par l'usage, sur la base d'un projet exposé dans une petite brochure*". Oni uzu ankaŭ esprimojn kiel "*langue née de la communication internationale (et donc particulièrement bien adaptée aux exigences de la communication internationale)*". Tio estas vera, ĉar la nuna Eo rezultas el jarcento da internacia uzado. Ĉio, kio komprenigas, ke Zamenhof estis nur la iniciatinto, kaj ke la lingvo fariĝis vivanta lingvo ĉar homoj ĝin efektive uzis en la praktiko, agas efike. Uzu vortojn kiel "*nature*", "*spontane*". Diri "*toute langue vivante résulte d'un processus collectif, spontané et anonyme, en grande partie inconscient et l'Eo ne fait pas exception*" estas efike. Pri "*artefarita*" oni diru ankaŭ, ke pano, hundoj, rozoj ne ekzistus, se homoj ne estus aplikintajn siajn talentojn. al naturo. Same faris Zamenhof kaj post li la e-istoj ("*ĉefe la verkistoj*", vi povas aldoni, kio nerekte komprenigas, ke *Eo havas literaturon*). Oni ankaŭ povas rimarkigi, ke "*artificiel*" signifas, etimologie, "*farita kun arto*", "*arte farita*".

= 3 / Malsukceso. Oni emfazu, ke Eo funkcias perfekte inter tiuj, kiuj lernis ĝin, kaj tiuj estas disvastigitaj sur la tuta terglobo. Por tiuj ĝi bonege sukcesis. Ĝi bonege funkcias interrete. Homoj, kiu riproĉas, ke ĝi ne sukcesis, ne konsideras la malrapidan ritmon de historio. *La metra sistemo estis proponita en 1660. Ĉu vi*

rajtus diri, cent jarojn poste, ke ĝi fiaskis, ĉar ĝi estis nenie uzata? Ne, ĝi tiam “ankoraŭ ne sukcesis”. Sed nun ĝi praktike konkeris la mondon. Eo post unu jarcento montriĝas pli sukcesa ol la metra sistemo post simila tempodaŭro. Laŭ la maniero, laŭ kiu la intervjuo disvolviĝas, oni povas ankaŭ diri jenon: “Ĉu por vi, sukcesi signifas, ke la tuta mondo devis adopti ĝin? Ĉu vi dirus, ke la 2CV estis fiasko, ĉar multegaj homoj neniam aĉetis 2CV? Laŭ mi, se tiuj, kiuj ĝin deziris, povis aĉeti ĝin, uzi ĝin, kaj estis pri tio kontenta, ĝi sukcesis.”

= 4 / Malriĉa. Oni diru simple: “Ne, ĝi ne estas malriĉa. Riĉeco dependas, ne de la nombro de elementoj, sed de ilia kombino. Nia alfabeto kun 26 literoj estas same riĉa kiel lingvo kun dekmiloj da ideogramoj. Ĝi kapablas esprimi same profundajn pensojn. Ĉio en la naturo konsistas el nur kelkaj bazaj elementoj; karbono, hidrogeno, nitrogeno (azoto), oksigeno kaj kelkaj aliaj. Kaj tamen la estaĵoj kunmetitaj el tiuj malmultaj elementoj estas nekredible diversaj. Se vi legas E-an poezion, vi rimarkos, ke ĝis estas same riĉa kiel la aliaj literaturaj lingvoj.”

Plej efike estas nerekte enkonduki la deziratajn ideojn. Se vi, kvazaŭ preterpase, diras “*L'autre jour, je parlais en espéranto avec un Coréen, quand. . .*”, tio estas multe pli efika ol diri “*Estas e-isto en Koreio*”.

1 - “*L'anglais donne un avantage aux anglophones, c'est injuste, en revanche, l'espéranto, lui, met tout le monde sur le même pied*”.

2 - “*En Europe, 94% de la population sont incapables de comprendre correctement un spécimen d'anglais courant*.”

3 - L'anglais est peu adapté à l'usage international, du fait de sa prononciation, de son orthographe, de sa grammaire floue, de son imprécision et du fait que le sens de ses mots s'écarte souvent de l'usage international (p. ex. “*eventual*” veut dire “*final*”, alors que dans toute l'Europe continentale le mot existe dans le sens d’“*éventuel*”.) Atentu! Ne enkonduki tiun 3-an punkton, se vi ne havas pretajn ekzemplojn !. Estas tre embarase ne povi pruvi aserton, kiun oni ĵus faris, se la intervjuanto ĝin kontestas.

Ne forgesu, ke multaj personoj imagas, ke ili perfekte regas la anglan kaj tre fieras pri tio. Oni ne esprimu sin malestime por homoj, kiuj defendas la anglan. Oni nur montru, ke Eo estas supera, ĉar pli facila (vi povas diri: “*à âge égal et à nombre égal d'heures hebdomadaires, les élèves atteignent en espéranto en six mois une capacité de communication qu'ils n'ont en anglais qu'au bout de six ans*”.)

Se la intervjuanto demandas vin: “*Kiel vi dirus. . . en Eo?*” kaj vi ne tuj trovas la tradukon, diru, ke certe estas eble esprimi tiun ideon, sed ke vi ne tuj trovas ĝin. Vi povas diri, ke profesiaj tradukistoj ofte ne tuj trovas ĝustan tradukon. Se estas tre tipe franca esprimo, vi povas diri: “*Kiel vi dirus tion en la angla?*” Ĝenerale la persono ne kapablas respondi... Aŭ vi povas diri: “*Vous savez l'anglais?*” aŭ “*Vous avez appris l'anglais? Combien d'années?*” kaj poste demandu: “*Comment dites-vous /frileusement/ en anglais?*” Praktike neniu kapablas respondi.

Vi do povas diri: “*kaj tamen la angla estas lingvo, kiu funkcias, ĉu ne?*” La ideo estas demonstri, ke estas stulte atendi de iu ajn, kiu scipovas lingvon, ke li au ŝi kapablu tuj ĉion traduki en la koncernan lingvon, kaj dedukti ion pri la lingvo el lia ne tuja kapablo traduki.

Jen kelkaj ideoj. Se mi pensas pri io alia, mi volonte remesaĝos al vi.

Amike, Claude Piron

... pri la PKK (perkoresponda kurso) ...

raportas Roberto KUENY

1/ - Periodo – de aprilo 2003 (ĝenerala asembleo en Hennezel) ĝis marto 2004 (ĝenerala asembleo en Verdun)

2/ - Varbado = dum aranĝoj de la grupoj de Esperanto France-Est
= sendado dufoje al la sep ĵurnaloj de Orient-Francio de faka teksto pri la PKK
= sendo de 2 prospektoj el la sidejo de PKK laŭ peto

3/ - Rezulto – (aliĝo al la kurso). Nur unu, per „metodo 11” (el Belgio!...)

4/ - Instruado – (nuna... marto 2004)

(3 korektantoj por 6 lernantoj)

- 1 per „metodo 11” aktiva lernanto

- 2 per „metodo progresantoj” aktivaj „

- 1 „ lama „

- 2 per „metodo 12” lamaj „

5/ - Konkludo - ... mizera... kial? Ĉu konkurenco de interreto?

... Vous avez dit ministre de " la culture " ?!?!...

Dans le cadre de notre rubrique « argumentaire », nous pensons intéressant de soumettre à nos lecteurs une longue réponse de Claude PIRON au ministre AILLAGON qui a tenu dans l'émission de *France-Inter*, *alter ego*, des propos pour le moins sujets à caution, dont nous mentionnons simplement la conclusion...

« ... Donc l'espéranto, c'est sympathique, mais je regrette de vous le dire aussi nettement, ça ne me convainc pas totalement parce que la langue en question est quand même une langue un peu sommaire, un peu pauvre, une sorte de rapiécage de langues, de morceaux de langues puisés ici et là...

Patricia MARTIN (ndlr : animatrice de l'émission)... *C'est peut-être pas un hasard d'ailleurs que ça n'ait pas pris, non plus, l'espéranto. Il y a eu des tentatives, et puis on voit bien que ça ne marche pas... »*

Missive de Claude PIRON :

« Monsieur le Ministre,
(... ..)

« ... Dans l'émission *Alter Ego* (*France-Inter*, 16 mars...), vous avez émis au sujet de l'espéranto des affirmations contraires à la réalité telles que tout tribunal peut facilement le vérifier. Cette présentation déformée est, je suppose, illégale. Je suis loin d'être compétent en matière juridique, mais je serais très surpris si le droit à l'information inexacte, même sans l'intention de tromper, faisait partie des droits reconnus dans la République. Elle vous impose en tout cas l'obligation morale de rectifier.

J'ai publié en espéranto un recueil de poèmes, une demi-douzaine de romans, une cassette de chansons, un cours universitaire et un grand nombre de nouvelles et d'articles. Un de mes romans est utilisé à l'université de *Shanghai*, un autre a longtemps fait partie des lectures imposées aux étudiants d'espéranto de *San Francisco State University*. N'y a-t-il pas là au moins présomption en faveur d'une certaine valeur humaine et littéraire de la langue dans laquelle ces textes ont été écrits ? Cette valeur est-elle compatible avec ce que vous en dites ? Il m'intéresserait de savoir d'où vous avez tiré votre information sur l'espéranto. En tout état de cause, si vous ne pouvez étayer vos jugements, vous avez le droit de vous rétracter face au public auquel, de bonne foi, sans aucun doute, mais dans l'ignorance de votre méconnaissance du sujet, vous avez communiqué des contrevérités appuyées par toute votre autorité de Ministre de la Culture et de la Communication.

Vous avez dit : « *Quand on lit un texte en espéranto* ». Quels textes avez-vous lus ? Vous demander d'en donner des références précises (auteur, éditeur, année d'édition) serait excessif, mais vous pourriez me donner une idée du genre de textes auquel vous pensiez en prononçant ces mots. Par ailleurs, vous m'obligeriez si vous vouliez me dire où et quand vous avez appris l'espéranto. Comment, en effet, juger de la valeur d'un texte dans une langue qu'on n'a pas apprise ? Si vous n'avez pas étudié la langue et n'avez rien lu de sa production littéraire, vous vous devez de rectifier votre affirmation, car dire : « *quand on lit un texte en espéranto*, » c'est donner aux auditeurs l'impression qu'on en a l'expérience, donc qu'on sait de quoi on parle, qu'on est compétent. Ils ont le droit de savoir que vous vous êtes laissé emporter par votre élan, et qu'en fait vous n'aviez pas les éléments d'information voulus pour vous prononcer avec une telle assurance.

Vous avez dit : « *Une langue c'est une histoire, c'est l'expérience de nombreuses générations, c'est une élaboration très subtile, très complexe, d'une grammaire, d'un vocabulaire, d'une syntaxe, et je crois qu'on ne peut pas décréter une langue de toutes pièces* ». En prononçant ces mots, vous donnez à comprendre que l'espéranto n'a pas connu ce processus. Par quels faits justifiez-vous que celui-ci n'a pas eu lieu ? Vous rendez-vous compte, Monsieur le Ministre, que nous en sommes à la sixième génération de personnes, de familles, dont l'une des langues couramment utilisées est l'espéranto ? L'analyse diachronique montre que cette « *élaboration très subtile, très complexe d'une grammaire, d'un vocabulaire, d'une syntaxe* » s'est déroulée dans le cas l'espéranto comme dans celui des autres langues vivantes (1). ? Je vous mets au défi de produire des faits qui contredisent cette affirmation, ou même de donner la référence d'un ouvrage, d'un mémoire d'étudiant ou d'un rapport de recherche qui conteste la réalité de cette lente élaboration, spontanée, collective et anonyme, qui a abouti à l'espéranto d'aujourd'hui.

Vous avez dit en outre : « *Quand on lit un texte en espéranto, on voit bien que c'est certes très sympathique, cette idée de donner au monde entier une langue qui permettrait enfin, finalement, de revenir sur la tour de Babel et de nier l'histoire, mais cette histoire elle est une réalité très forte* ». Où diable avez-vous pris qu'il s'agissait de revenir à la situation d'avant Babel ? Dans l'histoire de Babel, il n'y avait qu'une seule langue avant que les hommes se mettent à construire la tour. Jamais l'espéranto n'a visé à revenir à un monde unilingue. Ses partisans défendent avec ferveur la diversité linguistique et la multiplicité des langues et des cultures (2). Ils conçoivent l'espéranto uniquement comme truchement entre personnes de langues différentes, sachant par expérience qu'il remplace avantageusement le *broken English* auquel sont condamnés la plupart de nos contemporains dès qu'ils ont affaire à des étrangers.

Il est ironique de voir que vous reprochez aux partisans de l'espéranto de renier l'histoire, alors que c'est précisément ce que vous faites face aux auditeurs de *France-Inter* : vous niez la lente gestation de la langue, son accession progressive au statut de langue vivante, les innombrables ajustements mutuels qui en ont fait la seule langue au monde dont le substrat soit totalement d'ampleur mondiale. Les meubles se patinent, les villes se modifient, mais l'espéranto, à vous en croire, serait resté figé à l'état du projet de 1887 ! Heureusement, comme vous le dites à juste titre, l'histoire est une réalité très forte. L'espéranto est une langue vivante parce qu'il est le produit d'une histoire couvrant l'ensemble de la planète : 117 ans d'usage dans les

circonstances les plus diverses, 117 ans de contacts, de persécutions (3), d'interactions émotionnelles et intellectuelles, de discussions sur tous les sujets, de résistance à la mauvaise foi et à la calomnie, ce n'est pas rien. C'est en passant par ce genre de vécu, comportant bon nombre d'épreuves, que naissent les cultures, y compris celle à laquelle l'espéranto a donné naissance (4).

Poursuivant sur le thème de l'histoire, vous avez dit : « *Cette histoire, elle n'a pas fait qu'opposer les hommes les uns aux autres, les pays les uns aux autres, les civilisations les unes aux autres, cette histoire elle nous a également enrichis* ». On ne peut que vous donner raison. Mais qu'est-ce que cela vient faire dans un débat sur l'espéranto ? Qui a jamais nié que l'histoire avait opposé les civilisations, les pays et les hommes et que ces conflits, comme la plupart des conflits et tensions, avaient débouché sur un enrichissement ? Je connais bien le monde de l'espéranto, où je vis depuis l'enfance, et je n'y ai jamais rencontré personne qui nie ce rôle de l'histoire. Vous semblez avoir accepté sans vérification et sans esprit critique la calomnie très répandue selon laquelle les usagers de l'espéranto croiraient que la paix dépend de la langue, ce qui vient à les assimiler à des imbéciles ou à de pauvres aveuglés, puisque cela implique qu'ils n'auraient jamais remarqué que des personnes ou des peuples de même langue pouvaient avoir de dramatiques conflits. Il est manifeste que vous avez de ce milieu une image qui n'a aucun rapport avec la réalité. Cela n'a rien d'étonnant -et c'est pourquoi je ne vous en veux pas le moins du monde- car c'est l'image que l'on retrouve chez la grande majorité des intellectuels (5). Mais ce n'est pas parce qu'une idée est très répandue qu'elle est vraie et qu'il est sain de contribuer à sa propagation, surtout si elle est, dans ses implications, insultante. Ici aussi, une rectification s'impose.

J'ai été peiné, en tant que poète et écrivain s'exprimant en espéranto, de vous entendre dire que : « *la langue en question est quand même une langue un peu sommaire, un peu pauvre, une sorte de rapiéçage de langues, de morceaux de langues puisés ici et là* ». En fait, l'espéranto est moins hétérogène que l'anglais et, franchement, je ne vois pas en quoi on peut l'assimiler à un rapiéçage. L'éventail de sources auxquelles a emprunté le français n'est pas moins large. D'ailleurs, ce qui détermine l'hétérogénéité d'une composition, ce n'est pas la diversité d'origine des éléments, c'est leur manque d'harmonie et de noyau assimilateur. Diriez-vous qu'une salade niçoise est un rapiéçage d'aliments puisés ici et là ? Les lois qui régissent l'assimilation des emprunts en espéranto en ont toujours assuré l'homogénéité. L'analyse linguistique le prouve, et si vous persistez à le nier, vous seriez bien aimable de m'indiquer sur quels faits vous vous appuyez.

Quant à dire que l'espéranto est sommaire et pauvre, je vous mets au défi de me le montrer en vous appuyant sur des faits. J'ai donné de nombreux exemples de sa richesse, de sa souplesse, de son adéquation à l'expression des pensées les plus profondes dans mon article « *Espéranto – Le point de vue d'un écrivain* », *le langage et l'homme*, 1987, 22, 3, pp. 266-271, ainsi qu'au chapitre VII de mon ouvrage *Le défi des langues* (l'Harmattan, 1994). Traiter l'espéranto de sommaire est une insulte que rien ne justifie. Si vous maintenez ce qualificatif, veuillez me montrer, par une analyse comparative, soit de textes, soit d'enregistrements de conversations ou de débats, que l'espéranto est moins riche, moins nuancé, moins expressif, plus primaire que le français. Si vous ne le pouvez pas, vous me devez, ainsi qu'à l'ensemble des usagers de l'espéranto, des excuses publiques. Un homme d'honneur ne dénigre pas ce qu'il ne connaît pas. Et si par mégarde il l'a fait en public dans le feu de la discussion –il es humain de se laisser emporter- il s'excuse et rectifie. J'espère que vous tiendrez à vous montrer homme d'honneur.

« *Faisons en sorte que chacun puisse finalement accéder au plus grand nombre de langues possible* », avez-vous dit à la fin de l'échange, et cela signifiait manifestement : « *c'est cela qu'il nous faut, ce n'est pas l'espéranto* ». Je vous engage à faire une enquête sur la corrélation entre polyglottisme et espéranto. Vous constaterez que la proportion de vrais polyglottes est plus grande parmi les personnes qui ont appris l'espéranto dans l'enfance ou la jeunesse que parmi un échantillon aléatoire de population de même niveau social. J'en suis un exemple vivant. Quand j'étais traducteur à l'ONU, nous n'étions que quatre à traduire en français à partir de l'anglais, du chinois, de l'espagnol et du russe. Sur ces quatre, trois pratiquaient l'espéranto. Et pour deux d'entre nous, c'est l'espéranto qui, appris dans l'enfance, nous avait donné le goût des langues et nous en avait énormément facilité l'acquisition. L'autre ex-collègue dans ce cas est *Georges Kersaudy*, auteur de *Langues sans frontières* (Éditions Autrement, 2001), auprès de qui vous pourrez vérifier que je dis la vérité. Si vous voulez vraiment que « *chacun puisse finalement accéder au plus grand nombre de langues possible* », encouragez les enfants et les jeunes à apprendre d'abord l'espéranto. Vous serez surpris de constater à quel point le contact direct avec les cultures les plus distantes motive pour apprendre les langues. Si j'ai fait un diplôme de chinois, c'est parce qu'à l'âge de quinze ans j'ai correspondu en espéranto avec un jeune Chinois qui m'a initié à sa culture.

Je suis navré Monsieur le Ministre, de devoir vous dire toutes ces choses désagréables. Mais reconnaissez que pour quelqu'un qui connaît cet univers de l'intérieur, vos affirmations à l'emporte-pièce sont difficiles à digérer. Je dois à l'espéranto une telle part de mon bonheur, de mes amitiés, de la découverte du monde et de mon enrichissement culturel qu'il m'est réellement douloureux d'entendre des propos comme les vôtres : pourquoi, en assumant un ton d'autorité non fondé sur une réelle compétence, détourner de ce trésor des personnes qu'il pourrait intéresser si on leur en présentait une image honnête, objective ? Devrais-je ajouter qu'en dissuadant les gens d'apprendre l'espéranto, comme le font vos propos, vous privez mes écrits, sans base objective, d'une part de marché ? Mes textes sont en général très prisés par les nouveaux élèves. De quel droit intervenez-vous injustement dans le déploiement spontané des intérêts culturels de la population, au point de priver un auteur de lecteurs potentiels ? Décidément, j'ai bien des questions à poser à un avocat.

Je suis prêt à débattre de l'espéranto en public avec vous, à *France-Inter* ou dans toute autre forme à votre convenance. Normalement, un avocat de la défense ne donne aucune indication à la partie adverse sur la façon dont il compte procéder, mais je serai beau joueur : les références bibliographiques citées en bas de page vous permettront de voir comment je défendrai mon point de vue. Vous pourrez ainsi préparer votre stratégie d'attaque en sachant à quoi vous attendre. Mais méfiez-vous ! Je connais vraiment bien la question.

Je me réserve le droit de publier et de diffuser la présente lettre, ainsi que de l'afficher sur l'*Internet*. Il va sans dire que je donnerai la même diffusion, si vous me le demandez, à la réponse que vous voudrez bien m'adresser. Comme vous le voyez, je suis prêt à jouer franc-jeu.

J'espère que votre sens de l'éthique et de la culture vous amèneront à étudier ce qu'il en est de l'espéranto réel. Si, comme je le crois, cette étude vous convainc que vous avez parlé à la légère, je ne doute pas que vous tiendrez à assumer vos responsabilités et à expliquer au public que vous vous êtes laissé aller à des affirmations injustifiées. L'équité n'en demande pas moins.

Veuillez croire Monsieur le Ministre, que si ma déception est grande, mon respect vous reste néanmoins totalement acquis ».

Claude Piron (« nom de plume » pour certains livres : *Johan Valano*)

-
- (1) Voir mon article « *A few notes on the evolution of esperanto* » in Klaus Schubert, red., "*Interlinguistics*", n° 42 de la série *Trends in Linguistics – Studies and Monographs*, Berlin, New York: Mouton de Gruyter, 1989, pp.129-142. Ce texte, réactualisé, peut être lu sous le titre "*Evolution is proof of life*" à l'adresse www.geocities.com/c_piron.
 - (2) *Manifeste de Prague*, www.esperanto.se/dok/pragman_fr.html, point 6.
 - (3) Ulrich Lins, *Die gefährliche Sprache* (Gerlingen : Bleicher, 1988) (édition en espéranto : *La danĝera lingvo* (même année, même éditeur, ISBN 3-888350-505-6). Voir également le chapitre 21 de Ivo Lapenna et al. *Esperanto en Perspektivo* (Rotterdam, Londres : *Centre de recherche et de documentation sur les problèmes de langues*, 1974).
 - (4) Claude Piron, « *Culture et espéranto* ».
 - (5) Je l'ai montré dans mon rapport de recherche *Esperanto – L'image et la réalité* (Université de Paris-8, 1987, n° 66 des *Cours et études de linguistique contrastive et appliquée*).
-

... Lorsqu'un député relaie l'opinion d'un ex-Ministre de la " culture " ...

Question posée au député J.Legendre (UMP)...

"Faut-il relancer l'espéranto ?

- *Je respecte, totalement, l'esprit de l'espéranto et de ses pratiquants, mais une langue ne peut relever de la seule fabrication artificielle d'un linguiste savant... "*

"Autrement Dit" N°593 – 4 juin 2004

... de Jocelyne, qui a assisté à un réunion de la liste*

"L'Europe oui, mais pas celle - là"

L'un des 50 participants, environ, a répondu à son intervention que l'espéranto n'était pas prioritaire, qu'il n'apportera pas de solution au chômage. ...

Quelques uns ont applaudi quand il a dit :

" Dites aux gens: apprenez l'espéranto, vous aurez du travail !"

Il n'est certes pas rare d'entendre de telles réponses, par exemple : *"Il y a plus urgent"*.

Ces persifleurs comprendront bientôt qu'il fallait commencer par cela (une langue commune) dans la construction de l'Europe. Voyez l'affaire actuelle de la « Commission » ! Les Européens seront majoritairement comme sourds-muets; ils seront tout au plus capables de dire "OK" et incapables de demander les raisons de leur licenciement. Les syndicats sont actuellement impuissants, **paralysés par la barrière des langues** parce que les délégués et les travailleurs ne sont pas capables de se comprendre de façon assez efficace et rapide pour contrer les dirigeants des multinationales qui maîtrisent la langue de *Wall Street, Halliburton, Buš, Blair*, de ceux qui se moquent du chômage lorsqu'il se produit hors des États-Unis et de la Grande-Bretagne.

Ceux qui ricanent à propos de l'espéranto constateront qu'une priorité urgente se présentera devant eux s'ils ne se réveillent pas : apprendre l'anglais, et ceci non point pour balbutier, se "débrouiller", mais pour traiter des affaires d'égal à égal avec **des natifs anglophones**. Peut-être qu'alors ils prendront conscience que ça valait le coup de faire la différence entre une langue commune neutre, plus facile à apprendre que la langue du libéralisme sauvage. Sinon, alors, ils auront eux-mêmes du travail pour apprendre l'anglais : **dix fois plus de temps, d'argent et d'efforts intellectuels** sera nécessaire à cela.

A noter que SAT-Amikaro a édité deux fiches thématiques qui peuvent faciliter l'information dans ces milieux :

= en six langues, téléchargeable en section "Social" de <www.esperanto-sat.info> et

= "*Une exigence sociale*" dont le texte apparaît au même endroit. Les deux existent en forme imprimée.

* (*campagne officielle pour les élections au Parlement Européen*)

H. Masson

La plej longa enterigejo de nia planedo (el Spirit)

La **Granda Ĉina Muro** estas monumenta memoraĵo de konstruista arto de malnova Ĉinio. Ĝi kondukas de CZIAUIHUAN (provinco HANSU) ĝis al LIAODUN-golfo. Iuj taksas ĝian longecon je ĉirkaŭ 4000 km-ojn, aliaj je pli multe ol 6000. Ĝia alteco estas 6,6 metrojn en iuj lokoj eĉ 10 metrojn. Ĝia granda parto estis konstruita en la III-a jarcento antaŭ nia erao. Parto de la muro proksime de Pekino estis komplete rekonstruita. Ankoraŭ antaŭ ia tempo ŝajnis, ke tiu ĉi malnova memoraĵo malkovris al la sciencistoj jam ĉiujn siajn sekretojn. Sed kiel la lastaj arkeologiaj elfosaĵoj vidigis, ke la granda ĉina muro kaŝas ankoraŭ multajn surprizojn.

La muro estis konstruata kiel defendo kontraŭ migrantaj mongoloj, kiuj venadis desur nordaj stepoj. Finfine ĝi fariĝis unu el la plej grandaj majstro-konstruaĵoj de konstruista arto de ĉiuj epokoj. Oni ĝin konstruis ĉirkaŭ 10 jarojn, ekde 220 a.n.e, dum la regado de imperiestro CIN ŜICHUANDI. Malfacile oni povas imagi kiom da kristanoj, soldatoj, krimuloj kaj politikaj arestitoj pereis ĉe la konstruado de la plej longa defenda remparo en la mondo. En la fundamentoj de la muro kuŝas miloj da homaj skeletoj. Ne hazarde estas tio la plej longa enterigejo sur la planedo, kiun oni nomas "la muro de larmoj".

Laŭ malnova legendo ia sorĉisto antaŭdiris al la imperiestro, ke la muro estos finkonstruita ĝis kiam sub ĝi estos entombigitaj 10000 homoj aŭ la viro nomata VAN. Minuton ne hezitante CIN ŜICHUANDI ordonis al siaj soldatoj trovi la homon de tiu-ĉi nomo kaj lin en la muron enmasonigi. La rempara muro volviĝanta trans la montojn laŭ la limo estis ja –laŭ opinio de la imperiestro – dokumento kaj simbolo de lia senfina potenco kaj grandeco.

La konstruado komenciĝis en nordo de Ĉinio per regnestroj de reciproke militantaj malgrandaj landoj. En la tempo de regado de ŜICHUANDI (221-210 a.n.e) estis tiuj partoj kunigitaj. La muro volviĝas laŭvorte kiel serpento tra provinco LIAONIN direktiĝas al okcidento trans ŜIANZI kaj ĈENSI kaj finiĝas en meza Ĉinio en la provinco HANSU. Tiun ĉi gigantan konstruaĵon eblas vidi perokule el la universo. Ĝis la hodiaŭa tempo konserviĝis la 12-metraj gardoturoj. Desur iliaj ĉirkaŭirejoj transdonadis la gardistoj la alarmsignalon per signalaj fajroj tuj kiam ili ekvidis la malamikon. En la malnova Ĉinio la muro estis vere grava barilo sur la vojo de la komercistoj kaj vojaĝantoj. En ĝi estis starigitaj specialaj pordegoj fermataj vespere kaj nur matene malfermataj. La eniro sur la teritorion estis permesata nur sur fundo de demando, kiun sendadis la garnizonestro al Pekino. Dum atendado je la tralasilo la homoj disetendadis la tendojn apud la ŝtonaj fundamentoj de la muro. Iam estis necese atendi en la kampaj kondiĉoj tutajn monatojn.

La lasta rekonstruo de la Granda Ĉina Muro okazis dum la imperiestro TAICU, kiun timigegis la atako de mongoloj. Malgraŭ ĉio en 1211 invadis la armearo ĈINGISCHAN en Ĉinion kaj venkis la grandan imperion. La muro nek defendis la landon antaŭ la Manĉuroj. Aperis perfidulo, kiu al la malamikaj soldatoj malfermis la pordegon.

La aserto, ke la muro havis nenian celon, estas sensenca. Kvankam ĝi ne sukcesis malebligi la invadon de la malamikoj, ĝi kapablis reteni la ĉinojn ene de la lando kaj tiamaniere ekestis premisoj por profunda nacia solidareco. Interesa estas ankaŭ la fakto, ke multaj invadantoj en Ĉinio sinsekve instaligis, akomodigadis al la vivo de lokaj loĝantoj. Baldaŭ estis malfacile diferencigi la du etnojn – naciecojn. Same kiel ĉiuj ceteraj loĝantoj de la imperio ili ankaŭ parolis ĉinlingve, portis nacian kostumon, transprenadis la kulturon de la venkitoj.

Surpriza malkovro

La muro estis ĉiam ne nur defenda remparo, sed ankaŭ la ŝoseo 5,5-metrojn larĝa konsistanta el granda multeco de ŝtupoj, estis necese ĉiam supren kaj malsupren grimjadi. Apenaŭ oni trovas ĉi-tie ian lokon, kie eblas iri senprobleme. En vintro la ŝtupoj kovriĝadis per travidebla tavolo de glacio, kio konsiderinde komplikigas la iradon sur la muro. La antikva memoraĵo ĉiam altiras koncentritan atenton ne nur de la turistoj, sed ankaŭ de la sciencistoj. La antaŭ nelongaj arkeologiaj elfosaĵoj pruvas, ke pri la granda ĉina muro oni ankoraŭ ne ĉion scias. Montriĝis, ke ĝi kontinuas en okcidenta direkto ĝis al la urbo LOBNOR SINCZIAN DE UIGUR-distrikto aŭtonoma. La longeco de la muro plilongiĝas je pluaj 500 km kaj laŭ lastaj informoj ĝia totala longeco prezentas 7200 km.

La kunlaborantino de la SINCZIAN-instituto de antikvaj memorindaĵoj kaj arkeologio MU ŜUNIN post ĉeesto en unu el la ekspedicioj atentigis je tio, ke tra la dezerto okcidente ekde la urbeto JIJIMENHUAN de provinco HANSU volviĝas grunda digo kovrita de sablo kaj en ĝi troviĝas signalaj turoj. Apud la fundamentoj de tiu ĉi konstruaĵo estis malkovritaj multaj rustiĝintaj pintoj de pafaĵoj. La ĉinaj sciencistoj supozas, ke tiu ĉi grunda digo estas sendube daŭrigo de la granda ĉina muro. MU ŜUNIN informis la ĵurnalistojn, ke same kiel la ekstera aspekto, same tiel laŭ la dimensioj videblas, ke la menciita grunda digo prezentas artefaritan defendan konstruaĵon. Estas ebla, ke la malkovrita parto de granda ĉina muro estis konstruita por certigo de sendanĝereco de la "silka vojo".

La arkeologiaj elfosaĵoj en la provinco HANSU daŭras. Laŭ opinio de la sciencistoj estas la parto de la defenda muro, kiu ĉi-tie estis trovita, samaj kiel la ceteraj konataj partoj de granda ĉina muro. Ne estas neebla, ke oni sukcesos el la sablo liberigi novajn fragmentojn de la defenda konstruaĵo, pro kio la "ĉina miraklo" fariĝus ankoraŭ pli longa, ol ni pensis.

Voici une nouvelle étape dans l'histoire de télévision en espéranto: voici ITV - espérantophones du monde entier, l'équipe première chaîne de télévision sur Internet nécessairement **professionnels**, bien réalisés suivre les séries ou les films en espéranto monde entier vous parviendront par le d'informations *Ĝangalo*, vous montreront le monde selon un point de vue espérantiste. L'administration de ITV a prévu que dès le lancement de la chaîne, une partie du programme sera destinée aux débutants dans la langue. Un programme spécial sur les clubs et les associations d'espéranto à travers le monde, ainsi que des interviews télévisées avec nos chanteurs, hommes politiques et écrivains feront aussi partie des programmes quotidiens de la chaîne.

notre langue. Le temps est venu d'avoir une **Internacia Televido**. Avec l'aide financière des professionnelle du portail *Ĝangalo* lancera bientôt la entièrement en espéranto. Ses programmes seront et filmés, d'une telle manière que ce sera un plaisir de diffusés par ITV. **Tous les jours**, les informations du journal télévisé de ITV qui, avec le portail

Pour la réalisation de cette admirable chaîne de télévision en ligne, l'administration du Projet ITV a besoin du soutien de tous les espérantophones. A la suite de calculs exhaustifs, l'équipe des professionnels de *Ĝangalo* est arrivée à la conclusion qu'il est en effet possible de lancer sa propre chaîne de télévision sur Internet, avec **des programmes variés, une diffusion 24 heures sur 24 et 7 jours sur 7**, pour seulement **35.000 Euros**. Cela semble beaucoup, mais il faut se rappeler que rien que l'association UEA (*Universala Esperanto-Asocio*) compte déjà plus de 5.000 membres, sans compter SAT (*Sennacieca Asocio Tutmonda*), UFE (*Unuiĝo Franca por Esperanto*), ESK (*Esperanto-Societo Kebekia*), SES (*Svisa Esperanto-Societo*), etc. ; on peut sans nul doute affirmer que le capital nécessaire pour ITV est (et sera) possible à atteindre. Pour cela, il suffirait que :

- 1 400 personnes donnent 25 Euros, ou
- 700 personnes donnent 50 Euros, ou
- 350 personnes donnent 100 Euros, ou
- 140 personnes donnent 250 Euros.

On peut voir facilement que la somme, même si elle est un peu élevée, n'est pas impossible à atteindre. La route est longue, mais nous, les espérantistes, en gravissons déjà les premières marches. L'administration du Projet ITV est certaine qu'il ne s'agit que d'une affaire de temps... et le temps peut en grande partie devenir moins long si vous aussi, vous contribuez à ce projet! Faites un virement d'une somme égale ou supérieure à la contribution minimale (25 Euros) sur le compte UEA de *Ĝangalo* (GXAN-V), ou contactez l'administration du Projet ITV pour être informé au sujet des autres moyens de contribuer financièrement.

Aidez nous à révolutionner l'espéranto par la mise en place de la première chaîne télévisée en ligne, entièrement dans la langue internationale. Tout dépend de la participation des espérantophones de France, de Belgique, de Suisse, du Québec et du monde entier...

Pour plus d'informations sur le Projet ITV, envoyez un message avec vos doutes, suggestions, idées et contributions à televido@gxangalo.com.

Atteignez facilement le site informatif de *Ĝangalo* par l'intermédiaire de votre serveur, *google* par exemple... Attention : tapez simplement GHANGALO (avec un H). Une autre façon qui vous ouvrira de nombreux liens est de visiter notre site régional

<http://mulhouse.esperanto.free.fr>

et de vous diriger vers ESPERANTO, puis **esperanto-panorama** (en bas, à gauche) ... Au passage, visionnez le reportage photographique de A. Grossmann, sur le grand rassemblement « *Europa BUNTO* » de Strasbourg (9 mai 2004).

Un indice du professionnalisme de l'équipe rédactionnelle de *Ĝangalo* : quelques heures après l'accident de l'aérogare de Roissy, un communiqué détaillé en espéranto relatait l'événement...

Estimataj muzikistoj,

... jen la 7a Informletero...

La longaj silentoj ŝajnas esti unu el la ne-eviteblaj elementoj de la eta esperanto-muzika mondo, kiu ankoraŭ provas trovi sian agnoskiĝon kaj famecon, sed se tio estas la postulo por salti pli antaŭen, ne gravas iom atendi.

Krom la reveno de artistoj kiuj ŝajne malaperis el la muzikaj rondoj, temas pri apero de du muzikĝenroj ĝis nun ne eldonitaj en nia katalogo.

Ili alvenas ĝustatempe por festi la revenon de la suno kaj de la hirundoj ĉi tie en suda Eŭropo ;-)

Ĝis nun la espokultura datenbazo (nun nur Artista datenbazo) ne estis tre ofte vizitata kaj jam ankoraŭ ne multaj artistoj aliĝis.

Ni petas al ĉiuj artistoj, bandoj, organizantoj, kulturaj aktivuloj, asocioj kaj kluboj enskribiĝi en ĝin por rapide evoluigi tiun gravan ilon cele efika utiligado; diskonigu ĝin amplekse.

Ne pre aliĝu ĉe

<http://artista.ikso.net/db/montri.php>

por ke ĝi fariĝu unu el la plej gravaj iloj por kulturaj interŝanĝoj en esperantio.

Nia kompleta katalogo ĉe :

<http://www.vinilkosmo.com>

... bonan esploradon !...

VINILKOSMO-Novajtoj

VKKD 67

« Sunradio » *LA ROLLS*

Post longa atendo *Denis Rock Tamba* (Muzikisto kantisto el Eks-Zairio kaj fondinto de "La Rolls") regalias nin per unua KD el gajaj sonoj de afrika-regea muziko.

La Rolls montras, ankoraŭfoje, kiel esperanto kaj ĉiuj muzikformoj havas similan lingvaĵon, kaj inaŭguras pere de "Sunradio" novan faceton de tiu movado kiu ne ĉesas vastiĝi. . .

Por aŭskulti fragmenton aŭ rekte mendi :

<http://www.vinilkosmo.com/?disc=vkkd67&lng=e>

VKKD 68

« JAZsperanto » *Kaj STRIDELL* kaj la kvinopo

La fama esperanto-ĵazmuzikisto, *Kaj Stridell* de la sveda bando *Trättbandet*, eldonis tiun unuan KD-on de ĵazo en esperanto kun sia kvinopo. Kaj tradukis kvin ĉiamverdaĵojn en esperanton el « *La Grandioza Usona Kantlibro* » -- tiel estas nomata tiu trezoro de kantoj el la unua duono de la 20a jarcento, la ora erao de la usona muziko!

Tiuj muzikistoj konas sin tiom bone kaj de tiom longe, ke praktike estis necesa neniu ekzercado por realigi tiun projekton. Fakte, la tuta KD estis surbendigita en 5 horoj en la sama tago. Tiu ĉi disko estas unika por la amantoj de ĵazmuziko kaj ankaŭ por la kolektantoj de raraĵoj!

Por pliaj informoj aŭskulti fragmenton aŭ rekte mendi :

<http://www.vinilkosmo.com/?disc=vkkd68&lng=e>

VKKD 69

« La ŝosoj de l'utopi' » *Tjeri Faverial*

Post eldono de la albumo « *Duone* » (VKKD 42) en 2001, jen dek novaj kantoj, kiuj jam prezentiĝis sur la esperanto-scenejoj en la sudo de Francio, kie Tjeri donis ne maloftajn koncertojn; tiu ĉi KD fiksas por ĉiam ilian plenumadon.

Per tiu ĉi albumo, Tjeri konfirmas sian propran stilon kolorigitan de ĵazaj kaj rokaj influoj, donante samtempe al la tekstoj gravan rolon.

Jen koncentraĵo de vivo kaj memoraĵoj subtenata pere de muzika tekniko kiu agnoskiĝas de unu etapo al la alia. .

Por pliaj informoj, aŭskulti fragmenton aŭ rekte mendi :

<http://www.vinilkosmo.com/?disc=vkkd69&lng=e>

Vinilkosmo / EUROKKA -Informoj

Dolchamar rokas kaj furoras en Finnlando

Dolchamar, famkonata esperanto-grupo finna bonfartas kaj aktivegas !

Sufiĉe videbla en finnaj amaskomunikiloj kaj en rokrondoj, la bando plu vivas kaj eĉ furoras. En Aprilo ili koncertis por plena rokklubejo en *Jyväskylä*, kaj sekva koncerto la 13-an de majo okazis en samaj kondiĉoj en helsinka rokklubejo.

Ĉi somere ili surscenejiĝos en du finnaj rok-festivaloj ne-esperantaj (plene esperante tamen) :

- *Melu 2004* ("Bruo 2004") Sabato, 24. 7 en *Kirkkonummi/Masala*. . (tre proksime al Helsinko.)

- *Faces-festival* de la 30a. 7. ĝis la 1a. 8. 2004 en *Karjaa/Billnäs*

Rimarkinde estas speciale la finna etnomuzika festivalo "*Faces*". Ili ludos tie eĉ ĉeftage! Ideoj de *Faces etnofestivalo*: paco, plurkultureco kaj kontraŭrasismo

Bunta programo de kuba hiphopo ĝis esperanta roko

Esperantaj muzikemuloj survoje al **IJK** en Rusio povos partopreni la esperantokoncerton de *Dolchamar* en tiu festivalo. Cheforganizantoj estas *Piechjo* kaj *Riitta*

Pliaj informoj :

- Pri la festivalo kaj la programo : www.faces.fi

- Biletoj : www.ticketsevicefinland.fi

- Dolchamar : www.nettie.fi/dolchamar

- Informas *Riitta Hämäläinen*

- Porinforme : - Dolchamar preparas novan albumon, kiu devus preti post la somero

KEF 2005 okazos refoje en *Finnujo*, en *Helsinki*.

Inicialoj DC

Eksmembro de la franca popbando "*Lolita*", *Eric Languillat*, kiu loĝas en Frankfurto (Germanio) prezentas al ni "*Inicialoj DC*", mikro-bando de dolĉa popo en esperanto.

DC devenas de "*Dale Cooper*", kiu provas solvi la misteron de la murdo de Laura Palmer en "*Twin Peaks*".

Temas pri elektropop- kanzonoj ellaboritaj pere de sinteziloj, drumomaŝinoj, gitaroj, sampliloj, kaj voĉoj. .

Estas en Germanio bandoj, kiuj ludas tiel nomita "*wohzimmer pop*"-on, kaj ili foje eĉ koncertumas en apartamentoj (!). Eric deklaras senti sin sufiĉe proksima de tio. Jam aperis albumo en la franca sub la nomo "*initials DC*" ĉe *Miss King Records*.

Initials dc laste koncertis la 30an de aprilo 2004 en Mainz, okaze de la *Gummipop festivalo*.

Nun Eric pensas serioze pri eldono de KD en esperanto, jam estis prilaborata tre interesa kaj kvalita demo 7 titola kun titoloj elvokivaj : *Anĝelika, Anna, Dimanĉaj fotoj, pri Laura Palmer, Pufmaizo & kokakolao, ĉie virinoj, ktp. .*

Vidu lian TTTejon ĉe :

<http://www.initialsdc.net>

ETERNE RIMA renaskiĝas

Post longega silentado *Eterne Rima* estas preparanta intense la unuan eldonotan albumon.

Efektive en en la jaro 2006 Igor translokiĝos el Pollando al Japanio, kaj antaŭ tio li ŝatus aperigi plenan albumon de *Eterne Rima* (hip hopo) kaj de *Lunatiko* (tekno-denco-trenco).

Sur la hejmpaĝo de *Eterene Rima* eblas aŭskulti fragmentojn de la repkantoj el la demoalbumo "*Por miaj gefratoj*", kiu finfine estas diskonigita en tre malgranda skalo.

<http://www.lunatiko.com/Eternerima.htm>

Ĉar ne eblis rezigni pri ili, *Igor* decidis almenaŭ tiamaniere publikigi sian antaŭajn laboraĵojn. En ĉi sekva adreso vi trovos la arkivojn de la diversaj projektoj en kiuj *Igor* partoprenis

<http://www.lunatiko.com/archives.htm>

kun elŝuteblaj demo-muzikoj, kiujn li komponis.

ESPERANTO DESPERADO sekestrita!

Esperanto Desperado ekregistris sian novan KD'on.

Jam en pasinta decembro estis registritaj 2 titoloj kaj dum marto ili denove enstudiĝis dum marto kun la ideo surbendigi 10 ĝis 15 titolojn.

Dum la registrado, Polico sekestris kaj fermis la studion, kiu troviĝas en la okupata kvartalo « *Christiania* » en Kopenhaga insuleto pro iu nebula afero.

Ŝajne post tiu bedaŭrinda afero, *Esperanto Desperado* malkuraĝiĝis kaj eble ankoraŭ ne sukcesis rehavi kio jam estis registrita ; tial, tiu projekto de dua albumo de *Esperanto Desperado* estos prokrastita. En tiu projekto estis antaŭvidita partopreno de *JoMo* kaj de Martin de « *Persone* », kiuj devis kanti kiel gastaj artistoj!

Ni esperas havi pli bonajn novaĵojn por la venonta numero.

Daŭrigote !

VINILKOSMO - baldaŭ sur niaj bretoj !

Aperontaj diskoj por somero

- « *Civilizacio* » de la argentina bando STRIKA TANGO kies kantisto Alejandro Cossavella, estis ankaŭ tiu de La Porkoj !

- « *Plu Meven ondumas tra la mond'* » dua albumo de la Bretona Koruso MEVEN (unua eldonita : vkkd43)
Kaj Tiel Plu...

Dua KD albumo de la barcelona bando *Kaj Tiel Plu* surbendigota dum somere.

Ĵak Le Pui... 1 « Mi estas »

Post longa atendo mankas ankoraŭ unu permeso el la kvin por fine aperigi la albumo « *Mi estas* » de Ĵak Le Puiil. espereble dum somere alvenos tiu lasta permeso por la kanto « *revenas mi* » !

Morice Benin kantas tekstojn de *Leo Ferré* .

Estis lanĉita la projekto de disko en esperanto de kantoj de *Leo FERRE* kantitaj de *Morice BENIN*

Jam pluraj tradukoj estis faritaj de traduka teamo, interesatoj povas vidi kiel antaŭenpaŝas la traduka laboro en la laborTTTpaĝo preparita de *Roel Haveman* :

<http://www.tekstoj.nl/benin.html>

Ankaŭ homoj, kiuj ne emas traduki, tamen estas invititaj fari kritikajn rimarkojn pri la tradukoj. . .

Vi povas amplekse disvastigi tiun ĉi informleteron !...

Se vi ricevis ĝin pere de amiko aŭ konatulo, kaj se vi deziras ricevi rekte la venontajn, bonvolu enskribiĝi ĉi tie :

<http://www.viniikosmo.com/?scb=&lng=e>

Dankon pro via atento !... Plej muzikajn salutojn al ĉiuj legantoj !

Redaktita por vi de *Floreal Martorell* (Flo !)

kaj *Mark Eaton* (La TTTejestro)

Nia libroservo proponas al vi plej aŭdindajn KD-ojn de **Jacques Yvart**, kiu koncertis speciale por ni en VERDUN (“ printempa staĝo ”) ...

Tiam ni povus ĝui eklektikan selekton el tiuj KD...

Disponeblas: *Jacques Yvart kantas Georges Brassens* - 6 kanzonoj en esperanto

Jacques Yvart, „ *citoyen du monde* ” - 13 franclingvaj kanzonoj

Jacques Yvart... „ *Bonjour la Paix* ” - 12 kanzonoj (unu en esperanto)

Yvart „ *on campus* ” - 17 franclingvaj kanzonoj

Jacques Yvart chante André Devynck - 16 franclingvaj kanzonoj

(nb: *André Devynck*, famekonata poeto de flandra Francio)

Ĉiu KD: 15 € - (uzi la specifan mendilon)

Niaj legantoj havos eblecon ne nur legi liajn proprajn tekstojn sed ankaŭ **orele frandi** kelkajn erojn de la multnombraj albumoj de Jacques, vizitante liajn hejmpaĝojn („google”, simple tajpi **Jacques Yvart**). Ankaŭ eblas viziti hejmpaĝojn de **André Devynck** kaj aŭskulti ties emociigajn poemojn „kantitajn” ...)

Eugène Wermelinger auteur du livre
"Géni" vous propose son nouveau livre

>>>>>>>

"Des solutions pour mieux vivre -
Lettres géniales 1 à 26".

Dans ces lettres il vous parle de l'alimentation, des lois véritables de la nutrition, de la santé. Une nouvelle façon de vivre, de penser, de se nourrir, de se soigner. Une de ces lettres géniales mentionne également l'espéranto, langue internationale à laquelle Eugène est resté fidèle.

*Des solutions
pour vivre
mieux*

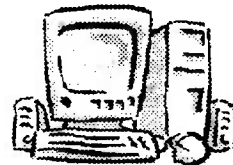
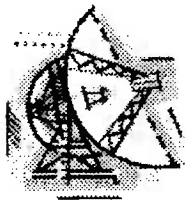
Pour recevoir ce nouveau livre, ou le livre "Géni" veuillez faire parvenir un chèque de 20 euros franco par livre à l'adresse de l'auteur :
<http://perso.wanadoo.fr/eugene.wermelinger/index.htm>

Eugène Wermelinger
Les Bordes
21430 LIERNAIS
tél. 03.80.84.06.76

ndlr: Oportunas rememorigi, ke Eugène Wermelinger verkis siatempe tre ampleksan esperanto-lernolibron. Pro diversaj kialoj la eldonado limiĝis je kelkaj ekzempleroj laŭ ofset-procedo.

Radioj en Esperanto

(de: Scott H Redd redd@interbug.com)

Esperanto ne estas lingvo nur skribata, ĝi estas ankaŭ VIVA kaj PAROLATA lingvo. Neniam antaŭe ni havis tiom da eblecoj aŭskulti la voĉojn de Esperantio.

Ĉiujn informojn pri Radioj en Esperanto, frekvencoj, horaroj, ligiloj, retadresoj, sonarkivoj, ktp, vi trovas ĉe:

http://www.tejo.org/uea/Radioj_En_Esperanto

La son-arkivojn vi povas atingi rekte ĉe

<http://www.radioarkivo.org>

Aŭskulti radion estas bonega maniero por lerni Esperanton, kaj samtempe informiĝi pri kio okazas en Esperantio. Estas tre grave, ke vi ne nur aŭskultu la programerojn, sed ankaŭ reagu, skribante al la redakcioj de tiuj radioj. Tiel vi apogus tiun laboron, kaj montros al la direktoroj de la radioj, ke valoras daŭrige produkti programerojn en Esperanto.

Se vi interesiĝas pri radioj, estas ankaŭ specifa diskutlisto pri la temo. Por aliĝi, sendu mesaĝon al:

per-esperanto-radioj-subscribe@yahoogroups.com

<mailto:per-esperanto-radioj-subscribe@yahoogroups.com>

Se vi havas demandojn, sugestojn aŭ aliajn informojn bonvole kontaktu nin:

Scott REDD, provizora kunordiganto de la Komisiono de UEA pri Radioj en Esperanto

redd@interbug.com <mailto:redd@interbug.com>

kaj Andreas KUECK ak163@gmx.net <mailto:ak163@gmx.net>

Emilio CID emilio@esperanto.org.br <mailto:emilio@esperanto.org.br>

membroj de la Komisiono

PS. Ni petas, ke vi helpu nin disvatigi la Radiojn de Esperantio, plusendante tiun mesaĝon al aliaj listoj, kaj tradukante ĝin kaj sendante al nacilingvaj listoj.

Georges Lagrange nous a quittés

Georges Lagrange (Gagny, 31 août 1928), espérantiste français avant tout, était aussi écrivain, membre de l'Institut Français pour l'Espéranto, co-animateur avec Suzanne Bourot du Centre Culturel « *Kvinpetalo* » à Bouresse (Vienne)... Il est le fils de René Lagrange, syndicaliste et historien du mouvement ouvrier.

Il a écrit plusieurs romans policiers originaux en espéranto sous le pseudonyme Sergo Elgo: *Ŝia lasta poŝtkarto*, *La nokto de la ezoko*, *La floroj de l' krepusko*, *Surklifa*, *La paneo kaj aliaj noveloj*.

Il a traduit en espéranto plusieurs pièces de théâtre montées sur des scènes internationales: *Andromaque* et *Phèdre*, *Hernani*, *Les Justes*, *La cantatrice chauve*...

Il a adapté nombre de chansons interprétées en espéranto par *Jacques Le Puil*, *Jacques Yvart*, *Morice Benin* et d'autres.

Georges Lagrange a traduit en espéranto l'ouvrage de René Centassi et Henri Masson *L'homme qui adéfie Babel*, une biographie de L.L. Zamenhof.

Egalement membre de l'Académie de l'Espéranto, il est devenu l'un des référents pour la langue et a participé par exemple à la révision du *Plena Ilustrita Vortaro*, le dictionnaire de référence de l'espéranto.

Georges nous a quittés le 30 avril dernier. Il a souhaité que les stages à « *Kvinpetalo* » continuent malgré tout sans lui.

(Documentation tirée de l'encyclopédie *Vikipédia*, accessible en espéranto sur internet)

ndlr : nos lecteurs se souviennent sans doute de sa participation, avec son fils *Arno* et *Solen*, au Congrès Fédéral d'Espéranto à *Bar-le-Duc*, où tous trois, membres fondateurs du théâtre *Tespa*, présentèrent un spectacle sur la scène de la salle *André Theuriet*.

Esperanto uzata en retejoj de ne-Esperanto-asocioj

Ekzistas multaj retejoj en Esperanto, de internaciaj, naciaj aŭ fakaj asocioj, de lokaj kluboj, por informiĝi, por lerni la lingvo, por trovi korespondantojn, ktp. ktp. Sed ankaŭ ne-esperanto-asocioj informas pri siaj celoj per tutaj paĝoj en Esperanto. Ni malkovru la asocion "Humanitas".

HEJMPAĜO
ALIĜILO
STATUTO
AKTIVECOJ
HUMANISTUJO
ARISTOTELO
BUDHO
CICERONO
DIOGENO
ERASMO
HELVETIO
HERDERO
JUDISMO
KOMENIO
KRISTANISMO
KONFUCEO
MORUSO
RASELO
SUPEKO
ŜOPENHAŬERO
TOLSTOJO
ZAMENHOFO
SENTENCARO
KRESTOMATIO
ETIKETO
KANTARO
FORUMO
GASTLIBRO
LIGILOJ
DONACANTOJ
RETPOŝTO

Ni konektiĝu al ĝia retejo: <http://www.geocities.com/gildohumanitas/index>

Jen sur la maldekstra flanko aperas tuta serio da disponeblaj paĝoj pri la asocio, pri filozofoj, humanistoj, tre klare dokumentitaj en Esperanto. La unua paĝo donas informojn pri la asocio kaj invitas al aliĝo.

GILDO "HUMANITAS"

Provizora kunordiganto:

Mato Ŝpekuljak

Oštarijska 8

HR-10000 Zagreb, Kroatio

ret-adreso:

humanitas-owner@yahoogroups.com

Gildo "Humanitas" estas neregistara, nepolitika kaj senprofita asocio, havanta kiel sian celon instigadon, praktikadon kaj disvastigadon de klereco, homeco, ĝentileco, senco por kulturo kaj arto kaj aliaj universalaj humanismaj valoroj.

Estiĝi membro de Gildo "Humanitas" povas ĉiu homo:

1. en aĝo 18 jaroj aŭ pli, kiu akiris almenaŭ ĝeneralan mezlernejan edukitecon,
2. kiu akceptas universalajn humanismajn valorojn, dum jarcentoj kaj jarmiloj porparolatajn kaj plivastigatajn de elstaraj humanistoj kaj aliaj pensuloj kaj tradicie signifatajn per la latina vorto "humanitas",
3. kiu plenigis kaj al sidejo de la gildo sendis plenigitan kaj propramane subskribitan aliĝilon.

De membroj de Gildo "Humanitas" oni atendas respekton en la ĉiutaga vivo de almenaŭ plej elementaraj normoj de civilizita sinkonduto kaj laŭeble partoprenon en jarkunveno, de temp'al tempaj seminarioj, regionaj kaj fakaj renkontiĝoj kaj aliaj aranĝoj organizataj de la gildo, konforme kun ĝia Statuto.

Membroj de Gildo "Humanitas" pagas kiel jaran kotizon 10 eŭrojn (membrotizo por eŭropanoj, kroatioj pagas 50 kunaĵojn) aŭ 20 usonajn dolarojn (membrotizo por alikontinentanoj).

Ĉiu novaliĝanto post aliĝo kaj pago de la jara membrotizo ricevas per la kutima poŝto membrotizon kaj estiĝas abonanto je la dumonata presita bulteno kaj jara interna adresaro de la gildo. Je dispono de membroj havantaj aliron al Interreto estas Forumo de Gildo "Humanitas".

<http://groups.yahoo.com/group/humanistujo>

II. CELO KAJ AGADOJ

Celo de Asocio estas instigado, praktikado kaj disvastigo de klereco, homeco, civilizeco, senco por kulturo kaj arto kaj aliaj universalaj humanismaj valoroj.

Por atingi tiun celon, Asocio faras jenon:

- organizas ariĝojn, renkontiĝojn kaj ekskursojn por membroj kaj amikoj de Asocio,
- organizas prelegojn, kursojn, seminariojn, konferencojn, aranĝojn, ekspoziciojn kun humanisma enhavo,
- kunlaboras kun samspecaj kaj similspescaj societoj kaj organizaĵoj,
- kunlaboras kun edukaj, kulturaj, sciencaj kaj artaj institucioj,
- partoprenas renkontiĝojn, seminariojn kaj aliajn aranĝojn, ligitajn kun celo kaj agoj de Asocio,
- eldonas internan komunikilon kaj internan adresaron de Asocio,
- tenas sian retpaĝaron kaj dissendoliston.

Riĉa turisto surveturas vojstrekojn en Aŭstralio, en aŭtomobilo stirata de lia ŝoforo.

Subite, li ekvidas belegan kanguruon kaj petas tuj la stiranton akceli por sekvi la beston, cele fotokapton... Sed vane...
"Nu, Sinjoro, ne utilas pli rapidi! Vidu... La besto ne ankoraŭ uzis siajn antaŭajn piedojn!"

Tiu junulino serĉas postenon kiel Ĉiofantino... Eventuala dungantino scivole pridemandas:

"Ĉu vi scias kuiru?
- Jes, Sinjorino, tre bone...
- Ĉu vi kapablas glati vestaĵojn?
- Kompreneble, Sinjorino!
- Ĉu vi amas la infanojn?
- Jes, Sinjorino... Sed mi ŝatus, ke la Sinjoro uzu kondomojn..."

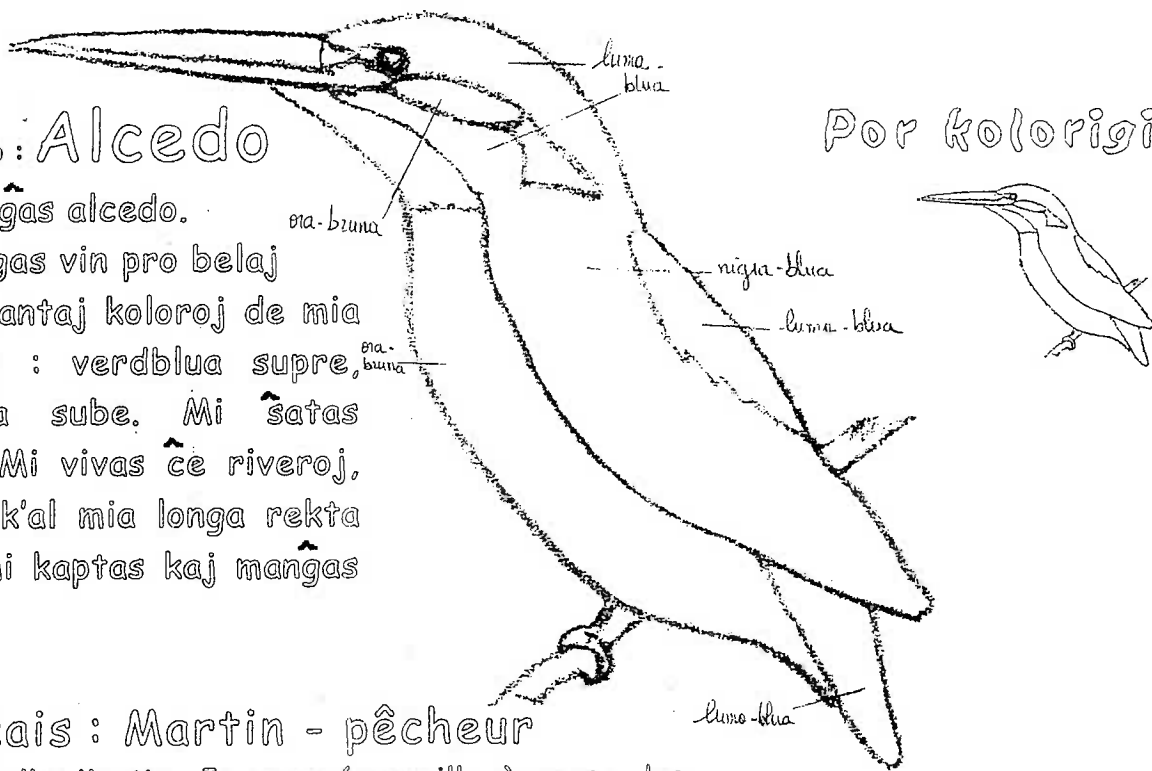
En apoteko restas nur nigraj kaj verd-kvadrataj kondomoj... Post iom da hezito, la edzo aĉetas la nigrajn...
Post kelkaj monatoj la edzino naskas bele nigran bebion!

Al sia suspektema edzo ŝi ekkrias ĝoje:
„Kiom bonŝancaj ni estas, karulo!...
Imagu nur, ke mi povintus naski infanon kun verdkvadratoj sur la haŭto!..."

esperanto : **Alcedo**

Mi nomigas alcedo.
Mi mirigas vin pro belaj kaj brilantaj koloroj de mia plumaro : verdblaua supre, flavruĝa sube. Mi ŝatas plongi. Mi vivas ĉe riveroj, kaj dank'al mia longa rekta beko, mi kaptas kaj mangas fiŝojn.

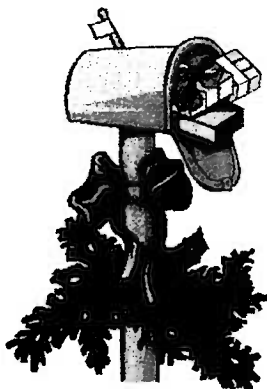
Por kolorigi

français : **Martin - pêcheur**

Je m'appelle Martin. Je vous émerveille à cause des belles et brillantes couleurs de mon plumage : vert-bleu au-dessus, jaune-rouge au-dessous. J'aime plonger dans l'eau. Je vis au bord des rivières, et grâce à mon long bec droit, je capture et mange des poissons.

Niaj geamikoj Florence kaj Emmanuel Desbrières kreis specifan albumon pri birdoj kaj floroj, kiu ebligas al la infanoj eklerni esperanto-vortojn. Jen specimeno (et-formata).

... el nia leterkesto ...

*Ci-joint un chèque de 12 euros pour le renouvellement de mon abonnement à „La Informilo”.
Merci et bravo pour votre journal.
G.F. 63500 ISSOIRE*

*Estimata,
Jen ĉeko de 12 eŭroj por mia reabono al „La Informilo”... Informilo, kiun mi legas ĉiam kun la sama plezuro kaj intereso.*

*Gratulojn kaj dankon. Elkorajn salutojn ricevu de...
J.D. 59192 BEUVRAGES*

Al S-ro Grossmann,

*Bonvolu daŭrigi mian abonon por 2004 kaj trovi C.B. de 12 eŭroj pro tio.
Mi mem kaj la geamikoj de nia klubo „Bona Stelo” (... ..) tre gratulas vin por viaj artikoloj kaj informoj tre precizaj.
Multajn dankojn por via laboro al ĉiuj France-Est..
Ĝis revido, samideane.*

B.P. 26100 ROMANS

*Edzino de arkeologo atendas invititojn.
„Priatentu, karulo... Eĉ se tio tiel okazis antaŭ tridek jaroj, ne rakontu kiel kutime ... Tiatempe mi eniris ŝkipon, kies celo estis malkovri fosiliojn... Tiel mi trafis mian edzinon...”*

*Knabo enkuras la urban policejon;
„Tuj venu. Antaŭ la pordo fiulo pugnofrapas mian patron!”*

*Policano eliras kaj efektive vidas du virojn, kiuj diligente pugnadas sin reciproke...
„Atendu, etulo... Mi tuj disigos ilin...
Diru al mi, kiu estas cia patro?
- Mi ne plu scias... Guste tial ili kverelas!”*

*„Ĉu vi scias kiom da kokritoj estas en Bervalo, ne enkalkulante vin?
- Kion vi aludas per „ne.....vin”?
- Pardonu! Se vi preferas... ĉu vi scias kiom da kokritoj estas en Bervalo enkalkulante vin?...”*

NI PROUVU ...

... RIDETI !

Iu programisto emfazas apud siaj amikoj pri sia renkonto en nokto-kabaredo...

„Hierau mi konatiĝis kun superba blondulino!“

La amikoj ... „Haaaa!“

„Sin mi invitis hejmen, ni trinkis en amika etoso... kaj mi kisetis sin!“

La amikoj ... „Haaaaa!“

„Ŝi reagis petante duonvoĉe... sen-vestigu min!“

La amikoj... „Haaaaaaa!“

„Tiam, mi sidigis ŝin sur la klavaron de mia nova komputilo...“

La amikoj... „Hooooo! Novan komputilon ci aĉetis! Kian specon de procesoro?...“

Tiu virino aliras sian kuirejon kaj ekvidas sian edzon, kiu provas forpeli muŝojn per specifa frapilo...

„Ĉu ci jam sukcesis mortigi kelkajn?“

- Jes, du masklojn kaj kvin femalojn!

- Mirige! Kiamaniere ci rimarkas la seksdiferencon de tiom etaj insektoj?

- Facile, du estis sur mia bierglaso...

kaj kvin sur la telefono!...

Du uloj, tute certe malbonedukitaj, atendas la proksiman dimanĉon, por ŝteli brikojn sur konstruejo.

Ili alvenas veturile, malfermas la kofron kaj rapidas ĝin pleniĝi...

Subite ekvidiĝas policveturilo ĉe stratangulo...

„Atentu, ne paniku! Ci daŭre samgestas, sed inverse, kvazaŭ ci malpleniĝas la kofron!“

Policisto alproksimiĝas kaj scivolvas:

„Kion vi faras ĉi-tie?“

- Vidu, restis al ni kelkaj brikoj kaj ni havis la ideon forĵeti ilin en taŭgan lokon...

- Ĉu vi ne stultas? Tie ne estas detruejo!

Nu, rapidu repreni ĉiujn viajn brikojn... kaj foriru! ...”

Temas pri maljuna paro, kiu ĝuas sunon sur banko en la ĝardeno.

Tiam alparolas la edzino:

„Mi ŝatus frandi glaciaĵon, fragoparfumitan...“

- Konsentite, mi tuj iros al la butikoj.

- Sed, kiel kutime, ci denove forgesos survoje!

Skribu tion sur paperpecon!

- Tute ne, mi memoros... Nu, parfumita je frago?

- Vidu, mi diris je frambo... Kiel forgesema ci estas!...

Post du horoj revenas la edzo...

„Mi vere malpacientiĝis... Ĉu ci perdis survoje?“

- Ne, ne... Jen cia mendaĵo...

... En la pakajo ŝi malkovras kolbason

kaj frititajn terpomojn...

„Mi ja sciis, ke cia memoro kadukiĝas!...“

- Kion? Mi tamen ĉion alportis!

- Ne! Okulumu... Ci forgesis kukumetojn!...”

En kafejo, iu gasto ekvidas belan virinon, kiu trinkas tomatosukon. Li aliras ŝin kaj petas afable:

„Permesu al mi, Sinjorino, oferti al vi ian trinkaĵon...“

Tutlaŭtvoĉe ŝi reagas:

„Nu! Kiel? Ĉu mi bone aŭdis? Vi tute deliras... Dormi apud mi ĉi-vespere!...“

La povrulo ruĝiĝas alfrontante diversajn rigardojn ĉirkaŭe... Li denove alproksimiĝas, iom heziteme kaj sufloras:

„Senkulpigu min, sed miaj intencoj estis plej ĉastaj!...“

La virino, daŭre laŭtvoĉe:

„Kaj plie, kun edziniĝita ulino! Ĉu vi ne hontas?“

La gasto pli kaj pli perturbiĝas kaj provas balbuti ian pardonon...

Tiam aliras lin la virino, kaj kun afabia mieno flustras:

„Mi vere konfuzas, sed kiel profesoro pri psikologio, mi studas reagojn de la publiko en diversaj cirkonstancoj!...“

Vere mirfrapita, la viro tondokrias:

„Nekredeble! Cent kvindek eŭrojn por nur unu nokto kun vi! Vi ja devas ĝui ampleksan salajron ĉiumonate!“

la tago la plej longa

... kaj je la nomo de ĉiuj Francoj, mi danku Usonon, kiu defendis demokration, kaj liberigis Francion en 1944!

Ne dankinde! Tio evidentiĝis! Sed, diru al mi, kie tiam lokigis la petrolputoj?

Du iamaj amikoj renkontiĝas post jaroj...

„Ĉu bone? Ĉu feliĉa?“

- Jes! Vera feino estas mia edzino!...

Kaj pri vi, ankaŭ bone?

- Hum... Mi edziĝis dufoje... sensukcese!

La unua” forlasis min rapide... kaj la “dua” restis!...”

En plenŝtopita metroo, juna virino sentas ian manon, kiu delikate premas ŝian lombokurbon...

„Nu, vi!... Ĉu vi ne povus meti vian manon aliloken?“

- Jes ja!... Sed mi ne aŭdacas!...”

DISTINGULO

Silab-enigmo ===== ☆

Helpe de la ĉi-subaj vort-eroj alfabete ordigitaj, malkovru la vortojn, kies difino troviĝas dekstre. La du krucumitaj kolumnoj, vertikale legataj, donas aserton de la fama franca humoristo *Sacha Guitry* (*Saŝa Gitri*).

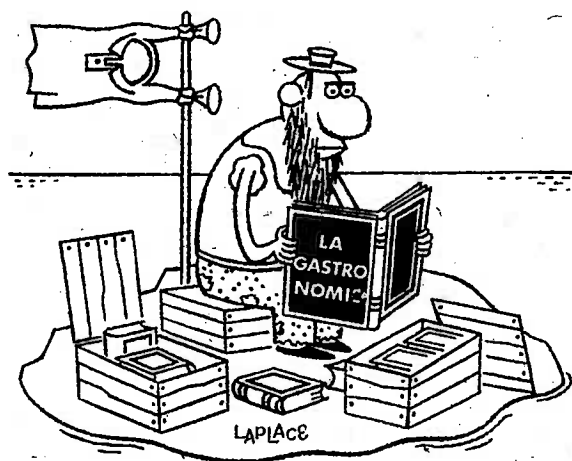
aco alo an ar ar aso ce ek er eù fe fu gio gre in in iz iz izo jno ju ki kio li li ku la la lar le lo lo lo lu ma mo mo ne nie od og ogo oj ol oli op op pa po po ras ro se so ta tar ti ti to tra zo

1	+ - - + - - -	kvazaù dormanta stato
2	+ - - + - -	nun 25 landoj
3	+ - - + - -	olimpiklando
4	+ - - + - -	speco de te-preparo
5	+ - - + -	apartigi el la aliaj
6	+ - - +	filo de filo
7	+ - - + - -	transportrimedo
8	+ - - + - - -	mambesto
9	+ - - + -	arigi falĉitajn herbojn
10	+ - - +	kunigi metal-pecojn
11	+ - - +	ia sperta ag-mamiero
12	+ - - + -	ĉagren-signo
13	+ - - + - -	religio
14	+ - - + -	dekoraci-procedo
15	+ - - + - - - -	ordo de krustacoj
16	+ - - + -	juvel-mineralo
17	+ - - +	haut-malagrabligi
18	+ - - + - - -	li interesiĝas al sia medio
19	+ - - + - -	sekso
20	+ - - + - - -	havanta 2 egalajn laterojn
21	+ - - + - -	parto de teatro
22	+ - - + - - - -	ofende fiera
23	+ - - + - -	florparto
24	+ - - + -	geologia ter-tavolo

Stvbrnz ===== ☆

Tiu kodigita teksteto montras ambiguan pri la ago *mortigi*. Ĉiuj literoj estas anstataùitaj per aliaj. Ekzemple, ĉiuj d de la *stvbrnz* estas fakte u en la normala teksteto...

Egnùbùfpm gfoùb pgugiv uùhòvzm
 jvs dfgnmbŝm: hù ug hdbcvuvh iv
 dfdvf jvs ŝmbogavh dfd cmŝmf ug
 ùhòvh ŝdbegom, hu ug hdbcvuvh iv
 edvf jvs ŝmbogavh eùj cmŝmsf ug
 ùhòvh cùbmm.

Solvaj de la lastaj enigmoj - n° 125

- 1 – „*La piedmigrantoj*”: Margareto - montaro 12 k-ojn 4 horojn
 Francisko - dezerto 15 k-ojn 5 horojn
 Ludoviko - erikejo 8 k-ojn 2 horojn
 Ingrid - valo 10 k-ojn 3 horojn
 Henriko - arbaro 5 k-ojn 1 horon

2 – „*Silab-enigmo*”: *Al loko dolora ni manon etendas, al loko ĉarma okulojn ni sendas*

3 – „*Stvbrnz*”: „*Mia pacismo estas instinkta sento, sento, kiu posedas min pro la simpla kialo, ke indignigas min la penso, ke homoj povas mortigi aliajn homojn*” (*Einstein*)